

פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

ספר עזרא

זה הספר דרושים ורמזים אשר חדשתי בעוניי בחמלת ה' עלי לפי דעתי הקלושה קלה כ"ש ודרשתי אותם כמ"ד בקה"ר פה העיר הזאת נעמי דמשק יע"א ועם שידעתי ערכי עלי שאינם ראויים לעלות על שולחן מלכים מאן מלכי רבנן עב"ז דחקתי את עצמי והזלתי זה"כ מכיסו וממוני והעליתים על מזבח הדפוס וקראתי שם הספר **ספר עזרא** למען יהיה לי לזכר עולם.

ואחת שאלתי מאת ה' שכרוכ החמי וחסדיו יעזרני ע"ג כבוד שמו להדפיס עוד חידושים אחרים ג"כ שיש לי על פסוקי תנ"ך ושיעלו לרצון לפניו יתברך שמו לעד ויקויים בי מקרא שכתוב לא ימוש מפ"ך ומפ"ז ומפי זר"ז וקרא דכתיב כי בני ירבו ימ"ך ויוסיפו לד שנות חיים אכ"כ.

הכ"ד קטון הערך המקוה לחסדי האל מושיע ורב הצעיר **עזרא הכהן מראב ס"ט**
 בן לא"א ה"ה כמוהר"ר אליהו הכהן **מראב ס"ט**

נדפס

פעתיק ירושלם תובב"א

שנת תער"ג לפ"ק

כי בני ירבו ימ"ך
 ויוסיפו לד שנות חיים
 כי מוצאי מצא חיים

הדר חיים תוכחת לומר
 ותורה אור
 כי בני ירבו ימ"ך

דפיס לעוני ושותפיו היו

סימן א

אמורה לגוי באיסור דרבנן יעיין בס' אנק"ר סי' כ"ה דכתב להביא מחלף לחלף שאין עירוב ביניהם שהוא איסורא דרבנן הדין הוא שגם זה אינו מותר לגוי אלא"כ יש קלח חולי או יהיה לריך לדבר לורך הרבה או מפני מזה וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ז מה' שנה וא"כ בג"ד (המומן אורחים בשבת או המלטרך להביא פת ושאר לורכי הסעודה ביד גוי) אם יש בדבר לורך הרבה מותר להביא ביד גוי דרך רשות היחיד ע"כ :

ועיין בס' קול אליאו ח"א סי' ל"ב דכתב בתחילה גם לגבי שנה היכא דהאיסור מלך עלמו הוי מדרבנן לא מלינו סיבא אסור לומר לגוי לעשוהו. וה"ל לעיין כיוס בגרי פשתן בחו"ס כיון דמדינא שרי אפי" ע"י ישר' אלא דנהנו לאסור והויל איסורא דרבנן. א"כ ליכא למימר דע"י גוי שרי. ושכן ראה למוהריק"ש ז"ל דכתב דנהנו היחר במלריס ע"י גוי. ולא פי' שעס ההיחר ואפשר שסמכו ע"ז וכו' אלמא אין איסור אמירה לגוי באיסור דרבנן וכו'. אך ראיתי בסנהוט מרדכי בסוף שנה דבאיסור דרבנן שרי אמירה לגוי ודוקא במקום מזה ע"כ ולא ידעתי מל"ל, שוב ראיתי גם להרמב"ם פ"ז מה' שנה כתב כן ולריך להתיישב בדבר עכ"ד ע"ש. ומסתמא עליו דמומא איסורי שנה לשאר אסורים דהיכא דהוי איסורא דרבנן שרי ע"י גוי. ולכן כתב על דברי הגהות מרדכי דלא ידע מל"ל ושראה גם להרמב"ם פ"ז מה' שנה ש"כ ושלריך להתיישב בדבר. והאמת הוא דדוקא בשאר איסורים היכא דהוי איסורא דרבנן שרי ע"י גוי משא"כ באיסור שנה גם היכא דהוי איסורא דרבנן אסור ע"י גוי וכמ"ש מהן באנק"ר סי' כ"ה כג"ל ודברי הרמב"ם הג"ל פסקו מרן ז"ל בש"ע אור"ח סי' ש"ז וסי' תקפ"ו. ועיין בס' נחב"כ ח"א חו"ד סי' ר' נד' כ"ח ע"ד דהביא דברי מרן כצ"י ז"ל בס' רמ"ד ח"ש על דברי המרדכי שכתב על אודות היחודים הקונים המכסים בשבת ומשכירים גויים לקבל להם המכס בשבת נר' דבקבולת מותר וכו' ונ"ל להביא ראיה להחיד מדחריא פי' מי שהחשיך דמשום פסידא שרו ליה רבנן וכו' ע"ש דהקשה מרן ז"ל כצ"י עליו דלמה ליה לאהדורי אפרק מי שהחשיך וכו' לימא דשאי הכא שאין בקבלת המכס איסור דאורייתא והי' ז"ל דמקבלי מכס לריכי לכחוב והא איכא מלאכה דאורייתא. ועי"ל דלא שאני לן באמירה לגוי שלא במקום מזה בין מלאכה דאורייתא למלאכה דרבנן ע"כ. והמש"ל ז"ל ומוהר"ש סי' קנ"ו הקשו על מרן דאך עלה בדעתו של מרן לומר דאמירה לגוי לא אסיר אלא במלאכה דאורייתא אבל במלאכה דרבנן שרי שהרי הרמב"ם לא הוסיף לגוי לעשות דבר שאסור משום שבות אלא בדאיכא חולי או לורך מזה. וסי' מוהר"ש ז"ל דע"כ לא הלריך הרמב"ם חולי או מזה אלא כששבת אומר לגוי לעשותו אבל אם אומר לגוי בחוב לעשות בשבת אז שאני לן בין מלאכה דאורייתא למלאכה דרבנן ובהי' הב' חידש לנו מרן

חידוש אחר וכו' ושמע'ל ז"ל כחז עדיין לא נתייבשו דברי מרן זכ"ל דאף מדברי הרמב"ם ליכא סוכחה מ"מ מדברי שאר הפוס' משמע דאית להו דאפי' איכא חרתי לטיבותא דהיינו ק"ש ואיסורו דר' אסור דהרי הרא"ש ז"ל השוכר את הפועלים הביא בשם ר' סעדיה דאסור לומר לגוי ע"ש הילך משום וקנה לי כך וכך וכו' וכ"כ הר"ם בר ברוך והסמיג ומדברי הטור סי' ש"ז נמי משמע הכי וכו' באופן הדרגה קושין לדוכתא ע"כ. והנחמ"כ שם כתב שם לחרן בדוחק דברי מרן דאפי' מדברי שאר הפוס' משמע דס"ל דאפי' בתרתי לטיבותא אסור אכן בדברי הרמב"ם לא בריחא דס"ל דאסור ואש"ל דבראיכא חרתי לטיבותא ס"ל דמוטר וכן נמי דרש"ת החוט' וכו'. אבל לעולם דמדברי שאר הפוס' משמע הכי ול"ק וכתש"ל והוא דוחק. אכן פי' המש"ל הוא יותר מרווח עכ"ד. ושם באותו סי' הביא בכמה מקומות דבאיסורי שבת אפי' שהוא איסורא דרבנן וגם לומר מע"ש לגוי לעשותו בשבת אסור ושאינו הוא מאשר איסורים דבשאר איסורים היכא שהוא האיסור מדר' שרי לומר לשאבו ע"ש. ואיך נעלם כל זה מהקורא ז"ל ורובה לדמות איסור שבת לשאר איסורים דהיכא דהוי איסורא דרבנן שרי לומר לגוי לעשותו. והביא דברי הגהות מרדכי שאמר בשבת אפי' באיסורא דרבנן אמירה לגוי ודוקא במקום מזה ושאר ראה גם לרמב"ם ש"כ וכתב על נדונו שלר"ך להתייבש בדבר והוא ההתייבש וכו' :

ועיין

ב"ם שפיר רחמים פראנקו ז"ל חו"ד סי' כ"ה דהביא ג"כ דברי מרן הכ"י ז"ל ב"ם על המדרכי על ענין היאודים מקבלי המכס וכו' והקשה על כ' שפ"ח גאנץ ז"ל כמה שהבין בדבריו סיפך פשט דבריו והאר"ך שם לענין כתיבת הגויים דמקריא כתיבה ואית בה משום מלאכה דאורייתא. ואין להחיר לכתוב בשבת ע"י גוי אפי' במקום מזה והפסד וכ"ש להרויח ממון. ובגם דבמקום הפסד מרובה כ' שב יעקב ח"ת סי' ה' כתב לדעת הפוס' כתיבת גלוחות הוא מדיבן מותר ליש' שיש לו משפט בערכאות פס הגוי ולר"ך לעשות כתב גלוחות ע"י גוי דשרי דהוי שבות דשבות וכדאי הם מור"ם והא"י וההג"מ לסמוך עליהם לנודך הפסד גדול או לר"מ ע"כ. אטו אין לנו אלא דברי הרמב"ם ומרן ז"ל ושאר דברי הפוס' המג"א ז"ל וכו' וכו' אשר כולם פה אחד להם דמלאכה דאורייתא היא ומי ביזא אחריהם להקל חלילה ושכ"ר ב"ם שמן המשחה סו"ס י"ט וכו' ותמה שם על מוהר"ש ז"ל ב"ם לב חיים ח"ב סי' ק"ד לאחר שהביא פלוגסיהו דרבנן וכו' כתב דלע"ד דיש להחיר בהפסד גדול כיון דהוי הכתב והלשון לנו ונסתייב מדברי ה' שב יעקב וכו' דאיך שבך דברי גדולי הפוס' וכו' עש"ב. גם תמה שם ע"ד ה' פתח הדביר ח"ג סי' ע"ג שחילק בכתיבת הגלוחות וכו' עש"ב. ואנכי לא ידעתי מדוע לא הביא דברי הקורא ז"ל דמתיר האמירה לגוי וכו' הנז"ל :

סימן ב'

בש"ע או"ח סי' רפ"ד סי"ב הרואה קברי ישראל אומר בא"י אמ"ה אשר יר אהכס וכו'. וכו' הנאה"ט סק"ח אפי' על קבר אחד יברך הרדב"ז אבל בהלק"ט ח"א סי' רי"ב חולק וכתב דעל קבר א' אינו מברך ע"ש עכ"ד. עו"ש בסי"ג כתב מרן גל ברכות הראייה א"ס חזר וראה אותו דבר בתוך ל"י אינו חוזר

ומברך. וכו' הנאה"ט דוקא כשהוא אומר מלך אצל א"ס ראה מלך אחר לר"ך לברך דרב"ז. וה"ה א"ס ראה קברות אחר וכן כל כיוצא בזה ע"כ. וכו' שפיר חשו' שם בסק"ד שהיד אליאז' סי' ל"א כתב דמדברי המג"א סק"ב משמע שדעתו שלא לברך ולע"ד י"ס לחלק ועיין בנרכ"י שהביא מהרדב"ז והלק"ט וזקינו מהר"א אזולאי ז"ל שעל קברות אחר יברך וכו' הוא ז"ל. וא"ס ח"ו נחמדש קבר סוף ל"י כתב מוהרי"ק בשם הרדב"ז לברך א"ס הוא ודאי ובספק לא יברך ועיין ברדב"ז ח"ג סי' תקס"ט. ובנרכ"י כתב שבהלק"ט סי' רי"ב פליג וכו' לפי שכתב דאפשר לא נתקנה על היחיד דשאל לא הגיע זמנו והוי כמרים מגולא וכו' והרדב"ז כתב דעל קבר א' נמי יברך וקשה היב"ט אחכס לנוכח ע"כ וכו' שהיה סובר שהרדב"ז קאמר על קבר א' מחמתו וז"ל דגם הרדב"ז לא קאמר אלא בנחוסף אחד ואחכס שייך שפיר דאגב כולל הכל. אך מחמת שכתב דשאל לא הגיע זמנו מזה נרי שדעתו דאף בנחוסף אין לברך עכ"ל. הנה כפ"ה נר' דעיקר הברכה לא נתקנה כ"א כשהוא קברי ישראל וכן אמרו בג' ח"ד הרואה קברי ישראל וכן מרגלל בפסו"הו דכל הפוס'. דבהכי אהנה לן הא דכשיש מה בעיר ומבואין אותו לרחובת של עיר ואומרים קדיש שם עליו דאין מברכין שם ברכת א"י אחכס וכו' דהיה מהראוי דשם יברכו אותה מאחר דאיכא הרבה בני אדם דמלוים כמה שם וחוזרים לעסקיהם ואינם שומעים הברכה עוד כלל. אלא הי"ט דהברכה לא נתקנה כ"א כשהוא קברי ישראל ולא על ראייית כמה וכלל. ועוד דגם בקברי ישראל איכא דפליגי וס"ל דעל קבר א' אין לברך דשאל לא הגיע זמנו וכו'. לכן מה"ס אין מברכין ברמובה של עיר ומברכים אותה כשגופים לבה"ק של ישראל. ועם דמשכחה לה דביום אחד מהו בויג בני אדם ח"ו ועל כמה הראשון כבר בירך כשהגיע לביה"ק וכלל באגב את הכל ועיין שפיר טיבת אחכס כמ"ס השע"ט ז"ל משא"כ כמה השני או השלישי אין מהראוי לברך מאחר דכבר בירך מקודם על הקברות. וכללם ושבו הוא פטור מלברך עליהם ונמלא דכשמברך על מה הב' או הג' הוא מברך על אחד ולא שייכא שפיר טיבת אחכס וכו' דקאמר. מ"מ מאחר דנמלא שם אנשים אחרים שלא ילאו כמה הראשון שיוצאים על מה הבו"ג והם עדיין לא בירכו הברכה שייך שפיר לגבייהו טיבת אחכס וכו' דאגב כוללים הכל אשר כפ"ה יואל דהחזן שברך בפעם הראשונה לא יברך בפעם השנייה הוא שפיר כ"י שלא יכנס בסלע המחלוקת מ"ד דעל קבר א' לא יברך דקשה טיבת אחכס וכו' וכ"ש כפי הטעם דשאל לא הגיע זמנו דנר' מזה דס"ל דאף בנחוסף לא יברך. וא"כ די לנו לומר דבפעם הראשונה כשבירך החזן הברכה כשנחוסף האחד והחזן הוא בתוך ל"י לראיית הקברות. דאמרין דטיבת אחכס וכו' דאגב כולל הכל וכו' ויולא בברכתו הוא והאחרים שצמו הגם דלגבי האחרים שיש להם יוהר מל"י שלא ראו הקברות י"ס פקטוק ברבר דלגבי דידכו הם חייבים בברכה בלא כולל משא"כ החזן הוא אינו חייב למ"ד כ"א ע"י כולל והיה מהראוי שהאחרים הם יברכו הברכה להוליא את עלמס ואת החזן. מ"מ י"ס לנשך בזה מטעם עכ"ד על ברכת החזן להוליא עלמס והאחרים שצמו לומר דטיבת אחכס וכו' אגב כולל הכל. ב"ס היכא שברך החזן בפעם הראשונה דאז י"ס שני לדדים לפימור מזה דעל קבר א' איכא מ"ד דאין מברך ולגבי ידידה לא שייך טיבת אחכס וכו' ולא שייכא גביה שוב דאגב כולל דכבר פטר עלמס מהם כמה

במה שבדרך בפעם הראשונה עליהם. וגם יש טעם דשחא לא הגיע זמנו דגרי' מזה דהא שנהוסף אין לברך. וה"ל הוא פטור מהברכה כלל אבל האחרים שעמו שיש להם. יותר מלי' שלא ראו קברי ישראל הם מחוייבים בברכה וכשהם יודעים לברך אינו מהראוי שיברך החזן שהוא פטור למיד כדי להוליך האחרים שהם חייבים לברך יודעים הם לברך והוא ברור :

ומהאמור דלא נתקנה הברכה כ"א על קברי ישראל ואלא דהראוי הוא שלא יברכו הברכה

הג"ל עד שיקברו המת הנמוסף דאז מחייב שפיר חובה אחת וכו' בדרך אגב דכולל הכל. דכל זמן ששדין לא נקבר המת לא נתקנה ברכה עליו עד שיכלו אחרים ויאמר אחת וכו'. אבל אחר שנקבר דאז יש לומר הגם הנס שהוא קבר אחר יש לברך ולשון אחת ש"ך שפיר דכולל וכו'. וה"ל מהראוי הוא שלא יברכו עד שיקבר המת :

ועוד מטעם אחר דקרוכי המת שהם עדיין חונקים עליו והם פטורים מכל המלוא ואינם מחוייבים

בברכה עד שיקבר המת. לכן מהראוי הוא שלא יברכו הברכה

הג"ל עד שיקבר המת כדי להוליך בברכתם את האבלים שהיו חונקים. שאם בירך אותם מקודם או האבלים שהיו חונקים לא ילאו בברכתו ולריבים הם לאחר

שנקבר המת שאז נעשו חייבים בברכה לברך אותה כדי לפטור את עצמם. ועיין בזכור לאברהם בדיני אבל אה א'

בדיני חזון דכתב בשם הרב"ד ז"ל סי' קס"ד במי שמת לו מה שבנת דכתב מן יאכל צמ"ס בלא הגדלה ולא

יהפלה וכו' כתב הוא ז"ל דבדעבד אס אחרים הנדילו צמ"ס והוא כיון ללאת ילא. אבל לכתמי אסור לו לכוין

ללאת ועיין בשו"ג ובש"ך דק"פ פ"ד דפסק ק' ועיין בברכ"י שם או"י"ט מ"ס ע"ד הרב"ד הגו' פ"ט ע"ל.

ובגם שיאמר דמאי דנהנו לברך החזן קודם קבורת המת הוא משום דרוצים לפטור עצמם בברכה הקב

ומיד בראייתם את הקבורות של מתים. ושיב אחר קבורת המת אין מצרכים יפן שהוא נשאר קבר א' ואין לברך

מהטעמים האחרים לעיל דלא ש"ך חובה אחת שהם וכו' וגם שחא לא הגיע זמנו וכו' אכתי לא הורווח

לן מיד לבני האבלים שהיו חונקים עליו בשעת הברכה והיו פטורים שאז הם חייבים לברך הברכה אחר

קבורת המת וכו"ל. וגם מלד החזן בעלמא קשה שמברך בפעם הראשונה וגם בפעם השניה דנראה דבפעם הב'

לריבים האשים שילאו משום והם יודעים לברך שהם יברכו וכו"ל :

עוד אני אומר דבעירנו הואת נשמי דמשק יע"א. דיש ג' בתי קבורות אחת ישנה רחוקה מהעיר

כמו ז' מאות אמה וביה"ק השנייה עוד רחוקה ממנה כמו ו' מאות אמה והיא קברי הרבנים ג"ע הקבורים

שם. וביה"ק השלישית רחוקה מקברי הרבנים כמו ו' מאות אמה שקוברים בה עתה את המתים. ובשנים

קדמוניות שלא היו בניינים חזקים ומחילות גבוהות בין ביה"ק הישנה קראשונה לבין ביה"ק השנייה של

קברי הרבנים וכשהם עומדים בבתי הקבורות הישנה היה באפשרות שיראו משם את ביה"ק של הרבנים

וביה"ק הג' שקוברים שם המתים. לכן היו נוטנים לברך הברכה הג"ל בביה"ק הישנה ובברכה אחת היא עולה

לכולם כיון שראים משם את ביה"ק השנייה והשלישית. משא"כ עתה מזה זמן כמה שנים דנעשו בניינים חדשים

ומחילות חזקות וגבוהות דשוב אינם רואים בעומדם בביה"ק הראשונה הישנה לביה"ק של הרבנים ויש מהלך

בניינים כמו ו' מאות אמות וכן עזי"ד לביה"ק הג'. אי"כ הול' כאלו רואה קבורות אחרות דלר"ך לברך

עוד וכמ"ל בשם הבא"ט והשע"ה שכתב בשם המיר"א ז"ל שהביא מהרב"ד והלק"ט וזקנו ז"ל דעל קברות

אחר מברך ושכ"כ הוא ז"ל. וכ השע"ה שם דהיר"א ז"ל כתב דמדברי המג"א סק"ב משמע שדעתו שלא

לברך מ"מ כתב הוא דלדעתן יש לחלק וכו"ל. וה"ל לא שבקיין פשיטותיהו דכל הרבנים ז"ל דכתבו דיש

לברך על קברות אחרות מקמה מ"ס היר"א ז"ל דמשמע מהמג"א דס"ל דאין לברך. ולכן עפי' ערף להניח

הברכה שלא לברכס בהחילה כ"א עד ביה"ק השלישית ובברכתו שם יכוין לפטור בה כל הנהי"ק

שצבר עליהם מקודם מאחר דכל מגמתם וחפצם ללכת לבית הקברות הג' לקבור שם את המת היו דומי"א

למ"ס הזכור לאברהם חז"ח ה' ברכות אה ב' בשם שדה הארץ ח"ג סי' ז"ד בדין ברכה הנומל דמי שהלך

לקוסטא אשפ"י שצובר דרך אדרכי מעירות אחרות לא יברך רק בקוסטא כיון שמקום מפלו אינו אלא

קוסטא. ואכן מסיק ה' קול יעקב סי"ג דלא יברך רק כשילך למקום מפלו. אמנם ה' מקראי קדש זג"ן

פ"ב דייק על הש"ס דמברך בכל אחר ואחר ועיין בכללי הפוס' של הכנה"ג או"ח כלל ג"ע ובניה"ק לר"א

חרשי"ים ז"ל כתוב שהראה לו מוהר"א יל"ו שמוהר"מ אלשיך ז"ל צ"ל או סל"ה דייק לה כמ"ס המק"מ דמברך

בכל אחר ואחר. והברכ"י יל"ו כתב עליו דאין ראייתו ראייה. ובספרו מ"ב כתב וז"ל אין לברך בין קדמת

לקדמת עד שיגלל וכו' וכן מי שהולך מברך לברך וכן יום או יומים צעיר שביניהם לא יברך עד שיגיע

לברך שהולך שם דאדעתיה נפיק וכמ"ס הקו"י וכ"כ ב"ס אהל יוסף וכו' פכ"ל פכ"ד. והרי ההם אע"פ

דכל הדרכים בחוקת סכנה הם וצטונו מציר לציר הוא ניזול מההיא סכנה שבאותו הדרך ונהחייב בברכה

ועכ"ז אמרו דלא יברך על הלנת הסכנה הרי"א כ"א עד שיגיע למקום דאדעתיה נפיק. ק' אנו נאמר ג"כ

צ"ד מאחר דכל חפצם ללכת לביה"ק הג' לקברי המת שם עם הקבורות אשר שם אי"כ הגם שביניהם

בהחילה על בתי קברות אחרות ואיכא בניינים ומחילות שאינם נראים בבתי קברות האחרונות וגם איכא

מהלך בניינים כמה מאות אמות שמפסיקין בין זל"ו שפי' עדיף להניח הברכה עד הגיעו לביה"ק האחרונה

ויברך שם. וגם ראוי לברכה אחר שיקבר המת כדי שיפטרו בברכתם וזה את האשים שהיו חונקים

על המת וכו"ל :

עוד יש להביא ראייה שנית הברכה עד ביה"ק הג' האחרונה שקוברים בה את המת מ"מ הבא"ט

סי' סק"א בשם הלק"ט ז"ל מי שזוהה עם המשלשל דיש בדעתו מחילה לפנות הבני מעיים עד שמכלה

הזוכמא מהס ודו"א. הרי דעתו על כך ולא הסיח דעתו לפיכך לא יברך כ"א אחר ההולאה הלק"ט ח"א סי' פ"ז

ע"כ. והגם דהיר"א חולק וס"ל ריב"ך בכל פפס והביאו הבא"ט שם גם בשע"ת שם סק"א כתב בשם הש"ך

דכן המנהג פשוט לברך ח"י בכל פעם עיי"ש וכ"כ הזכ"ל חז"ח או"ב בברכות בנמלך ע"ש. מ"מ כהן

נראה דכ"ע מודים דלא יברך עד לבסוף דשאלו ההם דאינו יודע מתי יפסוק הזוכמא מהבני מעיים ולכן

בכל פעם לר"ך לברך דשחא בפעם הראשונה או השנייה יפסוק השלשול והזוכמא והוא אינו יודע אימתי

וגמאל דאוד"ל הברכה לגמרי. משא"כ הכא דלא ש"ך ה"י דבניינים לביה"ק הג' שם מצרכים הברכה וזהו

כל מגמתם וחפצם להגיע לשם כדי לקבור את המת שם ודרך הסכנה בעלמא שצוברים על ביה"ק הראשונה ושנייה לכן יניחו הברכה עד לבסוף בביה"ק הג' דשם יברכו

יברכו אותה. ויש להביא ראיה נ"כ להבדילו הנ"ל ממה שזכרנו בענינו דמשק יפ"א שכל שנה ביום ערב זיה"כ הולכים לביה"ק של הרבנים זי"ע"א כדי לומר שם תפילה ביום שלמין ובקשות והחיות על קבריהם ש"ן הקבורים סס. והאנשים הכוללים לשם שלא הלכו לביה"ק בדרך ל"י הם מברכים הברכה הנ"ל על קברי הנדיקים אשר שם קודם שיאמרו תפלה ב"ג. ואינם אומרים הברכה קודם בהגיעם לביה"ק הראשונה שפוגעים בה בהחילה יען שכל תפלה ומנחה הוא ללכת לקברי הרבנים לומר שם תפילות ותחנות לכן הם מניחים הברכה מלברכה עד הגיעם לביה"ק של הרבנים ומברכים אותה שם ופוערים עלמם בה אח ראית קברות אחרות. א"כ דון לנ"ד מינה שיש להוכיח להניח הברכה מלברכה עד לביה"ק הג' ואחור :

ואר יאמר האומר. דזה הו' דבר חדש. שלא היה מקדם קדמחה בזמן הרבנים הראשונים ז"ל ואין לחדש דבר וכו' וכבר מילתי אמורה ונחתי טעם כעיקר לדבר בזמן הקדום שלא היו בניינים והמחיצות המפסיקות בין זל"ז ובשומדס בביה"ק הראשונה הישנה היה באפשרות לראות ביה"ק של הב' והג' והול' כאילו שלשם ביה"ק חדא חף שיש ביניהם בין זל"ז מהלך כמה מאות אמות מ"מ הול' כאילו חדא ביה"ק ע"ד מ"ש נראה אפי' שאינו סמוך וכו' לכן רצו לפסוק עלמם בברכה הקף ומיד ברהייתם את הקברות הראשונה. משא"כ עתה שנטשו בניינים ומחילות המפסיקים ביניהם ואינם נראים עוד וגם יש מהלך ביניהם כמה לכן נראה להניח הברכה עד לבסוף בהגיעם לביה"ק הג' וכז"ל. וכיון שכן שפי עדיף דגם בהגיעם לביה"ק הג' לא יברכו הברכה הנ"ל כ"א עד שיקברו את המס הנחוסף דאו מהיישב שפיר סיבה אחתם וכו' דכולל הכלי וגם כדי להזיח י"ח האכלים שהיו אוננים עליו וכדבר האמור. ולפ"ד הקלה זה הדרך הנכון והישר וכל ישר הולך ישפוט בדרך כלל אמרי פי הנלעד"כ אני הבעתה באל מושיע וכו' :

הענין עזרא הכהן מראב ה"ט.

סימן ג'

עין כס' שער המלך ח"א בה' חמץ ומלה בחי' על פרק ה' הלכה כ"ה בדרך ע"ח ע"ג בדין כלי חרס שנתמס בהן חמץ אין משמשיהן בהן מלה וכו' דאמרו בפ' כ"ט ד"ל ע"ג הסורה העירש על כ"ח שאינו יולא מידי דופיו לעולם ופירש"י ז"ל מדכתיב בחטאה וכו' אשר יבואל בו ישבר. וכתב דה' ברכה הזכה פ' דס חטאה ד"ה בקשה לדעת רבינו ז"ל דפסק בפ"ח מה' מעה"ק הלכה י"ד דבשאר קדשים חוץ מחטאה בני לכ"ח במריקה ושטיפה א"כ איך ילפינן דהתורה העירש על כ"ח שאינו יולא מידי דופיו מדכתיב בחטאה וכו' אשר תבואל בו ישבר בהגולה. וא"כ גירסא הכתוב ילף משאר קדשים דסני בהגולה. וא"כ גירסא הכתוב היא בחטאה דטעון שצ"ע דיואל מידי דופיו בהגולה והניחו בל"ע. ובתחילה כתב דלכאורה יש להקץ דחמץ דמי לגיעולי נכרים דאיסורא בלע וכסס דגניעולי נכרים לא מהני. להו הנעלה בשפודים ואסכלאות וכו' אפי' דבשאר קדשים בני להו בהגולה משום דבהיתרא בלע לא ילפינן מייבוו לשאר איסורים כן בחמץ דמי לשאר איסורים משום דאמרינן איסורא בלע. ושכן תירץ ה' מקום שמואל בסי' ל"ז. ושם דתה תירוצ' זה מכת דברי רבינו ז"ל דפסק דסכינן מהני להו

בהגולה בחמץ ובשל גוים פסק דלרבינן לבזון. דנ"כ דכ"ל דחמץ היסורא בלע מיקרי. וא"כ הדרא קושיא לדוכתא דהיכי ילפינן חמץ מחטאה דההורה העירש על כ"ח וכו' אדנילף מחטאה לילף משאר קדשים דסני להו בהגולה. ואי משום דהיתרא בלע גם בחמץ חכני בהגולה מהאי טעמא דומיא דשאר קדשים. והוא ז"ל הולך לתרץ דהלמודא הכי מיידי דמדחזינן דלא היתרה התורה כ"ח במריקה ושטיפה ככלי נחשט ש"מ דכ"ח אינו יולא מידי דופיו ואפי' לאחר הגולה נשאר ממנו משהו וסילך בחטאה החמירה תורה משום משהו הנשאר סס. בשאר קדשים היתרה התורה בהגולה משום דאפי' דאינו יולא מידי דופיו ושאר בו משהו גזירת הכתוב היא גבי נותר דלא חל עליו שם נותר על אורה משהו. והלך בשאר איסורין ילפינן מחטאה דנאכר משום אוחו משהו ולחומרא מקשינן ולא לקולא עכ"ד ע"ש :

וא"כ הדל ק"ל על תירוטו זה שהרי חמץ דאוכר במשבו הו' מדרבנן ואפי' בפסח עזמו ועיין בס' חמ"ז באשל אכרם שם דהביא השו' צ"ד סי' קס"ג דהי"א דהוי ס' חערובת כ"ע מודים דשרי דהוי ספי"א במידי דרבנן שח"א לא נחערב ושח"א הלכהא כמ"ד דבטל ע"ש. הרי דאיסור משהו הוא מדרבנן. ועיין בהפ"ח ז"ל בתחילת סי' זה דכתב דאיסור משהו הוא מדרבנן. וכן כתב שו"ט ומיבו לכ"ע איסור משהו אינו אלא מדרבנן ע"ש. וא"כ איך יולק לומר דהתורה העירש על כ"ח דאינו יולא מידי דופיו. מאחר דמן התורה משהו אינו אסור כ"א מדרבנן מהראוי הוא לילף משאר קדשים דמהני לכו בהגולה לכ"ח בשאר איסורין ולא לילף מחטאה. וכ"ש לחמץ דכ"ל דחמץ שנחבטל קו"פ אינו חו"ן א"כ מהראוי דכ"ח שעשה להם בהגולה קו"פ מהני להו בהגולה אינו מועיל להם במשהו ואינו חו"ן ולא הול' דכ"ח אינו מועיל להם בהגולה. דגראה דאפי' קו"פ הנעילס לא מהני לכו בהגולה מן התורה דאינו יולא מידי דופיו :

ולע"ד דגם לדעת רבינו הרמב"ם ז"ל דכ"ל דבשאר קדשים חוץ מחטאה בני לכ"ח בהגולה לא ילפינן מייבוו לשאר איסורין דס"ל בהגולה ונאמר דגזירת הכתוב היא בחטאה דוקא דטעון שצ"ע. מאחר דמלינו גילוי מילתא גבי טומאה דהלך הכתוב לכ"ח שצ"ע מדכתיב וכלי חרס אשר יגע בו הו' ישבר וכל כלי עץ ישקף במים. וא"כ לא הו' גזירת הכתוב בכ"ח דטעון שצ"ע בחטאה דוקא דהא גם גבי טומאה הלך הכתוב לכ"ח שצ"ע. ואפי' דאיסורא מטומאה לא ילפינן כתב בשו"ן ח"ז ז"ל סי' ק"ו והוא"ו בסי' י"ח אות מ"ב דילפוחא נמורא לא ילפי' אבל גילוי מילתא בעלמא לאו מילף הוא. והי"ח ז"ל סס כתב מהי"ן ילף לה מוהר"ן הגו'. ובס' אוהל ש"קיים בינאן במער' האל"ף אות כ"ז כתב דלמד כן מההיא דיבטוח דק"ג חמר רבא הילכסא אחד סגול המוסגר וכו' ופרש"י דאפי' דאיסור מטומאה לא ילפי' גילוי מילתא בעלמא הוא עכ"ד. וא"כ לא הו' גזירת הכתוב בחטאה דוקא לשנאמר לא גמרינן מייבוו וכבר מלאנו בקדשים קולא דהכלי נעשה גיעול לחכירו דהיינו דאם נחבטל בו פסח אחר פסח שוב אינו הגעלה משא"כ בשאר איסורים לא קי"ל הכי אלו ולר"ך הגעלה וכן בחטאה מלינו דהלך הכתוב לכלי נחושט הנעלה מדכתיב ואם בכלי נחושט בושלה ומורק ושוקף במים. א"כ גם לגבי כ"ח לא ילפי' משאר קדשים דמהני להו בהגולה אלא ילפי' מחטאה ואמרי' דהתורה העירש על כ"ח שאינו יולא מידי דופיו לעולם והיינו מהאחר דהי"א גילוי מילתא בטומאה דהלך הכתוב לכ"ח שצ"ע

א"כ לא הו' נזירת הכתוב בחטאת דוקא ושפיר נמרינן
 עיניה ולא משאר קדשים וזהו שפירש"י ז"ל החזרה
 השירה וכו' מדכתיב בחטאת וכו' אשר תבשל בו יסכר.
 ולכן לאו דוקא באיסור חתן ומלה אמרי' דכ"ח ל"ח
 להו' הגעלה אלא גם בשאר איסורים דהיינו בכ"ח
 שנשחט בו בחמין בשר ורולה להגעילו ולבשל בו
 חלב ל"ח ל"ח ל"ח הגעלה דאמרי' כ"ח אינו יולא מידי דופיו
 לפיכך ואמרי' כן אפי' במידי דהתירא בלע כנ"ל
 ולחומרא מקשינן דכ"ח דמו לחטאת ולא מקשינן לקולא
 כשאר קדשים. ועיין בס' אוהל ישרים במערי' הל' אות
 כ"ו דכתיב מדברי החוס' בפ"ט דמולין דקכ"ז ע"א
 דב"ה ס"ל בשרץ מבואר דהא דק"ל כל היכא דאיכא
 לחקשי לקולא ולחומרא לחומרא מקשינן לקולא לא
 מקשינן היינו אפי' קולא דחיי' יודי' חומרא וחומרא
 דחיי' לדי' קולא ע"ש בסוגיא טכ"ד :

ועיין

בס' תורת הבית הארוך להרשב"א ז"ל בדני
 הכשר כלים בבית ד' שער ד' בדרך קב"ח
 בפנין דין כ"ח דלא מהני לכו' הנפלה כ"ח חזרת כבשגות.
 וס' הבית הא' דנעשה גיעול לחבירו בקדשים מא"כ
 בשאר איסורים ועיין בטור יו"ד סי' ל"ג מאי דבב"א
 סכרם העשירי שכתב א"ס בשל בקדירה של בשר
 וכו' ואח"כ הביא סכרם הרשב"א דא"ס קדירה של
 מהכה שכלל בה בשר ואח"כ ביטל בה ירקוח דומה
 לבשל בה חלב. ברי"א שכלל היחד אבל בלע דבר
 איסור לעולם הוא באיסורו עד שיגעיל. ומרן ב"י ז"ל
 כעיר על ספור ולחה חמה על העשירי ולא על
 הרשב"א ע"כ. ועיין בס' כפי אהרן ח"ב מיו"ד סי'
 ג' דיו"ט וי"ח שהאר"י הרבה בדין זה בדין הנעשה
 גיעול לחבירו בדברי הרשב"א והטור והתוס' והרא"ש
 ושאר דברי הפוס' ז"ל וירוח לך פ"ט. והביד"א ז"ל
 בס' ברכ"י א"ח סי' חמ"ז אות כ"ד כתב ז"ל נעליפ
 וכו' כ' רבינו גרשום דנעשה בא' לפניו באשה שהניסה
 הקדירה בקף שלא הגעלה ולא הרגישה בפעם הראשונה
 ונעשה שנית הרגישה והתיר לה ההבשיל כשני מפני
 שהקף הועילה בהבשיל הראשון וכמו שמלנו כל יום
 ויום נעשה גיעול לחבירו. נ"ל לדעתו שהדבר שאוסר
 במשהו אפי' שהוא פגום אוסר. ואי' נראה כן שכל
 שהוא פגום אינו אוסר. ואו"ל חתן אינו חשוב איסור
 פגום. בית מועד הביאו חו"ה מוהר"א אזולאי ז"ל
 בהגהותיו כ"י עכ"ל. והעב"ה ז"ל בס' הגו' אות
 כ"ג הביא דברי רבינו ע"ה עליו מדברי הטור יו"ד סי' נ"ג
 מ"ש הרשב"א ז"ל הגו'ל שסיים שם דלא אמרו כל
 יום נעשה גיעול לחבירו אלא כעין קדשים והיה ראש
 בלע וביטל בו קודם שיבוא לידי איסור ונחך דנקלש
 ונחלש האיסור קודם שיגיע. ומן איסורו והכרית כן
 דאל"כ מאי חשי' כל יום וכו' וכי עדין ביטול
 מהגעלה והסכים עמו הרא"ה בב"ה. וכ"כ בחשו' סי'
 הקי"ו ועיין במ"ה דקכ"ג. וא"כ הכא חף למ"ד חתן
 היתרא בלע מקרי לא שרינן תבשיל ב' א"כ בניס
 הקף בתבשיל א' קודם זמן איסורו דנקלש ונחלש האיסור
 בשעת היתר. ועמ"ש סי' חל"א דרוב הפוס' ס"ל דחתן
 איסור בלע מקרי וא"כ תבשיל ב' בכל גוונא אוסר
 והכי פסיק ומני דתבשיל ב' מותר ומשמע דמיירי
 בתיק השכח דא' קו"ש לכ"ע נעליפ' מותר וכו' והאר"י
 עוד שם בדאיות לאסור תבשיל ב' יטו"כ :

סימן ד'

עיין בש"ע א"ח סי' הרל"ה סי' א' דכתב מרן ז"ל
 סוכה י"א ע"פ"י שלא נעשה לשם מלוא כשירה
 (סב)

יהוא שהיה עשויה ללל וכו' לפיכך החוטע' בנדרים
 ועשהו סוכה אינה סוכה שהרי לא עומד נדרים זה ללל
 לפיכך אם עשה בהחילה כשנתן שם הנדרים חלל עפ"ה
 במשך ז' לשם סוכה ונעט בה אח"כ והשלימה ליו"ד
 כשירה שהרי נעשה פסך שלא ללל ע"כ. והוא כלשון
 הרמב"ם ז"ל בפ"ה מה' סוכה ה"ט. ומדברי רש"י ז"ל
 בש"ס ברי"ה אם אין חלל וכו' והר"ן והטור ורע"מ ז"ל
 נראה מבואר דהטפה חלל במשך ז' הל"ל הוא באורך
 וברוחב דהיינו ז' באורך וז' ברוחב. ועיין בהכנמ"י
 שם דכתב על לשון הרמב"ם ומהי"ט אין למשוח הסכך
 קודם שיפשה הדפנות מחילה ואם עשה הדפנות עפ"ה
 סמוך לסכך מחילה יכול לסכך ע"ה. ואני בשר לא
 ידעתי מהיכן משמע זה אי' תסום שהלכינו בחטיטת
 הנדרים חלל טפח במשך ז' י"ל דהתם שאני משום דלא
 עומד נדרים זה ללל כלל דקדאמרי. ולא י"ט שום היכר
 בו דנעשה סכך ללל לכך בני שיפשה בהחילה חלל
 עפ"ה במשך ז' לשם סוכה חפ"י שיפשה היכר שנעשה
 הסכך ללל. אבל בעלמא חפ"י שיפשה הסכך ללל סוכה
 קודם הדפנות שרי דכיון שהעמיד הסכך על העמודים
 לשם לל ויכר דבר סני בהכי יוא"ל שיפשה הדפנות
 סמוך עפ"ה לסכך. ולע"ד דמה"ט מרן ז"ל בש"ע ל"א
 פסק לדין ההגמ"י דלא ס"ל דוחיה יכ"כ החיד"א ז"ל
 שם בברכ"י הבי"ד סי' בית השואבה בדין סוכה נגב"ך
 וירקב"ש אות י"א דכתב דהלבוש פסל חף בדיעבד אבל
 הכ"ח כתב בדיעבד כשירה וכו"מ האר"י להוכיח דאף
 בדיעבד פסולה מדאורייתא. והעיקר כהב"ח ומסתמין
 ליוהר לכהחילה במלחא חדהא אשר אינה בשום פוסק
 אלא בהגמ"י וגם מרן לא העלה על שולחנו סברה זו
 אפי' לכתח"י ובהא חסני לן להחמיר ולהזהר לכתח"י
 אבל בדיעבד כשירה. ומו' אעיקרא מרה דשמעתי
 הגמ"י לכתח"י קאמר כמו שדקדק הב"ח וגם השכנה"ג
 מסכים הולך עם הב"ח וכן עיקר עכ"ל. וראיתי לה"ה
 כמוהר"ח ז"ל בס"ה רב פעלים א"ח ס"ל"ד דכתב ז"ל
 השוכה בדין הסכך שעשאו קודם הדפנות. י' אוסרין
 גם בדיעבד ויש מורין בדיעבד. חף רבו האוסרין וקי"ל
 כוונתו ע"כ. ואחמ"ר דבריו המוהים דאף יכתוב
 כן ופסקיה לדינא בסכינא חריפא דקי"ל כוונתו
 דאדרבא לא קי"ל כוונתו דהאוסרין חף בדיעבד
 אלא דיש ליהר לכתח"י דוקא כמ"ס החיד"א ז"ל ומהחמ"ה
 עליו אחר שראה ס' בית השואבה שהביא דברי החיד"א
 ז"ל דהעיקר כהב"ח אף יכתוב כן. ומה גם דעינו
 ראהו דס' בית השואבה שם באות י"א דפ"ג הקשה ל"ס'
 הפוס' ואף הוא ז"ל יכתוב כן. וראיתי נו' עו"ש שח"ר
 לקושיית הכי"ש ז"ל הג"ל דהתם שאני ככתב נעשה
 הסכך בכשרות אלא שאח"כ נעלו דבזה יודו הפוסלים
 וכו' ע"ש. והרואה יראה שדבריו בהירורו זה קשים
 שהרי קושיית הבי"ש ז"ל היא להפוסלים בדיעבד גם
 שנעשה בכשרות הסכך מקודם ושיז נעלו הדפנות שכן
 הוא מדויק בלשוננו שכתב ומיהו להגמ"י י"ל דהכא
 מיירי בגמ"ה דופנה ביו"ט וכו' וחשיב בדיעבד וכו'
 והס לא חסרו לסכך קוה"ד אלא לכתח"י וכו'. חף
 להפוסלים דפסלו אפי' בדיעבד וכו' מה יענו להך סוגיא
 וכו' ולכן העיקר לדינא דלכתח"י דוקא יש ליוהר וכו'
 פ"ט. דברור מללו דקושייתו היא עיקרה להפוסלים בדיעבד
 גם שנעשה בכשרות הדפנות קוה"ס ונפלה דופנה אח"כ
 דלהגמ"י ל"ק דבאופ"ז מכשיר בדיעבד ואיניו לא חסר
 אלא לכתח"י וסוגיית הש"ס היא מחוקמה בהכי שנעשה
 בכשרות ונפל דוכה ביו"ט דלא אפשר וכו' וה"י בדיעבד
 וכו' :

ושרי. שא"כ להפוסלים אפי' בדיעבד א"כ גם באופ"ז לא מחוקמה. ולזה דחה דבריהם להפוסלים גם בדיעבד מכח דין זה אפי' בדיעבד א"כ גם באופ"ז לא מחוקמה. ולזה דחה דבריהם להפוסלים גם בדיעבד מכח דין זה וא"כ מאי האי דקאמר כמוהר"ם ז"ל לחרץ קושיית הבי"ש ז"ל מהש"ס דהא שאני שכבר נעשה הסכך בכשרות אלא שאח"כ נפלו הדפנות דבזה יודו הפוסלים וכו'. וגם חירונו אינו עולה למ"ש הוא בעלמא אח"כ דיש פוסלין אפי' שנעשה הסכך בכשרות שהיו הדפנות קודם ואח"כ נפלו דהא פוסלין בדיעבד דחירונו זה אינו מספיק לדעתם. באופן שדבריו ז"ל בחירונו זה הם שגבו ממני וכו' :

עזרא

שם אחר שהאריך כתב וגמלא מכל הנז"ל כיון דנעשה בהכשר מחילה ואח"כ נפלו הדפנות לית ביה משום הולמ"ה. מיהו כ"ז הוא אם נפלו הדפנות אחר שנכנסו ימי סוכה. אבל כ"ז דנפלו הדפנות קודם יו"ט אפי' דהסכך עשאו בהחילה אחר הדפנות כיון דנפלו הדפנות קודם יו"ט שד"ן לאחל על הסכך קדושה סוכה דלא ישב בה וגם לא הגיע זמן הסוכה אין עשיית הסכך בהחילה חשיבה לבלום ולא אמרי' בזה דין נעשה בכשרות. והפוס' דמחירים משום דנעשה בכשרות אחר שחל עליו קדושה המטה וג"ל שזה הוא חילוק נכון. ולכן ל"ד שנפלו הדפנות בעי"ט אין לסכך זה דין נעשה בכשרות ולריך לפסול בדיעבד ויסיר הסכך ויחזירו. ורק אם נפלו הדפנות אחר שנכנס יו"ט וישב בסוכה דלא חל על הסכך קדושה המטה בזה י"ל דמחייב ואין לפסול בדיעבד עכ"ל פ"ט. ואחמה"ר הפריז על המדה בחילוק זה דהדעת טוחנה דאם נעשה הסכך בכשרות אינו חלו שריף שיהיה נאשר בכשרותו עד שיחול עליו קדושה סוכה ושישב בה. דכל שנעשה בכשרות בהחילה קודם עשיית הסכך היו הדפנות אפי' לדעת האוסרים בדיעבד שוב אין לחלק בין נפלו ביו"ט לנפלו בעי"ט דהו לית ביה משום הולמ"ה. ונראה דהוא ז"ל נמשך לו חילוק זה ממה שהפתיק קושיית הבי"ש ז"ל דכתב דראה לו שהק' לם הפוסלים מנ' שרובה דמחירין לעשות ארס לחזירו דופן לסוכה אפי' נפלה ביו"ט והיית ב"ש. והרואה יראה דחיבה נפלה היא נופלה שכן היא בש"ס סי' תר"ל סי"ג מותר לעשות ארס לחזירו דופן לסוכה ואפי' ביו"ט ובלבד שלא ידע וכו' ונאו לאשמעינן דאפי' ביו"ט יוכל לעשות לחז"י דופן וליכא בזה משום מחקן וכו' וממילא אחי חבין דליכא הפרש בין נפלו הדפנות ביו"ט לנפלו בעי"ט דלדירוחו כיון דנעשה הסכך בכשרות אחר הדפנות או אימתי שנפלו לית ביה משום הולמ"ה דאין לחלק כלל בין נפלו ביו"ט לנפלו בעי"ט ואין הדבר חלו בקדושה יו"ט ושיצטו בה והוא ז"ל הפריז על המידה לחלק בהבי ג"כ ואינו אלא מן שמתמיטין. ואעיקרא כבר כהבנו דדי לט להזכר לכהתי' דוקא אבל בדיעבד כשירה כמ"ס המיד"א ז"ל דהעיקר כהב"ס ז"ל: **וְלִדְרִי** אגבי הפסוק לע"ד יש לחרץ לקושיית הבי"ש ז"ל ש'הק' מהש"ס להפוסלים אף בדיעבד וכו' דשאינו ההם דכבר היו להסוכה שתי דפנות והוא לריך לדופן שלישי החסר לז"א דעשה ארס לחזירו דופן ואפי' ביו"ט. דמאחר דה"ל שתי דפנות והיו קרוי מקלח אובל שרי להשלים ולתקן אותה ע"י שיעשה לחזירו דופן ובלבד שלא ידע וכו'. והיו דומה לדין מחילה המזרחת איסור גבי שנת דכל שהיתה פרוסה עשה מער"ס מותר להוסיף עליה בשבת. כן ה"ג הכא כיון שהיו שם בהחילה ב' דפנות והיו מקלח אובל שרי להוסיף בה דופן הג'. דאטו ההם בהחילה שפרושה

עשה אם רולה להקיף אותה לרות חסרה מי לא שרייא מאחר שה"ל עשה פרום וכל להקיף אותה לרות אחרת ג"כ להחיר האיסור אם ירלה. כן ה"ג בכלן כיון שה"ל בהחילה. ב' דפנות והוייא מקלח אובל ורובו שרי להוסיף דופן הג' לעשות לחזירו דופן. ומאי דפסלי הסופ"י בדיעבד שנעשה הסכך קודם ה"ד היכא שלא ה"ל דפנות כלל קודם עשיית הסכך שלא הייתה נקראת אובל כלל איז הם פסלי ואפי' בדיעבד דלדירוחו הו' הולמ"ה. וכיון שכן הו' ל"ה עליהם מהך דינא דעשה ארס לחזירו דופן ותול"מ. והבי"ש ז"ל דכתיב קושייתו ב"ש הוא משום דאזיל לסדרתו במ"ש שם באות יו"ד עמ"ש מור"ם ז"ל דנעשה עשה סמוך לסכך מותר לסכך. כתב וז"ל היינו שנעשה בכל הג' דפנות סמוך לסכך עשה סוכה. אבל אם לא עשה רק בדופן א' או אפי' בשתי דפנות עשה בכל אחד סמוך לסכך. אינו יכול לסכך קודם שיעשה הספח סמוך לדופן הג'. דכתיב באין שם רק לב' דפנות לא חשיב אובל כלל עד שיעשה גם עשה לדופן ג' דלא יחשב אובל כחוטט בגדיש. וכי בהגמ"י ואם עושה דפנות עשה סמוך לסכך מחילה אז יוכל לסכך. הרי שכתב ואם עושה דפנות וכו' דהיינו בכל הדפנות וכן מוכח מלשון הלבוש והוא פשוט כדכתיבנא ע"כ. ולכן שם באות י"א כשהוק'ל ע"ד הפוסלים אפי' בדיעבד מהיחא דעושה ארס לחזירו דופן ביו"ט לא הונח לו והב"ש. ולדעתו הקלה אין מדברי הגמ"י הוכחה לפרש שנעשה עשה לכל הדפנות הג' ד"ל דבריו מ"ש בדפנות הוא בדופן אחד מהדפנות לאיזה דופן שיראה דכתפח הוא שנעשה סמוך לסכך בדופן אחד סגי שיעשה אח"כ ארס דפנות על סמך אותו כעפ"ה. והוא הו' כחוטט בגדיש ונעשה שם בהחילה חלל עשה דכתיבנא. ולע"ד דזו מדויק בדברי מור"ם ז"ל שכתב ואם עשה עשה וכו' מותר לסכך קודם שיעשה ארס הדפנות כמו בחוטט בגדיש דנראה לונח דבריו כדכתיבנא בעניוהין דאי כונס דבריו כמו שפי' הוא ז"ל הול"ל בני שיעשה אח"כ חלום הדפנות לא שיאמר שה' הדפנות איז כונחו כדכתיבנא. וכמו כן יש לפרש בדברי הגמ"י ואין לורך לכל השלשה דפנות. דעיקר דברי מור"ם הם מהגמ"י וכו'. וא"כ לדעת הפוסלים גם בדיעבד שוב אין להקשות עליהם מהיחא דאמרו בש"ס והפוס' דעושה ארס לחזירו דופן וכו' דגם הם מודו דאם ה"ל קודם עשיית הסכך דופן אחד דהו' מקלח אובל וכו"ל היכא דה"ל שתי דפנות דהו' רוב אובל דשרי להוסיף אח"כ ארס דופן הג' ובזה מחייבנים דברי הג' והפוס' לדעתם שפיר ותול"מ: **שְׁנֵי** לה' פרי מגדים ז"ל במשנתו זכר סק"ה דכתב ע"ד הסו"ל והאפשר דנעשיית מחילה לז"ט די והו' אובל והאפשר דעכ"פ בסוכה גדולה לריך לכל משך הסוכה זמ"ד פ"ט. הרי לך דדבריו הם ע"ד הסו"ל ז"ל דפוסל עשיית הסכך קודם אף בדיעבד וקאמר דבהחילה אחת לז"ט או בסוכה גדולה לריך לכל משך הסוכה די והו' אובל ויוכל לסכך קודם שאר המחיתות. וא"כ מה שיצתו לקושיית הבי"ש ז"ל א"ש ול"ק ול"מ. ואפי' אם יעלה על דעתך לומר דדברי הגמ"י ז"ל דקאמרי ואם עושה דפנות עשה וכו' היא פ' לכל הדפנות כמ"ס הבי"ש ז"ל אין סתירה מדברי הגמ"י לדברי הפרמ"ג דמחירי אפי' בהחילה אחת אפי' להפוסלים בדיעבד. דיש לחלק לומר דדוקא בעשה כהמק' לסכך דליכא היכרא כל כך אינו די בלד האחד ברם בהחילה נמורה לז"ט או בסוכה גדולה לכל משך הסוכה דליכא היכר נמור בהחילה היחא די בהחילה אחת בלד האחד אפי' לכהתי'. וכפ"ז החילוק יחייבנו דברי הבי"ש ז"ל

שכתב דלריך ישיבה קודם הסייך עפ"י סמוך לסבך
 בכל הג' דפנות ר"ל דשא ושגא מחילה שהיא גמורה
 כדן ואיכא היכר גמור לפעם אחד שהוא סמוך לסבך
 וכנ"ל :

עו"ש בש"ע ואם הגדוש גדול ולא הניח אלא חלל
 עפ"י ושז מקק בה הרבה ועשה בה סיכה
 גדולה אינה כשירה כולה ע"י משך ו' שהניח החילה.
 ואם חקק משני לדים ד"א יוחר על הז' ה"ף הז'
 פסולה דסבך פסיל פוסל מן הגד ד"א ע"כ. וקשה
 ל' דמשמע מלשוננו זה דאינם נפסלים אף הז' כ"א
 עד שיתקוק מהב' לדים ד"א אבל מנר אחד דוקא
 לא מפסלי הז'. והלא סבך פסול אף מנר אחד פסול
 כל הסבך ד"א כמ"ס מרן בש"ע סי' תרל"ג. וא"כ
 למה בכאן כתב דאם חקק מב' לדים ד"א אזי אף
 הז' פסולה. האומנם י"ל דהן אמת דריגא הו' דסבך
 פסול פוסל מן הגד ד"א מ"מ בעלמא עדיין נשאר
 להסוכה שנפסלה ע"י סבך הפסול שכן הגד ד"א שתי
 דפנות דעריבן שהם כשרות ויהיה תיקון לה ע"י שיעשה
 לה דופן שלישי בנקל בעפ"י ומשהו שמעמידו לאחד
 מב' הדפנות בפחות מנ"ט ונגשרה. ונ"כ בכאן אם
 חקק בהגדוש מנר אחד דוקא ד"א יוחר על הז'
 עדיין לא נפסלו אף הז' מאחר דיש שתי דפנות
 דעריבן והם כשירות ויהיה לה תיקון דדופן שלישי
 רוחב שפה וכו' וחסיה נכשרת. מא"כ בחקק משני
 לדים ד"א יוחר על הז' דלא נשאר דפנות כ"א דופן
 אחד האמלטי שכנגד והוא נ"כ אינו דופן שלם גבוה
 יו"ד טפחים כ"א גובה שפה לכן אף הז' פסולה דסבך
 פסול דמנר זה ד"א פסל את דופן הא' וסבך פסול
 דמנר הב' פסל את דופן הב' לזה אף הז' פסולה.
 דכחקק מב' לדים ד"א הו"ל כאלו נילק דעמו כפי'
 לפחות הסוכה ע"ס ד"א שכתבן וע"ס ד"א שמכאן
 ואינו חפץ בכו"ט דוקא לזה נפסלו כל הז'. ודוקא
 בסוכה העשויה כהלכתה בחיילות גמורות וקנים בולטים
 מן הסבך לנר הפרוק ודופן אחד נמשך עמהם אע"פ
 ששפה דופן על הלדדן יחר על הז' והו"ל למימר דנילס
 דעמו לעשות כל הסוכה דפנות ארוכות ודופן האחד
 שנמשך עם הקנים של סבך אינו מן הסוכה אלא
 כפי' עלמיו עומד ומלא ש"ן לה אלא דופן א' הוא
 הדופן הנמשך אפי"ה כשירה כמ"ס מרן בש"ע סי'
 זע"ן בבית השואבה דייני סוכה שחמה מרובה מילתה
 אית י"ג. ברם הכא מאחר שגילה דעמו חפץ בחקיקת
 הד"א ששפה בשני הלדים והם פסולות מחמת סבך
 הפסול לכן גם הז' פסולה :

ועיין בנראה"ש והטור דכביאו דין הגל בשם אבי
 העזרי ובחלוקה הא' ביימו בה אינה כשירה כולה
 ע"י משך ו' שהניח חמילה ולא דייניק ליה כפסל הו"ל.
 מן הסיכה רהא לא מימסכה חד דופן כדריה. וז' ה'
 קרבן נמאל ע"ז דהא יש ד"א בין הסבך הכשר
 לבין הדופן ע"כ. וכ"כ המנ"א ס"ק אבל הלבוש פ"י
 דהניח פחות מד"א דכתב אינה כשירה כולה אלא הז'
 שהניח חמילה והשאר הו' כדופן עקומה וכו' ע"ש
 ודופן עקומה אינו נאמר זה כ"א בפחות מר"א. גם
 השו"ג בסק"ה פ"י בן וז"ל היינו פחות מד"א דאינו
 שיעור ד"א כבר כתב בסמוך ח"כ. ועוד דאם איתא
 דהוא ד"א היה פוסל גם את הז' כדכשוק. והבא
 משו"ה פסל אפי' בפחות מד"א הוא משום דבאיתו
 מקום שחוטט לנר הו"ט הוא חולמ"ה לכן פסול דוקא
 באותו מקום דכל שהוא פחות מד"א אינו פוסל אלא
 באותו מקום בלבד. אבל כשחקק מב' לדים ד"א
 נמאל שיש סבך פסול ד"א הילכך פוסל אף ז"י שגשבו

בהיחר גדלעיל ריש סי' הרל"ג עכ"ל :
ועי"ב שם בסק"ו וז"ל משני וכו' לא ידעתי למה
 כתב משני לדים דאפי' מנר אחד גמי פוסל
 גדלעיל שם ע"כ. ולע"ד מאי דהאריך להוכיח דמיכח
 הרבה היא פירושה פחות מד"א אינו הכרח דיש ליישב
 כדכתבתי בענייניו לעיל דאם לא חקק ד"א כ"א מנר
 האחד דוקא וגשאריו הב' דפנות דעריבן לא נפסלו
 הו"ט מכל וכל דיש להם תיקון בקל ע"י שפה ומשהו
 לדופן השלישי. משא"כ בחקק ד"א מהב' לדים דנפסלו
 הו"ט וכנ"ל. ונתיישבה תמיההו שהמה למה לריך
 משני לדים וכו' כאשר יראה הרואה :

בס' קצין פירות ערך סוכה אוג"ד כתב וז"ל סוכה
 שאין ברוחבה ז"ט אלא שהיא ארוכה שובא
 ד"א ויותר. עי"ן להב"ח סי' הרל"ד. שפסק להכשיר.
 וה' לזי' בחשו"ס סי' קמ"ג דחה דבריו והוכיח לפובלה
 וכמו שכ"פ ה' מ"א ז"ל שגם הוא דחה דברי הב"ח
 וע"ש מה שהניחו דבריו החוס' דסוכה יעוש"ב עכ"ד
 ז"ל. ונראה פ"ג כתב וז"ל הכשר סוכה ז' על ז' ובל"ז
 מהכי פסולה ולענין גודל אין לה שיעור מרן בש"ע
 ריש הרל"ד וע"ש להב"ח שכתב דלמעשה יש להחמיר
 לשחיה מרובעת ממט' והיכא שהיא ארוכה ואינה רחבה
 אין להכשיר יעוש"ב. ולכאורה נראה ש"ש בשני הלשונות
 הג"ל על שם הב"ח סתרי אהדדי אבל עיניך הרואות
 ב"ס' שעדי' חסובה על סי' הרל"ד בסק"א מה שכתב
 שם דבדבריו מהיישב דלעיקר דינא פסק הב"ח להכשיר.
 אך למעשה יש להחמיר דאין להכשיר עד שחיה
 מרובעת ז' על ז' ביטו"ש. ומאי דהעתיק השע"ס דברי
 הדב"ש מסי' שמ"ט ה' קצין פירות שם באות סי' ט"ח
 העתיק מסי' ש"ס ע"כ :

סימן ה'

שאלה נערה גדולה שנשדדה לראובן וחמ"כ כמו
 חדש וחצי נישאה לו ואחר ג"ח וחצי ילדה
 בה שנמרו שפרה ולפורניה גדולה ממש בה חשפה
 חדשים ושאלו אותה מתי נשדדה ואמרה שמקודם
 כשהיתה משרתת בבית הערלים זינחה עם הערל וממנו
 נשדדה. ובאו לפני לדין הבעל ואמו על דין פסק
 ג"ס ואמרו שלא הרגישו בעצורה עד שכשו שילדה
 ושבליל החופה קרוביה השקו את הבעל שגר הרבה
 עד שנשפה שיכור וכשבא עליה אח"כ לא הרגיש אם
 היא בחולה או בשולה ועוד היום לא ידע משיבורה
 כ"א עד שכשו שילדה והבטל בנו' הוא פתי הרבה.
 ובאו לשאלו הן מנר האשה אם היא מותרת לו והן
 מנר הבת מה יעשו בה שהם רולים להשליך אותה
 ברחוב ואין רולים להספל בה ואזי אמרתי להם מנר
 הבת שלא יעשו לה שום דבר ה"זק כלל יפן שהיא
 ישראלית גמורה ואמה היא חייבת להיעפל בה להניקה
 והזהרהי אוחס על זה כמה פעמים שלא לגרום להבת
 שום ה"זק שהיא ישראלית גמורה. ומנר האשה היא
 מותרת לו אחר עבור כר"ס שיעור ימי הניקה ובלריך
 שילך הוא לעיר אחרת רחוקה ברג' ימים ויש"ש
 שם כ"ז הכר"ח של ימי הניקה או הם היא תלך לעיר
 אחרת כ"ז ימי הניקה מהני כמ"ס הגנה' חאה"ע
 סי' י"ג בהגנ"י שם. ולא הוכרתי להם מענין שהוא
 חייב נידוי יפן שרתייה שהוא שונג גמור בזה והפוס'
 ז"ל פטרו אותו מכנידיו כאשר הכ"ד הגנה"ג ז"ס.
 וכששמעו ממני כן אמרו שהוא אינו יכול להבול להיות
 כד"ח

מדין ז"ל ואיבו ס"ל ללא שנה דאלמנה וגרושה ומזנה
 הכל שוין כמ"ס בש"ע סס ולריבין אנו לייך בעקבותיו
 לכל אשר יאמר כי הוא זה ואין לנו לייך אחר דברי
 מור"ס ורבני האלף האשכנזים ז"ל דאולי בעקבותיו
 יבטלו להקל במזנה ועיין בכנה"ג סס בכנ"ג אוח ל"ג
 מה שהוק'ל בדברי מוהר"מ מיניץ ז"ל שהתיר במזנה
 שהס' נגד דברי ההגמ"ר והולך לידחק ולחלק בין
 מופקדת לזנות וכו' כיעו"ש וגם ע"ז עיין בס' יד"א
 מה שהביא סס :

ופוק חיי בהשו' מן אה"ע בדעי' גביית כחובה בסי'
 ח' בדין מזנה מינקת שמורה אחר הורה להסיר
 לה להנשא סוכר"ה לסמוך ע"ד ר"ש שהאריך שם להוכיחו
 ע"ז שלא טוב עשה ושנס היבא דהנהיג בנה למינקת
 והשביעה ש"ח ע"ד דהוי דומיא דכי ק"ה' שכן
 פסק מוהר"ס ריקאנטי ז"ל אין לסמוך עליו בזה במקום
 שגדולי שולם סורו לאסור וכו' ואפי' בכל חזוקים שבשולם
 אסור והביא דברי הרא"ש שכתב בשם רבו מוהר"מ
 ז"ל שאשר אפי' רוצים לעשות בענין כמה חזוקים ושלל
 מי שמבקש עילה בזה להקל אינו אלא פורץ גדרן של
 הס"ח ע"כ וכתב דמי הוא אשר יסיה לבו גם בהוראה
 וישלך אחרי נוו כ"ז וירצה להפלות ע"ד המקל וכו'
 זו רעה חולה ודבר שאין הדעת סובלו. ומ"ס דאשה
 מזנה נריעט מגרושה דהא בהדיא הסיר הכ' מרדכי
 וכו' אין אלו אלא דברי גביאות דמי הגיד לו דלא מיהו
 בידם וכו' ואח"ל וכו' היאך לסמוך ע"ד יחיד להסיר
 לכחתי' נגד כל חכמי ישר' וכו' וכו' ואם אין נח ב"ד'
 לכופה משום דהומיה היא וסוררה לא מפני כך יעשה
 ב"ד' לדבר עבירה וארח לחברה עם פועלי און להסיר
 את האיסור דלפי"ז כל רשע שאין ב"ד יוכלין לכופו
 יעשה איסור ויפתחו לו הב"ד פתח כמלוא מחט סדקת
 אל גז היתר ואפי' בדרך רחוקה ויחירו לו ונמלאת
 ההורה בטילה ח"ו ודברים אלו אסור להרבה בהם כ"ס
 לאומרים או לכתובם וכ"ס לעשות מעשה על פיהם
 וכו' והאריך שם לרחות דברי המורה שמורה להסיר
 במזנה מינקת לכונסה דהוראה לקולקולא היא וראוי
 לכל חכמי לב אשר נעט ה' בלבם לגמור בו עד שיקבל
 עליו שלא להורות עוד היתר בדבר כזה. וגם ראוי
 לקבל עליו מלהורות היתר בדבר שאינו מוסכם מרוב
 הפוס' אם לא יבחימו עמו שני רבנים מהגדולים.
 שבגלילות ההם וכו' אבל אינו חייב ידוי המורה
 שורה להסיר וכו' ע"כ. הרי לך לפי"ד מן ז"ל
 בש"ע ובתש"ו אין הפרש מזנה מאחרת ואין גריבין
 בתריה. וגם האיר את עיניו שאין להורות היתר בדבר
 שאינו מוסכם מרוב הפוס' משתה ירא אגבי לסמוך
 על לדדי היתר שכזה אוחס הגוי"ב ז"ל במ"ק סיי"ח.
 בזונה שהסירה הריונה ונשאת לבצל ואחר ילדה וכו'
 דכתב סס שאחר שתלד מותר להיות עמה ולסמוך
 על המתירים במזנה כיון שכבר נשאה בשונג גמור
 ויש ביעול פ"ו וגם יש חשש עניות המעבירים לאדם
 ע"ד קטו וכו' פכ"ד והוב"ד בס' פתחי השוכה סס
 ס"י קי"ח ובס' פד"ש אשכנזי חת"כ סיי"ג א"ו. כי
 הוא ז"ל סמוך ע"ד המתירים במזנה ואזיל בסברת מור"ס
 ז"ל משא"כ אן דאוליגן בתריה דמין ז"ל ואיבו ס"ל
 בין בש"ע ובין בתש"ו דלא יש הפרש בין מזנה לאחרת
 ואחרת האריך להוכיחו על פניו למי שהורה להסיר
 במזנה אלו שומעין ואין לנו לזוז מדבריו ימין ושאל.
 ואפי' בן הנו"ב ז"ל אחרי ראותו דברי הפוס' ז"ל
 האוסרין כי רבו בזה וכמ"ס מן ז"ל בתש"ו לכן נסוג
 אחר נדדתי להסיר במזנה כאשר עיך החזיקה
 חשרים בס' נו"ב מה"מ סיל"ז על אודות אלמון שגשא
 אשה

כדי"ח בלא אשה וגם אין לאל ידו לכתת מן העיר להרחיק
 נדוד כ"ז ימי הניקה ושהיה הכת יושבת עם אמה.
 ואמר שהוא רוצה לגרשה נעט ואדעתא שהיא בטולה
 נשאה ולא אדעתא שהיא בטולה ואמרתי לו אם רוצה
 לגרשה יגרש ואין לה כ"א בלאותיה הקיימים ממה
 שהכניסה עמה דוקא ואין לה כתובה וחס' קמ"ט
 ה' שפת הים חת"כ ס"י י"ד נדדון כזה. ושבו חזרתי
 לשאל אותם על הכת אם היא בריאה וחדשה ויוקת
 כפיז ואמרו לי שהנה בריאה וגדולה בחדשה ויוקת
 מאמה ככל הילדים הנולדים בחדשם וגם היקו אותה
 נשים אחרות. ואח"כ לימדו אותה קרוביה ומיודעייה
 לתה הבת אלל מקום הזנות גויות ושהן מקבלות אותה
 להניקה ולגדלה וכן עשו שהולכו הבת אללס ונהנו
 אותה. לכן ועוד חזרו לבוא אללי השני לרדים הנ"ל
 וספרו לי על המעשה הרע הזה שעשו שנתנו את הבת
 אלל הזנות ולקחתי מרה עליהם על שסוהרתיים כמה
 פעמים שלא לגרום להבנה שום נזק ואמרתי להם שלא
 הועילו מעשיכם לכלום כ"א לריך שהביאו את הבת
 מאלל הזנות לאלל אמה ושלריך שירחיק נדוד כ"ז
 ימי הניקה או היא שתרחיק וכו' וחזר ואמר שברלונו
 הוא לגרש וכו' אזי עטנה שהיא בעה כניסחה לחופה
 נהנה לו כך תש"ן גרוש וגם יש לה הכשיט אחד
 זהב שהכניסה עמה והוא אח"כ לקח אותה ומשכן אותה
 וכה' רוצה אותה והבעל הודה לדבריה שלקח תש"ן
 גרוש אבל החזיר לה חצי נפליין סהס' והת"ש גרוש
 לקחתי אותה לטויה אוחס' לזורך השופה וגם נהתי
 מכיסי משה. עוד עליהם והולאתי אותם לזורי החופה.
 ועכ"ז אמרתי לו שלריך להביא הת"ש גרוש. לחתם
 לה אפי"ן דיש מקום לומר שהוא פסור מלתתם לה
 יפן שכבר הולאתי ולא נקראים שוב בלאותיה הקיימים
 ובגם שה' שפ"ה סס כס"י ע"ו כתב שהולאות שהולאת
 אותה לזורי החופה אשפ"י שהוא לא כנסה אלא
 בחוקה בטולה ונמלאת בטולה והוי מקחו מק"ט מ"מ
 הרי נכנסה עמו לחופה וחופה וישיאין איבא והנהיג
 ליה לענין שאם תמות יירש חצי עובונה וכו' שכן לא
 מחייבין לה לשלומי הולאות החופה כיון דהא מיהא
 חופה וישיאין איבא ע"כ שפער אותה מלשם לו
 הולאות החופה שהולאת וגם מטעם שיכולה לומר קי"ל
 וכו' ע"ש. י"ל דדוקא ההם נדדונו שמוחוק' היא פטר
 אותה מלשם לו ההולאות. משא"כ ב"ד שלקח המעות
 ממנה להולאת לזורי החופה וגם נהן מכיבו עליהם
 והולאת ולא נשאלו קיימים והיא באה עכשיו להולאת
 הת"ש גרוש ממילא כיון שהוא יכול לומר קי"ל לפסור
 עתמו. עכ"ז אמרתי לו שלריך שיביא את סך הת"ש
 גרוש והכשיע המשושן שלה ולתתם לה אם רוצה
 לגרשה מאחר שאינם רוצים לא הוא ולא היא להרחיק
 נדוד והוא רוצה לגרשה לכן לריך להביאם לתתם לה
 כדי לגרשה ונמר נדדונו לפשות קן להמל"א המעות
 ולהביא לה הכשיע והת"ש גרוש ולגרשה. וחזרו וטענו
 קרוביה שהיא לא הניקה כ"א מטעם חזער פעם אחת
 ועוד שינו עעמם פעם אחרת לטעון ולומר שלא הניקה
 אותה האם כלל ואדרבה היא היתה רוצה לתנוק אותה
 מפני שבזנת הוא לה וגםים האחרות הם שהניקוה עד
 שהניקה אלל הזנות כנו'. והוא נעשה ע"י לימוד אחרים
 שעלה בדעתם לומר שאחר שלא הניקהה וגם נתנה
 את הכת אלל הזנות שהיה כיה מותרת לי"ש עם
 בטלה מעכשיו בלא הרחקה והפרשה כלל ותשמענו
 כדרך איש ואשמו מאחר שהיא מזנה ובמזנה יש שהקילו
 כמ"ס מור"ס ז"ל סס כסע"ף י"א ע"ש. והלכתי בעניי
 לא נחך דעתי בזה יפן שאין בדין קבלנו עלינו הוראות

אשה בחוקה כהולא ומגלחא שהיא מעוברת בזנות
 דכתיב ע"ז כד"ח וכו' וכו' נדדי היתר להחזיר את
 אשה לביטוי חוק כד"ח וכו' וכו' אלו היתרים אין
 לסמוך ואין להעמיד יסוד היתר כלל עליהם כ"א
 לפי שם סניף להיתר כדי לסמוך על הנמר' דבזנות לא
 נזרו דבזן ואני אין בדי להכריע בזה כי אני מיראי
 הוראה להקל בזירה וזהו ע"כ. והכ"ד ה' פ"ה
 ז"ל ב"מ ק"ט וקול' עליו מדוע לא הזכיר בזה דברי
 מ"א ז"ל הגו' דבזונה בימי מניקה סמך על המחזירין
 וכו' והולך לתרץ לזה בדוחק יו"ט. ולעג"ד נ"ר כמו
 שכפתי דראה ודע כי רבו האוסרין בזונה לכן לא
 רצה לסמוך על היתר וכתיב שאין בדי להכריע ואני
 מיראי הוראה להקל בזירה וזהו. ועיין בס' למה לך
 ס' ג"ה בפנימי מונה שילדה ולא הניקה את ולדה כלל
 ושברה לו מניקה אש מותרת לנשא חוק כד"ח שפסמוך
 פ"ד מוכר"י מינן ז"ל דהיתר בזונה וכו' ועוד אש יש
 להחזיר מאחר שלא החזילה להניק את ולדה כלל.
 ובאר"ך ל"ש דברי מוה"ר' מינן ז"ל שלא להלכה אמרם
 וכו' ואין לסמוך עליהם להחזיר. ולפענ"ה שלא הניקה
 כלל כהנ"ה דבגרושה יש שסוברים דא"י נקראה
 מניקה חבירו כיון דבעלה אבי הילך מחוייב לשכור
 מניקה לילד. אבל מונה דאין שום אדם שיבא מחוייב
 לשכור מניקה לולד אלא היא הניק אוהו מחמת שחסה
 עליו נקראה שפיר מניקה חבירו ואסורה לינשא כדי
 שהיה חסה עליו ומניקהו ושכן מלא נחשו מוה"ר"ל
 ס' ק"ט ומוה"ר"י ס' ע"ג וכו' ומעטם שלא החזילה
 להניק כלל אין לחלוא לה היתר כיון שכבר דברו בזה
 פוס' קמחי ובסר"י והסכמתם דאין זה מועיל כלום וכו'
 הרא"ש כלל כ"ג הרי"ב ס' ה' סס' ומוכר"ס מפדואה ס"ל
 וכו' ואי אמרת דאש לא החזיל להניק את בנה כלל לא
 חביה אסורה א"כ מה הועילו חכמים בתקנתם הרי
 לעולם לא חמלא מעוברת אסורה שהרי כל מעוברת לא
 החזיל להניק את בנה כלל ומהיה מותרת א"י אסורה
 אפי' בכ"ג וכו' והיה ג"ל לומר דבזונה יש להחזיר
 עפי' שאפי' אש מה ולדה חוק כד"ח אסורה לינשא ריש
 חש בזה. בזונה ועבדו דחנקן וכן נעשה פעמים
 הרבה אלא שאין אני רשאי להורות כן מסביר. אבל
 מ"מ נ"ד נ"ר פשוט דהיא אסורה לינשא חוק כד"ח
 אפי' שלא החזילה להניק את ולדה כלל ע"כ. גם
 בס' פ"ג דין אלמנה באמרה שינחה עם בעל אחותה
 והיא כבר נישאת לכהן ולדה אחר כ' חדשים דכתב
 דהיא שוייא אפשה חד"א ולריכה ללאח מביטוי של
 הכפל וכו'. גם בס' ק"ד האריך לדחות וליישב דברי מוה"ר'
 מינן ז"ל ע"כ :

כח אסורה וכו' ומעט' נמי נ"ל להחזיר אשה ששדיה
 למקו ואינה רנילה להניק או שפסק חלבה בחיי בעלה
 ושכרו לה מניקה בחיי בעלה. גם הביא דהר"ן ז"ל ס"ל
 דאין להחזיר בכל הני דשרי הרא"ש אלא דוקא במת
 דקלא אית לה נמי ושם הרי"ב קאי בשיטה הר"ן
 אבל מרן ז"ל פסק כהרא"ש בש"ע ע"כ. ועיין בס'
 פני יחושב בקני"א על מס' כחובות מיוחד ק"ן שהחזיר
 בזניה למניקה לאחר מיתת בעלה אפי' שלא החזילה
 להניק כלל ועשו מעשה בהסכמת הגדולים לאסור אף
 בדיעבד לאחר שניסה ע"י כך ולמדות לבעל עד שיולי'
 בנש וישאנה לאחר כד"ח. ושם אשה באשה שהחזיר
 לה חס אחד ליתן בנה למניקה ולא החזילה להניק
 ושהרנישו אפי' שיש איסור בדבר בקושי חסר לה
 לינשא אחר ע"י חדש והאר"ך דדוקא יש ללך סברא
 זו עם טעמים אחרים להחזיר ע"כ. גם הרב שדי
 חמד מער' אישום ס' ג' א"ש הביא דברי פת"ש ס'
 ק"ט בפני מניקה מזונה וכו' דרע"ק איגר ז"ל דהחזיר
 דוקא כשלא החזילה להניק וכשהשבע המניקה ע"ד
 שלא החזיר בה עד כד"ח ולהשליש דמי ההנקה עד
 כד"ח וכו' ע"כ :

אשר

אשר ראויה דברי מרן ז"ל בש"ע ובשו"ת
 שהחזיר מאד כמנהג וגם דברי הא"ח
 ז"ל שהחזירו גם הם ואפי' שלא הניקה לא מלהני
 לבי לסמוך ע"ד המחזירין שאין מוסכמים דבריהם
 מרוב הפוס' וכו' וכו' ובפרט במעשה הרגל סוף שנתנו
 כנה בידים אלל' כוונתו להסגול ולהטמיע בדרוסים
 ולונוט וליך לאבדון שזו חמור יותר מהריגה במשד"ל
 ע"פ דורו את המדינים כי לזררים הם לגם שדרשו
 מזה שהחזיראו חמור יותר מהריגה. וגם כפי מה
 שכידו לי דבשעה שילדה היא רחמה למנוק אוהו בידים
 דכפי כ"ז ראו להחזיר עליה בזאת שלא להחזירה
 לבעלה לשבט יחד בעיר אחת עד שיפטרו כד"ח ואמרת
 לפ שהביא את בנה להניק אוהו ושהלך לעיר אחרת
 להניק גם את בן אחרים בשכר עד שיפטרו וכן
 כד"ח והיא לא רחמה בזה. וגם כבעל אמר שאינו
 עולה בידו להרחיק דודו שאין לו בנה להפטרם
 וגם אינו יכול לבעול שיבט כד"ח בלא אשה ובלא מי
 שימשנו והוא ברעוט רוצה לגרם ליתן לה את
 בלאוהיה וכו' מעשה אין ליתלות ולהסמך על קורי
 עכ"כ בלדדי היתר להחזיק בידה יד שוברי עבירה
 להמליח פכה היסר ואין עלינו לתקן את המקולקלות
 ואדרבא עלינו מושל להשדל לגרם אוהו לשכר מחלפות
 עול ונוסרו וכו' ובפרט נכ"ז שנתנו בנה לונוט
 שהיא חמורה יותר ממיסה, ועיין רואות בס' חיים
 ושלום ס' ט"ז ומ' בפנין שמה הילך שיהיה כרה בו
 לונוטים ע"י סממנים וכו' דביא שם האי תילוקא
 דאש מה הילך דהיא מותרת וכו' וכתיב הוא ז"ל
 דאש המיחיהו בידים יש להחזיר שלא תנשא עד אחר
 כד"ח אפי' שמה ע"כ. אשר מקדוהו אשה למד לג"ד
 במכ"ש שהוא יד ונתנו אוהו לגויים להסגול בדהס
 וגם לונוט וכו' דיש בזה חומרא יותר ממיסה וכו'
 כנ"ל. וגם תלמד זה איכה סכנת מיתה ואטיקרא כל
 גזירה רבנן היא מחשבת מיתה הולד. דודאי מי שגבע
 יראה אלד'ים בלבו אינו מולא פתח היתר בדבר
 במילחא כדנא. גם המני"ט ז"ל בח"א ס' רי"ד באשה
 המעוברת בזונה ונישאה וילדה לטוף ד"ח לנישואיה
 כהנ"ל דל"ך שחלא בנש כמ"ס נ"ל אמר רבא יוליא
 בנש ואמר מר זוטרא דיקא נמי דקתי יוליא ולא קתי
 יפריש וכן כלבא ואפי' כן וכו' ואפי' דמשתע בנ'
 דמיירי באלמנה אפי"ה כהנו חספ' דנרשאה נמי
 וכמ"ס

ובס' כנסת יחזקאל ס' י"ח כתב וז"ל וראיתי בנשא'
 הנדפס בזמנינו שגזר ואלך בגדולות ובנפלאות
 לפלפל בנשי דינא דמונה והכל בתוס'. סו"ד כל אפי"א
 שוין דדוקא במנושט שיש אב למתמם בנינים ע"כ.
 וכתיב חוט השני ס' פ"ח כתב דהגם דדברי מוכר"י
 מינן ז"ל כדאי לסמוך עליו בדיעבד אש נשאה כבר
 ולא ידע שהיא הרבה לונוטיש שאי"ל לפרוש ממנה מ"מ
 המעיין בנשא' מוה"ר' ס' ע"ג יראה שהוא מחזיר
 מאוד וכו' ובעי התמנה כד"ח ואפי' היה שוגג שלא
 ידע שהיא מעוברת נבי דגמ לא בעי אבל מ"מ השרשה
 לעיר אחרת וגם יעשה שזעזע שלא יבא אל המקום
 שהוא עד חוס כד"ח ע"כ :

וה' די אליהו גאליכאפא ז"ל דט"ל הביא דברי
 הרא"ש ז"ל דלא החזיר אפי' נהנה בנה למניקה
 או גמלחו אסורה לינשא ודבי ר"ג שאני וכו' אבל שאר
 גשים אפי' נשכפת המניקה או הדירה ע"ד' שלא חמור
 (סג)

וכמ"ס המ"מ והסוד סי"ג וכיון ראל' לאו דוקא אלא
 אפי' גרושה מוגה נמי וכו' דמוגה נמי ב"ד כופין אותה
 שתיק וכמ"ס במדרכי ללא הודו לו חממים. וכיון דהשואה
 אותה לאלי וגרושה ק' היכי דהן אפי' נישאו וילאוה
 בנט ה"ג במניקה מוגה ויליא עכ"ד. דס"ל ז"ל דלא
 סגי בהרחקה אלא לר"ך שזילא בנט. ואנא קנייא
 בלומדי בדב"ק הוק"ל איך קאמר הו"ל דינו כסתמא
 דלר"ך שזילא בנט ולא סגי בהרחקה ולא חילק כן
 בין שונג למזיד. וסברא זו דיש לחלק בין שונג למזיד
 דכשונג די לו בהרחקה היא מרב גדול וקדמון הוא
 הא"ז ז"ל והבז"ב בס' הס"ד ז"ל סי' ר"ו ואע"ג דהה"ד
 ז"ל כתב שם בסוף הפשו' דאפשר דלא מפליגין בין
 שונג למזיד עי"ן בס' ב"י עיי"אש ז"ל חא"ש ס' י"ח
 דכתב ע"ז דהה"ד דהא"ז מקמי ספיקו דהה"ד
 ליה לברב ולא שבקינן ודאו דהא"ז מקמי ספיקו דהה"ד
 ועוד דמור"ס ז"ל הכיז פלגמא גבי המקדש חוק
 ג"ח ההבטחה וסמ"ס כס' הא"ז דכשונג לא קנס' ליה
 דשני הדינין שוין בזה וכמ"ס בס' ב"ש סק"ל. והביא
 שם דברי המס"ל בפ"א מה' גרושין דהביא דברי הה"ד
 שכתב בשם הא"ז וכו' וסייס דהין ספק שבר' יוסף
 חולק על הא"ז וס"ל דהך בשונג לר"ך ליתן נטו והוא
 ז"ל יש לזה מאי דקשה להה"ד. וסברת הא"ז היא
 ס' מוסכמת לחלק בין שונג למזיד וסב"ד דהיה שונג
 הסכימו סב"ד שלא לגרשה אלא שגשו הפרשה עשה"ז
 יע"ש והביא דבריו ה' ערוה"ש חא"ש ס' י"ג. ומ"ס
 מרן ז"ל בש"ע סעי"ב דמגד"ן אותו אה"כ ברם ויליא
 בנט וכו' ואם קדש מעוב"ה או מניקה אין כופין להוליא
 ולא יכנס עד אח"ז היניקה וכו' וכתב מור"ס ז"ל
 וי"א דהין חילוק בין קידש לגשא וכן עיקר וכו' ע"ש.
 כ' הכ"ש ז"ל דלא בשונג נשא אי"ל נידוי וחי"ל להוליא
 ודי בהפרשה להרחיק נדוד כל ימי זמן היניקה ועי"ן
 בבאה"ט סק"ה ול' גם בפתחי חשו' סק"ז כ"כ בשמו
 וסייס שכן מנזאר להדיא בה"ד בשם א"ז גם במניקה
 לחלק בין שונג לחזיר. ועי"ן ע"ש דהביא בשם חשו'
 טו"ב ס"ב דכתב ד"ל סברא אחת דרוקא חס עדין
 היא מניקה דהשפשה היא עושה פעולה שלא תתעבר
 וחוכל להניקו. אבל זו (בגדון דידיה) שחננה בשנו
 דדיה שלא הוכל שוב להניקו ונהנה בלה למניקה אף
 חס היה בשונג לא מהני הפרשה ולריבה נט וכו' וכו'
 ולריבה נט ע"ן הר"ן וח"מ לא החליט סברא זו להלכה.
 וגם בס' נ"ה כהז סברא זו אך גם לא כתב זה
 לענין הלכה רק למדן ולקיים דברי הא"ז וכו' ועי"ן בס'
 ברי"ת אברס"ס סו"ס י"ט דכתב עליו ולעמ"ד דהין
 להחמיר מחמת סברא זו ע"כ. גם הביא שם בשם שו"ת
 הגאון מוהרש"א ז"ל בנדו"ט באלמנה שגיטה חוק כד"ח
 חס לכופו ע"י נדוי כו' שהאר"ך וכתב להענין להשביע
 המנקה ש"ח שלא תחזור בה ולסמוך ע"ד הגמ' שברמ"א
 וגם להכריחו לעקור דירתו ולהשביעו ש"ח וכו' עכ"ד.
 ועי"ן בס' סורת משה ס' ו' חשו' מה' חסדאי פרחיא
 הכהן ז"ל דהסנים להקל בגרושה מניקה וכו' ע"ש דק"ל
 עליו איך לא זכר מדברי המב"ש ז"ל הג"ל ומה גם
 דמרן ז"ל עלמו בשולחנו העשיר ס"ל דל"ס אל' ל"ס
 גרושה. ועי"ן ג"כ בתשו' פרמ"א ח"א ס' ל"ו דל"ס
 אל' ל"ס גרושה יעו"ש"ב. בחי"ן דהוק"ל אני הדל
 דהטוסקים ז"ל שחילקו בין שונג למזיד איך לא זכרו
 מדברי המב"ש דקאמר דיליא בנט ומוכרח לומר
 דסבירא להו דנדון המב"ש ז"ל הוא בחופן שפבר ונשא
 בחזיר לכך כתב דלר"ך שזילא בנט משא"כ היכא דנשא
 בשונג מודה הוא ז"ל דדי בהרחקה אפי' דבריו המה
 באו בסתמא מוכרז"ל קן בדבריו כדי דלא תיקשי להו

מדבריו. וסוב אחכ"ר בס' הגאון שדי חמד מעב' אישוס
 סי' ג' חו"ט"ו שיישב לדברי המב"ש ז"ל הג"ל כהאר
 כסבה בעניניהן דבריו הם מיי"ל בנשאלת במזיד ע"ש.
 דכפי האמור בל"ד דנסבאר לעיל דכשונג כנסה אין
 להחמיר עליו דלר"ך נידוי כמו עבר במזיד ונשא מעוב"ה
 או מל"ה דכתב מרן ז"ל דמגד"ן אותו וכו' אלא די
 בהרחקת נדוד או הוא או היא כ"ז ימי היניקה כד"ח
 וכמ"ס הפוס' ז"ל וכו"ל :

ומצד

שהיא אמרה שמהערל נחשברה וראינו שהט"ב
 פנינא ז"ל בס"י ל"ח סב"ד הפ"ט סק"ח
 שאמר מילתא דמתעברת מכותי ועבר אינו בכלל מעוב"ה
 ומניקה חזירו וכו' כבר דב"ז דחה אותו בשתי דים
 ה' הע"א ז"ל סו"ס ז"ה סב"ד הפ"ה ז"ל וכתב שגם
 בתשו' חמד"ס ס' ו' מנזאר שדעתו ג"כ דהין זה
 הישר כלל וכתב דלפי הטעם שכתב בס' בית מאיר
 בפר"ח ס' ה' דהא דלא יא מניקה חזירו אינו חיבורא
 בלחוד אלא דינא הוא מעיקרא ומטעם פ"סוק חיותה
 של חינוק נעשו בה וכו' דפשיטא דהין לחלק בין מעוברת
 מעוברי כיון דהולד הוא ישר'. והגאון בעל חת"ס ס'
 ל"ג קילם סברא זו של סב"מ ז"ל ובס"י ל"ב הוכיר ג"כ
 סברא זו וכתב דעפ"ז אין מקום לכל מה שכתבו
 הא"ח ז"ל סברות להקל בענין זה מלד ספק חיבור
 דרבנן לקולא וכו' וסברת הגוב"ז ז"ל שהמליא מדקמני
 מל"ה משמע של חזירו ולא מערבי סברא רמוקה היא
 כיון שהולד ישר' ומזוין להחיותו ואין לו מרחם ב"ח
 אמו שסתמא מרחמת על בנה וכו' וא"כ יש לרחם
 עליו יותר מכן גרושה או אונס שנתעברה מישר' שיש
 לו אב וסיינו דקמני מל"ה לרבותא דהך שיש לו אב
 וכו' אבל מניקה שאינה של חזירו פשיטא שאסורה
 ואין לסמוך על החלואה כאלו לסתיר איסורים עכ"ד
 ע"ש :

ואנא

ועירא כהקו בפני אדם גלע"ד לומר דבניד
 שחמרה שנתעברה מהערל יש להלכיה נט
 בח"זה חופן שיהיה בין שהיה מותרת לבעלה אחר
 עבור זמן היניקה או שהיה מותרת לו בחו"ה פ"י
 איזה סיבה שיהיה כגון שמת הילד וכו' זריכה שהתגרש
 ממנו פכש"ז בנט ולחזור לו. וסי' דמאחר דק"ל לדינא
 כמו שכתב מרן בש"ע אה"ש ס' ו' ס"ו דהיכא
 שראינו שנתעברה ואמרה מאדם כבר נתעברתי הינה
 נאחנת ומותרת לכהן כ"א עד שיהיה תרי רובות כשרים
 וכו' אבל חס רוב העובדים פוסלים אותה וכו' חוששין
 לה ונאחר למי שפוסלת אותה נבעלה וכו' ובס"ח כתב
 ראוה שבעלה או שנתעברה בעיר חש"י לא היה שם
 אלא גוי אחד וכו' ס"ו לא נאשא לכתחילה ואם נאשא
 לא תלא הוליל והיא אומרת לכשר נבעלת. הינה
 אלמנה או חרשת וכו' ה"ז ס' זונה ואם נאשא לכהן
 תלא אה"כ היו שם ב' רובים המלוים כשרים וכו' ע"ש.
 א"כ בנ"ד שהיא מעוברת בעיר דהתרי רובי הם
 שפוסלים אותה וכו' ומכ"כ וק"ו בנ"ד שהיא אומרת
 בפ"י שנתעברה מהגוי דליכא מ"ד שהיא מותרת לכהן
 ואפי' בדיעבד חס נאשא תלא דכול זונה חמס דאסרתה
 הכי לכהן. וכיון שכן חס תשאר עכ בעלה על סמך
 נישואין הראשונים והכתובה שלה איכא חסא לשמא
 סחאלמן כ"מ ותנשא לכהן ויהיה חיבור תורה בדבר
 דברוב הימים וסייס נשכת מפליה שם הוגיה דנבעלה
 לפסול לה ותנשא לכהן. ומספר כחובתה אין ללמוד
 ואררבה מדנשארה כחובתה הראשונה של הנישואין שמו
 יש להוכיח בהיפך ולומר דבתולה נאשא לו מאחר
 דכתוב בה בתולהא דא וכתו' מאתים וכל עניני הוצ"ת
 והילדה ברוב הימים הם נשכמים וכשהאלמן יש תשא
 שתנשא

שהנשא לכהן דמיחא שכיחא ולבוא לידו איסור תורה. ובל היבא דאיכא למיחא לשמא יבוא לידו איסור תורה יחיישין אפי' שהיא חשאה רחוקה. ועיין בספר שרי חמד מערי' אישות סוס"י ח' אות מ"ד בד' ג"ג ע"ג דהביא בשם רד"ל סי' י"ג דכשהדבר הוא רוב הפוס' אוסרים או שהוא מחלו' שקול דהדן נותן להתמיד בספק תורה אית לן למיקט כחומרא דקמן ולא חיישי' למאי דאחי לדי קולה וכו' ע"ש. משא"כ אם היא מתגרסת עכשיו ממנו קלא אית ליה לגירוסין ושבו היא אוסרת לכהן וגם מספר כחובתה השניה שזוכרין בה שהיא מתרחקת וכהונה מה מנה מוכח ג"כ שהיא אוסרת לכהן ולא יח' חשאה שבו לבוא לידו איסור ח' שהנשא לכהן. וכבר כתבנו דליכא בג"ד חשאה גב' מעושה יען שהב"ד אמ"ל להחזיק נדוד כד"ח או הוא או היא ירנה אמר שמדעתו רונה לגרשה ואזי אמ"ל שאם ירנה לגרשה יגרשה ויתן לה אח בלאותיה הקיימים כנו"ל. וכעת נלמד שר"ך לפסוק כל עזריקי עמו בלא כפי' שגרשה כדי שיתפרסם הדבר ע"י הגירוסין ושהיה אוסרת אח"כ לינשא לכהן וכו"ל:

ועיניך

ההפ"ו שכתב וז"ל וולתי בדבר א' שהיחובה מנומנס שהחמילו לכותבו ולא פירסוהו יפה אם נכפלה ע"י שבאי או ע"י ישראל שאם בא עליה שבאי בודאי היא אוסרת לכהונה אם תלא מתחת ידי זה אלמנות שלא בגירוסין ע"כ. ועיין בכנה"ג ח"ב ע"י הנה"ע ש' ז' הנה"ע אות אבגה"ו ובס' ד"ח שם הנה"ע אר"ב בבבליה שבוייה שדדוקו נשים מילדות ואמרו שהיא בחולה בלא גבעלה אוסרת לכהן ואפי' נדקוה אגשים וכו' דחיישי' להקיים או להערה או לבעילה של"כ מוהר"ם אלא שקאר סי' ז"ב ושהר"א הב"ד מוהר"מ לא חש לזה אחר שנמלטה בפולה בכדרכה ע"י נדיקה א. וכו' דמדברי' הרי"ב"א בב"ק דק"י נראה דקאי כשיפת מוהר"א ז"ל וכו' יש לדחות ועיין בס' ביה שמואל הק"א דכתב כס' הר"א דאם נישאה לישר' ונמלטה בחולה שמוהרת לכהן אחר מיחה בפלה. ושהר"ב בשל ע"ז ז"ל כ' כס' מוהר"מ"א ז"ל דיש לחוש שמה הערה בה שבאי והרשב"ך הוא לא כד' מוהר"מ"א דכתב דאם נישאה לישר' ונמלטה בחולה מותרת לכהן ע"כ. כרי לך דרבנן קמאי' חשבו כי האי חשאה דמחא סחאלמן ותנשא לכהן. זח"כ בכ"ד שהיא נמלאת מעוברת והיא אומרת צפי' דמבערל נמעברת ובה היא אוסרת לכהן ועשהה ענמה חר"א בין לבעלה שכחאה לו מנר מעיבה ומל"ח. ובין לכהן נעשים חר"א אחר סחאלמן ומעיקר הדין היא גריבה גט ואחר הכד"ח אזי היא מותרת לחזור לבעלה אלא שאמרו שערקיה מסתייה מאחר שבהיה נשאה ח"כ מאחר דאיכא חשאה לשמא נכחה שם הזנה ממנה ותנשא להנשא לכהן אחר סחאלמן וכו"ל לכן נראה דע"כ ר"ך להשחלל שהגרס כדי שלא תבוא אח"כ לידו איסור תורה חשאה ונה לכהן וכו"ל:

ואר

תשיבני דכל כי האי הו"ל להפוס' ז"ל לאשמעינן זה ולא מלינו להם ז"ל שהשמיטנו זה ואם איחא הו"ל לאשמעינן ולא הו"ל לשהוק מיניה. הו"ל לאו מידי הוא חר"א דכבר הבאנו לביל דהפוס' ז"ל רמזו זה בדבריהם וחשבו לזה לאסור לכהן לאחר שהחלמן וכמש"ל בשם הרשב"ך ז"ל ומוהר"מ"א והע"ז ז"ל ואפי' כר' אפרים ודע"י ז"ל דס"ל דלא חיישי' ה"ד דאשכחתי בחולה לא חשבו לשמא נכפלה של"כ לאוסרת לכהן. אבל היבא דראינה שהיא מעוברת כ"פ מודו דאוסרת לכהן אם סחאלמן. ודון מינה ואר"ב. והא דלא כהנו

הפוס' דהיבא דאוסרת לכהן היא צע"א גיטא לפרסומי מילתא דהיא אוסרת לכהן יען דמילתא כהנה לא נמלא בפוס' כ"א מפע מזער הכרה אחת או שתיס והספריים שנמלא שהובא כנר"ז הם לא נמלאים החת ידי לראות אם הובא בדבריהם רמז מזה וגם חיינא שאלו מהם לענין מעו"ב ומל"ח. ורוב הפוס' ככולם לא נמלא כנדונם שנכפלה לנוי כישוי' בדבריהם. ובר מן דין מאחר דזה הוא דבר דמסתבר ומנואר לא אמרי' בזה אם איחא לקא לא הוה שחקי מיניה עיין בס' ח"י"ס ושלום למוהר"ח ז"ל סי' מ' דל"ג פ"ב בשנין אם המיהו הילך בידים דהאר"ך הוא ז"ל לומר דא"ך יס' ככרה לומר לעבור על גזירה חכמים ז"ל להנשא ולשפוך דמים חנם שהוא עון חמור שלא יקטנו אוהיה שלא הנשא וכו' וכו' דכל עיקר גזירה הזאת לא היה כ"א משום הקנח הולד שמה ימיהו וכשנאסרע לו בודאי שהמיהו א"ך נהיה כמחריש כשעוברת על דם מוי"ס לשפוך דם נקי שהוא עון חמור יותר מפ"ו ועריות וחילול שבת וכו' ואין ספק דמחמירי' עליה אם המיהו הולד כמוד שלא הנשא ולא תהיה מהני לה מה שעשהה דלא תהיה חומת' שכר כי בדבר אשר זדו עליו אין להחיר לה להנשא וכו' ועם שמיני כלל בפוס' שאמרו דאם איחא דכל כי האי חידושא לא אישמטי' אום א' מהפוס' לבארו ולא הוה שחקי דמלכד מ"ס בעריות בס"ה"ק לב חיים ח"א סי' פ"ח דקצ"ו ע"ד שדין הנלמד מל"ס וק"ו וכו' עוד היה מקיים לומר במ"ס בס' נשמת כ"ח חא"ש סי' ב' וז"ל ואין זה ענין למ"ס דאין לו לחלק חילוקים מדמיהו כיון דיש טעם כשיקר לחלק אלא אמרי' הכי ואנחנו מחלקים חילוקים כאלו וכו' כישוי' ומה גם כי מלינו סברא פשוטה כטוב טעם ודעת לומר כן והרי בכלל הפוסקים גופייהו דכתבו דאילו הוה שמיט' להו לקמאי' לא הוה שחקי חילק מוהר"ש בפ"א כ"א בזה בס' כה"ס והפ"מ ז"ל דכבר ידוע שדבר הבא מן הכס' ומן הכקס לית ביה האי טענה דאלו הוה שמיט' להו וכו' וכו'. ועוד שכתב מרן החב"ב בחסו' בע"מ ח"מ ח"א סי' ס"ו דאין לומר דאי' לקאי חידושא לא הוה שחקי חידושא מיהו דאי"ב לא שנקם מי לכל הפוס' שיחדשו חיזה חידוש שלא הוזכר בג' ובפוס' שקדמוהו דמי שירלה להכתיב החידוש ההוא בלי טעם וכלי ראייה יאמר אי' לחידוש זה הוה שחקי חידושא עיניה הדבר הוה ישקט ולא יאמר שהרי לא בא בשלמוד אחד מני חלף מחה שיחדשו הפוס' הכל מקובל אלנינו כמו שאמרס משרע"ס מה"ב ע"כ. ודון מינה ואר"ב. וכ"ס דכבר כתבנו לביל דנרמזו כאלה כי האי חשאה דבדברי הפוס' קמאי' וכו"ל:

וארו"ר

האיר ה' את עיני וראיתי שששא כולם הובאה ג"כ בס' משכ"ל מערי' כ' אור"ב במעשה שהיה באחד שגא' גרושה מן פארוסין וכשקראו הכתובה מלא הרב ז"ל שכחבו ינה אמ"ל לפ' בחולתא וחשס סו"ל לדילמא מייה האי בעל והו"ל אלמנה ותנשא לכהן והביא לדברי' ה' זקן אהרן ז"ל סו"ס מ"ב דיש ללמוד מדבריו לנדוני דהיבא דהיא גרושה מהחירוסין דליה לה קלא דחיישין שמה שחקע הדבר וס' גירוסין וגסהחלמן קרו לה אלמנה ולא גרושה ומנסבא לכהן. ושכן מלא להרשב"ך ז"ל בח"ב סי' קפ"ב דכתב דכשר גירוסין לא חיישי' דקלא אית להו אבל במגורסא מן החירוסין דליה לה קלא חיישי' והלכך טוחב מתרחחא ושכן הוא טוב. וכתב במשכ"ל דבדוננו כס' שעהה נמלא כחוכר"מ סו"ן ז"ל שר"א

א"י ירוש' הובצ"א וערער שלא להניח בכחובה או לפסוח שום כליו ולרדך להחליף כחובה אחרת כמ"ס סרביד ז"ל וחמ"ל דלא אמרה הרב ז"ל אלא כשעשה בשמות וכו' אבל זן בניויו בשלמא בני והסכימו עמו חביריו בזה ונשחל עד שגילה און בכחובה דמחרכהא מן האירוסין היא ע"ש. הרי לך דחששא כדנא כובאה בספרים וא"כ כ"ד לריך לחוש לזה שלא יבואו אח"כ להחלמן ולינשא לכה ולבוא ליד איסור הורה ולריכה להחננס וליכתוב בכסובה מתרחא וכו"ל :

ונחזור לפנינו דכ"ד לענין גט מעושה ליכא דאזי נזכרת בפלמי שלא להזכיר ענין גירושין כ"א שהוא חמ"ל שרלונו לגרש וכו' וכו"ל. ועיין בס' ישמ"ל חאה"ע סי' י"ד דף ו' ע"ד בר"ה וא"ך וכו' דכעז למדנו מדברי ה"ל ב' אופנים בסדר תחוק הדין לומר לו ה"א אומ"ל או ככוף אומך עד שהצרה או חטו מנדים אומך ולא להזכיר כלל גירושין ואם הוא משלמו יאמר שרלונו לגרש יגרש ואין כהן לא גט מעושה ולא מוטעה וכו' האופן הב' לומר אליו חרע דדינא ככי הוי או שחגרש או שהצרה ואם אין לטנך כשום אחת מאלו הב' דרכים אין אנו כופין אומך בהן רק חטו מנדים אומך על שצברה ער"ח ואז אי רטנו לגרש מט' דאי"כ שום ספק וכו'. ובר' ז' ע"ב כהז דגל זה אם לא נשא שריין אבל אם נשא כופין אותו לגרש וכו' וכל זה אם הוא נשא או קדש במזיד אך בשוגג אין כופין להוליא וכו' וע"ש בפסק הסכמה רב ח"א ז"ל וכמוהו"י קאשילוטו ז"ל שסכימו להלך הב' שכתב ה"ש"מ ז"ל ע"כ. וא"כ כ"ד לריך לעשות כל סגריקו בלא כפייה עד שיגרש כרי להמלט מלבוא לחששא איסור תורה. וכ"ש שכחאן הוא שרופה לגרש בודאי שאין לריקין להשחל ולעשות כל מאי דאיפשר לבוא ליד גמר דבר גירושין להיגלל מחששא איסור תורה. ועיין בס' שרי חמד מער' גירושין סי' א' אות ה"י דכניא בשם ה' איגרת ביקורת בחש' המחלמט חו' מחשקל וז"ל ואפי' קד היה דעה הרמ"ם בלי שום שויר ספק לא היה לנו לחוש לחומרא דגט מעושה היכא דרביס פליגי עליה. ודאייה ברורה מההוא בהן דכסיב גיורה פחותה מכה ג"ש דהוב ס"ל כרשב"י וכפייה רנב"י וחמ"ל ז"ל אפקס וחי לא מפיקנא לך רי יפקב בר חדי מאונק. והרי הדברים ק"ו בן בנו של ק"ו החם בלאו שאינו שוב ועוד שלפ"ד גדולי הפוס' אין איסורו בגיורת אלא מספק והא רשב"י חי ודמי לבר אלדין וריב"ל קיים שריין בג"ע ור"י בר חדי קאי כוותיה וכו' לא כופיל שלא לבוא להוליא בגט ולא חס רנב"י לספק גט מעושה לא כ"ש וק"ו שאכ"כ שמעשין לפסולי דאורייתא בלאו השוה בכל ואפי' מספק ביחוד שפטוסקים - נגד רביס וגדולים החולקים. אמנם כבר גליתי דעתי שא"ל להוליא אבל מלות פרוז מיהא ודאי איכא וחי לא בני כייפיטן וכו' מנדין ומנדין להו בכל מאי דאיפשר אף לא יהא אלא ספק שקול וכו' ע"ש :

אחר שפסק הדין קודם גמר דבר של כחיבה הנט ונתינתו יאל אחד מחלמדי הישיבה מערער וכהז בעט ברזל ועופרה גליונות רבות מה שעלה על לבו להחיר נגד מה שפסקתי לאסור וגילה דעתו ברביס בזה ונחשכב הדבר לבוא ליד גמירא וע"כ יאל ח"ה בין ההמון. לזאה בחתי לפסור את דבריו ולהוכיחו ע"פ שלא טוב עשה בעמיו :

ראשונה עמ"ש בנוסח השאלה שהודיה בפני בפני דרה"ן שמערל נחשברה. כתב בכלל הפעטות של ההיחר שהוליל שהודה אח"כ

בפני שני ח"ה שבה עליה אחר שנסחרכה לו יחנן דממנו נחשברה וילדה לשענה חדשים. ודברים אלו אין ראוי להעלותם על לב וכ"ש שלא לכתובם בעט ברזל ושופרת מאחר שהיא טענה זונה מחילה וע"ס שהיא משוכרת מהערל אך עליה עה"ד לומר שמה מהבעל נחשברה - אין אלו אלא דברי רוח מהבל ימטפו. ומה גם דבחילה כשבה לברה"ן לא טענה טענה זאת שהוא בא עליה כ"א שאמרה בפ"י שמהערל היא משוכרת. ואחר כמה ימים שלימדוהו לפעון טע"ו שהבעל בא עליה בזה לב"ד ועצנה כן ולא הועילה טענתה זאת לכלום יען דכבר בחילה בעומרה דכ"ד בהוראה שאמרה שמהערל היא משוכרת שיהא אנפשה חר"א בין לגבי בעלה כד"ח לכל ימי היניקה ובין לגבי כהן ליאסר עליו אם החלמן דהוא זונה שנבעלה לגוי והוראה בפ"ד קטע"ד. וגם הבעל שאמר שהוא לא בא עליה שיהא אנפשה חר"א מחילה בשעה הראשונה שאמר כן. וא"ך ניקום חנן ונחיר לו את מה שאסרי ע"ס בטענה זאת שהוא הודה אח"כ בפני ב' ס"ח שבה עליה אחר שנסחרכה לו והיא טענה בטילה ומביטלת חכמה לרדים. חר"א דמיוס - שנסחרכה עד זום לידסה לא יש כ"א ה' חדשים וכבה שילדה שלימה בסימניה כהן ס"ח ממש וא"ך הפה יפלה לומר שמה ממנו נחשברה. ועוד דמ"ס שהודה אח"כ בפני ב' ח"ה שבה עליה. כשבאו אח"כ עליו בעט"ו לפני הכ"ד הוא הכח"ס בפניסם לב' ה"ח"מ וחמ"ל שסם בעלמס לימדוהו לומר כן ע"י שסם רלוס לרע"ס אופו בר"י כסף כרי ש"שאריו הוא והיא יחד בלא שחקה. ש"ך היה הדבר שבליב ח"ה הב"יא אחוה ש"י חגש"ס עס ב' ח"ה ס"ו וחמ"ל שהיא פנייה ואין לה א"ו ואם וחסיה מוטלת ברע"ב וכו"ס"כ ואין איסור בדבר אם יאמר שבה עליה וישארו יחד וכפ"יהו אותו שיטת לו מטות כרי שיאמר כן. אבל אח"כ שחודש לו שיש בזה איסור' דבר חזר לדבריו וטענתו הראשונה שהוא לא נאסה בליב החופה כ"א בחוקה שהיא בטולה ולא עודע לו כלל שהיא משוכרת כ"א דוקא בעת לידה ושהוא נשבע עזה"ד ש"ה בס"ח. ומקף ומיד בדיחוס לב"ד בעט"ו עליו הכח"ס להב' ח"ה דכשבה הפד הראשון להעיד על הודאתו שהודה שהוא בא עליה חמ"ל הבעל שאחס לימדחם אותו לומר כן שאין איסור בדבר והיא פנייה וכו'. והסיב לו הפד האי' חס ממני שמעת אלה בדברים היינו לומר שהאחרים להם שדברו דברים בללו ולא הוא. וכשבה הפד הב' להעיד על הודאתו כ"ל וכחשיו הבעל וכו' כגז"ל כיה"ס הוא בזה ואמר שהודאתו שבה עליה היא היחה אח"כ בחוק' בחלך שסם בחילה היו ידכ"ס בהדר בפניס ומדברים בענין זה וחמ"כ כ"לואו להלך בא אללו ובורה לו בזה וגם קרא לחבירו כ"ו ובורה ג"כ בפניו וכ"ז טענת הבעל והכחשיו להם ותשובתם לו בחוביס בלורך בקבלת הפדות שנעשה בפנינו חנן ב"ד ונכתבה ונחתמה בחתימת ידיסם של הב' הנו'. וא"כ מי שס פה לאדם לומר שטענתו הראשונה בטילה והודאתו שבה עליה היא קיימת להחיר חה האיסור לומר שממנו נחשברה. ובפרט שדברי הא"ש והאשה הראשונים הן המה היו בפני דרה"ן והודאתו שהודה אח"כ שבה עליה היא היחה שלא כ"ד ועיין בדברי חר"א ז"ל הוב"ד שפחשו"י סי' י"ג סק"ח דכהז שבוראה שהיתה כ"ד שז' א"י לחזור בו אף באמתלא. ומ"ס ע"ש דכ"ד י"ל אף כ"ד לא מקרי כ"כ עדות דלא בא להעיד דאינו בנו רק להליל פלמה מטענתה עליו וי"ל ככה"ז חוזר ומגיד באמתלא וכו' ע"ש. זה לא שייך כ"ד דהא סחילה וסוף

וסוף היא אומרה דמהערל נחטבה והוא עומן דמקמו
 מק"ט ודבריו הראשונים הם אלהיים. ודברי הודאתו
 בשקר היסה ע"י רילוי ולימוד וכו' והיא היסה שלא
 בנ"ד וארבעה כשנאו עליו בנ"ך בטע"ז הוא הכחיש
 בפניכם בנ"ד אשר כיו מורה שבדאי דבריו הראשונים
 שהיו בנ"ד הם עיקר וכבר שיה אנפשיה דה"א והיא
 גם היא שאמרה שמהערל נחטבה שו"י נכסה
 דה"א וכו"ל :

ואעיקרא

אפי' אח"ל שבודאמו שהודעה שבה עליה
 היא היסה בלא לימוד ורילוי וכו' לא
 חשיבה הודאה להיות מותרת לשבח יחדיו ואין בה
 איסור משיב משוב"מ ומנ"ח כ"א עד שיאמר שבה
 עליה וממנו היא משוברה דלא לא מיישין דכסס שהפקירה
 ענמה לו גם הפקירה לאחרים והוי"א משוב"מ ומנ"ח
 וכמ"ס המיד"א ז"ל נכס מוכרש"ל ומהר"ו ז"ל וכו"ל.
 וא"כ הודאה שבה עליה לבד לא מהניא ד"ל דב"א
 עליה אבל אין העובר ממנו והוי"א משוב"מ ומנ"ח.
 וכל זה אם הוא עומד עכשיו בהודאתו זאת שהוא בא
 עליה. מכ"ש עתה שהוא מכחיש ואומר שהודאתו
 היא היסה ע"י סיבה. וכ"ש וק"ו שעד עתה היא
 אומרה שהיא משוברה מהערל אלא שטענתה עתה
 שטענתה עליו היא גם כן הוא בא עליה וסיפרה לו על
 ענין עיבורה מהערל ושאלתה דהכי נשאה וע"ה
 זה ושהוא ה"ש"ב לה דלא איכפת וכל טענתה זאת
 היא כדי לחייבו בכח"ו שהיא מרובה ואין ידו משגת
 לפרוש סך הכח"ו ועי"כ היא סבורה שהיה מעכשיו
 מותרת לו לשבח יחדיו וכ"ז הם ע"י לימוד מאחרים
 שלימודי לטעון כן ושע"ז יולאה ונאה בדוניה. אבל
 האמת הוא דבריו אלו אין בהם ממש יען דלשולט
 היא אומרה עפ"י שמהערל נחטבה ושו"י אנפשיה
 דה"א ואינה מותרת לו כ"א אחר כד"ה וכל טענתה
 זאת אינה מופלגה לה לחייבו בכח"ו שהוא מכחיש
 ועומד ליבצע שא"ל ידענה כלל מזה. אשר כל מי
 שנגע חלדים בלבו יראה ה' לא יבלה עלמו בחוסי
 עכביש ודבריו שקר להחיר האיסור החבור לומר
 שחא ממנו נחטבה מליה מלומר דברים כאלו. והם
 באים אנו להאמין אה דבריה ש"ס להבטל ידיעה
 משיבורה ועד"כ נראה. אז לריכס אגמו להחמיר
 ביותר שיבה הוא לר"ך נדו ואלר"ך שילויא בנט חכפ"ו
 וסך הכחובה אם יש לו לפורעו מוטב ואם לאו איבה
 עליו מוב לפורעו אמ"ז אבל עכ"פ מעכשיו לר"ך שילויא
 אותה בנט ולא לעכב הנט בשביל הכח"ו וכו' שכן
 מורים דברי מרן ז"ל בש"ע שכתב אם עבר ונשא
 מנדס אוחו ולר"ך שילויא בנט ויתן לה אה כח"ו. ולא
 כמו שחשבו דעתם המשובט לומר ששטענתה זאת
 שהוא בא עליה ושספרה לו אה המחלוצה הרע שהיכה
 אזי מותרת לו לשבח יחדיו ולומר שחמט נחטבה
 ח"ו לומר כן ולא להעלותם על לב יען דבנ"ד עד עכשיו
 היא אומרה בפה מלא דמהערל נחטבה וטענתה ע"ה
 זה נראה שספרה לו וכו' וכל כינהה היא כדי לחייבו
 בסכי בכח"ו ואין כוננה לומר שחמט נחטבה. וכל מי
 שטעה דעתו להחיר מעכשיו לשבח יחדיו בטע"ז
 קראת אני עליו שפ"ר וג"ר שחמיר את האיסור ופוגע
 באיסור ערוה יען כי זהו טעם לפנס ממש ואין
 להאריך בזה :

ועיניך

הרוחות שהמערער הלו לא נאן לבו למקור
 היטב שטענה הואת שהוא בא עליה ושהודה
 בזה בפני ב' הס"ח טענתה היא שבה עליה בזמן שהיא
 היכה אבילה על אביה כמו שכן כחוב בטסת האלה
 שכתב המערער וכתב שברנו מהם שהשידוכין שלהם
 (סד)

היה בשבט וגם מיהת אביה היה בשבט וילדה בחמוז
 ונכח בזה יסוד רעוע כדי להספיק ליהלום ולומר
 דממנו היא הרה וילדה לו' שהשנה היא משוברה ש"ס
 בה ב' אדרים ומילא גליונות יבוק בדברים שאינם
 אמהיים ולא חשש לעלמו שחא ימלא אח"כ בדאי, דמלבד
 דכבר אמרנו שהיא לועה זונה אומרה כמה פעמים
 בפה מלא דמהערל נחטבה ולא חשבה וחי"ב מה
 לו להאריך עוד בגליונות על יסוד שקר שאינו אמת.
 עוד בה שהיה לו למקור ולכיות עומד על האמת
 שאבלות אביה היה כשבוט שאמר ע"ז של אדר הראשון
 כאשר ראש וכתוב זה בפנקס של הכתרה של הכולל
 ומשבוט שהוא עד פה ליתנה לא י"ש כ"א חמשה
 חדשים וחל"י וא"כ הירא אה דבר ה' ידמיק מאה"י
 עולה מלהעלות על לבו דברים הללו ויפטר בענין
 כזה דחלו דפרטים רבים לפני יבוס וחלילה וירושל
 יוש בדב"ז דבר הנוגע באיסור ערוה וממון כמובא
 בספרי הפוס' פתח עיניך וראה. ולא ידעתי מה פלה
 ע"ד המערער הגו' להלוק על הגדולים שפסקו את הדין
 לאסור ולכתוב גליונות הרבה אפי' בספרות דמיונה
 וספיקות שאינם בדאי להחיר ומה הישרה יפקס כדי
 להעמיד דעתו המשובטה ולא הנה חוץ לדברי מרן
 ז"ל שכתב שאין לו לסמוך האורה להחיר וכו' וכו'
 אלא ארבעה כדי לפרסם עמום היה מנלה סברה
 הנפסדה בפני ההמון ועשה מזה שיבוט וח"ה וזילוחא
 דב"ד ה' הטוב יכפר במד :

והנה

בתימלה דברו כהן יז"ו דמין בש"ע סי"ג
 פסק דלא יש"א משוב"מ ומנ"ח בין שהיא
 אל' או גרושה או מונה וגם נחשו' לז"ה סי"ג החמיר
 טובא. ברם מור"ם ז"ל בנה"ה חילק בדעת מרן ז"ל
 שאם היא מופקרת יש להקל ושיקר דברים הללו שהשו'
 מוכר"י מין ז"ל סי"ה ושכ"כ ג"כ מרן כמב"כ בהגב"י
 אות לג ע"כ. ועל יסוד הרעוע הזה שנגע אמור"ם ז"ל
 בא לחלק בדעת מרן ז"ל ושמן מודם בזה המילוק
 דאם היא מופקרת דיש להקל וע"ז האריך לקבץ דברי
 רבני האשכנזים ז"ל דאולי ב"ס מור"ם ז"ל דבניא דברי
 מוכר"י ז"ל שמקל במזנה מופקרת וכו' והביא האדריס
 שכתבו להקל במזנה מופקרת ועשה כמה גליונות בזה
 בניד דיש להקל. מה שאין כן האמת דמור"ם ז"ל
 שהביא השו' מוכר"י ז"ל דיש להקל במזנה מופקרת
 אינו בדעת מרן כ"א שבה למלוק עליו כדאינו ונגרר
 אחריו רבני האשכנזים ז"ל. אבל מרן ז"ל לא ס"ל
 להקל במזנה ודינה שוב לאלמנה וגרושה ורבני הספרדים
 ז"ל הם אולי בסברה מרן ואין להקל במזנה מופקרת
 שכן קבלו עליהם סברתו ע"כ אשר יאמר ככ"ו ואין
 להביא ראיה מדברי ר"א ז"ל כ"א היכה שכתבו להחמיר
 בזה ויניד עליו רישו דמרן לא ס"ל כמוכר"י ז"ל להקל
 במזנה דכתב שס בחשובתו ז"ל ומכאן הסתירה מהוארת
 לח"ש ועוד הכא ליכא טעמא דכופו ב"ד אוהה כמו
 בנ"ד מודו להר' מרדכי להחירה ע"כ. דאם אין כה
 בנ"ד לכופה משום דהומיה היא וסוררה לא מפני כך
 יעשה הב"ד סניף לדבר עבירה וארמ לחברה עם
 שועלי און להחיר את האיסור דלפי"ז כל רשע שאין
 ב"ד יכולין לכופו ועשה איסור יפהמו לו הב"ד פתח
 במלוא חמט סדקיה של ל"ד היסר ואפי' בדרך רחוקה
 ויסירו לו וגמאלה התורס בטילה ח"ו ודברים אלו איסור
 להרהר בהם כ"ש לאומרה או לטהבס"כ לעשות מעשה
 על פיהם עכ"ל. ברי לך בפי' דשפרו ז"ל דאפי' הומיה
 היא וסוררה דהיינו שהיא זונה מופקרת כמשה"כ הומיה
 היא וסוררה וכו' דעתו שאין להס להב"ד לעשות סניף
 לדבר עבירה וכו' להחיר אהה איסור. ועשו"ש ב"ס ומכאן
 סתירה

סחירה עוד למ' ואפי' אחיל וכו' כבר פסקו הגאונים משום תקנה בניה ישראל שלא הלאנה לחיר דמבטלין דין וחקנה חכמי התלמוד לפי ראות עיני כדרייני כדמוכח במדכ' לשבין מורקה וכו'. דמה ענין מורדה חקוס שעשו חכמים תקנה בדבר למקום שלא עשו אלא שיבוא מי שיבוא ועשה תקנה כפי העולה על דוחו זה דבר שאין לו שחר. כ"ס במקום שבהדיא לא הוה חכמים להיר' מדכ' שהתיר במזנה. ומרוב תשלו להקל עשה יסוד מדכ' מוהר"ם ריקאנטי שהתיר לישא מניקת ע"י שבושה עדיר נגד כל חכמי ישר' ולמד משם במכ"ס במזנה סתמו. הר' מדכ' ער כל חכמי ישר' ועד מוהר"ם ריקאנטי עלמו וכו' כעושי קקולי זה וקקוז פ"ט. הרי מדכ' אוחה חסר אחר דן דמקן ז"ל שבהיא כמו דיתו של מוהר"ם ז"ל שדונו במופקרת ודמה סברה המסיר מנה סברה פוס' המפורסמים ונעק במרה על מי שמתקן על סברהו להחיר במקום שגדלי הפוס' חולקים עליו. ודעתו ז"ל כדורה דמזנה ואפי' מופקרת אין להקל כלל ודינה כדון אלמנה וגרושה. והכנה"ג ז"ל לא בא כ"א ליישב את דברי מוהר"ם היינו דמה שהתיר הוא דוקא במופקרת אבל במזנה ס"ל כדאמרינן ס"ל הוה להיר' מדכ' ז"ל וע"ז הוא דסיים שם וכן דעה מוהר"ם ס"ק"ו ומוהר"ם ז"ל ע"ג והמב"ט ח"א ס"י רנ"ב ומוהר"ם ז"ל לא"ה ס"ב ופסקי מוהר"ם ריקאנטי ס"י רמ"א ז"ל. וכוננו לומר שכל הנזיל ס"ל כדאמרינן ס"ל הוה להיר' מדכ' ז"ל. ואין סוגנו. במאי דלין ע"ד הרבנים הוא לומר ולהביא ראיה לדבריו דאפי' למתפירים במזנה יש להקל במופקרת כמו שבין הכותב יצ"ו בדברי הכנה"ג דזה לא יפון ליאמר כלל. וסרריה דדבריו הרבנים שלין עליהם מוהר"ם ז"ל והמב"ט ז"ל לא הזכירו כ"א דגם המזנה דינה כאלמנה וגרושה ולא הזכירו כלל אם היא מופקרת של דון מוהר"ם ז"ל. ומעטת כל מאי דהתירה קולמוס הכותב יצ"ו להשמיק סברה הפוס' המקילים במזנה מופקרת הם לא יועילו. לדין שסם אולי בס' מור"ם שבהיא ס' מוהר"ם ז"ל ואק' בדין בפרים דמקן ז"ל נדין הוא ז"ל בשאר דמה זה מהלכה ובשולחנ' הסבור השוכ דין מזנה לדין אלמנה וגרושה וא"כ אין לסמוך על ס' המקילים כלל אלא גם במזנה מופקרת דינה כדון אלמנה וגרושה. ממש וכבר הארכתי וכוונתי דעת מן בש"ע לפטוק כ"א בתרא שיהא ס' הריב"ש ז"ל דאפי' לא הניקת את בנה לריבך להמתין כד"ה. ועין ג"כ בס' אור ישראל ס"י ל"ח דמ"ג שכי' ח"ל ומ"ס הש"ע בס"ד ביה"א ב' שיהא ס' הריב"ש והגיחה משוברים ולא הניקת לא הניקת דקאמר היינו דלא הניקת משולס דאינה רגילה להניק בניה הקודמים לזה דאפי' לריבך להמתין משום דבין דיש לה הלכ' להניק ורלויה להניק היא בכלל מניקת חבירו כמ"ס הרא"ש כג"ג ס"ד ובה גסתלקה חלונת הח"מ וכו' ובה הוא שכתב בש"ע ומשמע מדבריו דה"ה לגרושה וכ"כ בב"י ע"ד הריב"ש וכו' ודעת הש"ע לפטוק כה"מ"ם ב' דדוקא כשמביא הש"ע הדיעה הראשונה בסה"ס וא"כ מביא י"א דעתו לפטוק כסה"ס וכו' אבל כשמביא לדעה א' ג"כ בלשון מ"ס דעתו לפטוק כה"מ"ם האחרון וכמ"ס מוהר"ם דוראן בתשו' ס"י ל"א. וגם הב"י דכתב שראה מורים כהרשב"א ולא ולא מיחה בידם משמע דס"ל לעיקר כהרשב"א המולק עליו אלא דלא מיחה משום דיש להם לתלות בזלין גדול. וכו' עש"ג :

ועיין בס' פני יאושע בקי"א למס' כחובות ס"ק"ן

והוב"ד פתחי חסו' סק"כ שביה' שם דיש לאסור אף בלא החמילה להניק כלל אחר חימה בעלה ושנס בהשו' ח"ן החמיר מאוד בד"ז. אח"כ כתב וז"ל אהנס גשהרשב' הדבר בעיה"ר ועשה כסיתר ע"י קלי ההוראה שמורים לכתח' ליתן למניקה מיד לאחר שילדה ולא החמילה להניק עד שכמשעו בעלה הקני"ח וכבר נעשה מעשה בימינו והסכימו גדולי דורינו לאסור אף בדעיבר לאחר שניסה ע"י כך ולגדוה הפעל עד שילוח בנס' וישאוינה לאחר כד"ה ויש שחששו לדבריו והפתאים עברו ונעלשו במיחה ושני ע"כ. אשר כפי האמור"ל דעתה מן לפטוק כמ"ס בתרא דהיא ס' הריב"ש ולא כמ"ס קמח דהיא ס' הרשב"א וס"ל דאין הפרש אלמנה וגרושה למזנה דבכולם אפי' לא הניקה יש לאסור עד לאחר כד"ה. ומכ"ס להסוברים דיש להחמיר במזנה יוהר דאין לו אב דחיים עליו בבני ומלב כ"א אמו דחייסה עליו פ"ט. וכפי האמור בעזאר רמאי דהביא מן בתשו' לדברי הרשב"א דס"ל דדוקא שהניקו קודם שנתגרשה עד שהכירה וכו' ע"ש לחו משום דס"ל כוונתה בזה מאוס דאי הכי הוה דבריו שפ"ט הס סתרא' לדבריו שבתשו' ומוכר"ל דלא הביא דברי הרשב"א שם כ"א להביא מדבריו ראיה למ"ס הוא מקורס דלא הוה חכמים להיר' מדכ' ז"ל דחוו דבריו וכו'. דלא כמ"ס הכופר יצ"ו דאם נדקדק היטב בדברי מן בתשו' חמלא דשם הילך הוא עמה ומכירה והיא הניקתו שכן מצואר בר"ק בר"ה והרשב"א ז"ל בתשו' כתב וכו' ומינה הן לנ"ד שאין סולד עמה ולא הכירה וגם מופקרת א"כ ודאי דדעת מן מותרת לישאר פס בעלה כמו שחילק קן מור"ם דדעת מן ע"כ. דכבר נהבאר דאין דדוקו היטב בדברי מן והבריו הם בעלים מאלוהים ומ"ס ודאי דדעת מן מותרת וכו' מינה ודאי הוא"ה היא מתחלפת בבית באותיות בומ"פ וז"ל בראי' דהאשה הוא דמתן ס"ל להיפך דדעתו לאסור וכמ"ל וגם מור"ם לא בא לחלק בר"ה מן אלא בא להלוק ודאי כמה שהארכנו וא"ל לההר"ך שור. ולא ידענא מאי אידון ביה בהכותב אחר שראה עינו דברי מן שש"ע ודבריו שבתשו' ודברי הפוס' המפורסמים ההולכים בעקבות מן שהחמירו בדבר הרבה לאסור אין מלאו לבו לכסוב וליתלות בחושי עכבים להחיר בנד' ולא חשש למ"ס ז"ל חס' שאסר אין חבירו רשאי להחיר ויפטרם שהחכם שאסר הוא רביה דרביה והוא הקבוע בעיר לכוות ולדון ומה לו להכותב לכתם בחסום שהינו שלו לחלוק על רבוהיו ולכסוב בעט ברזל. ומפורט דברים שאינם חסויים ורלויות שאינם יסרות ובפרות ולגרוס וילוחא דב"ד ומה' ברביה כ"י הסוב רב"ש. ועיין מראינה בס' אור יש' דדברים הנאמרים שם על החכם שרלה להחיר שם הן כמה שייכים להיאמר בכלן ודי בזה. באופן אפי' שלא הניקה כלל יש לאוסרה ועיין להריב"ש ז"ל ס"י חס"ב בדין משוברה שכתב דבין שגאסרה משום מעוניה דהסם משוברה למניקה קייחא אפי' נתנה בנה למניקת אח"כ איכא למיגור אמו לא נתנה ואפי' נשבעה אמו לא נשבעה וכו'. וגם בב"י ש"ס כתב ואפי' נשבעה יש לחוש שחא מחורר בה מפני איזה טולד וכו' והיכא דאיכא סכנהא לכל מאי דאפשר למיחם חיישין וכו' ע"ש והוב"ד בס' פתרי' אות א' דה"ג ע"ש בדבריו באורך דכל מ"ס שם והאריך לאסור הם שייכים בנד"ל כיון דבש"ס ראשונה ששאלת לו היא היספ משוברה והיא אסורה לו שוב אין לה סיהר עד כלות ימי הציבור. והניקה פ"ד מ"ס מאחר שגאסרה עליו עשה אהה בנפילה ראשונה וכו'

זכו' טוב חן לה יהיה. ועיין גי' כס' גי' ס' ח' י'
 והוב' בפ"מ ז"ל ס' י' סק"ח באודות זוגה שההיריה
 ברובה ונשאת לבצל וכו' פ"ט. והא דהתיר מן ז"ל
 בש"ס אם נמלטו בחיי בעלה או שאינה חולבת לעולם
 י"ל לימוק דים או וכו' זהו דלא כדעת הר"ב"ש אלא
 כדעת הרא"ש ז"ל שג"כ ה' ידי אליהו גאליפא ז"ל
 דהר"ב"ש הוא קא' בשעת הר"ן ז"ל דחן להתיר בכל
 לני דשרי הרא"ש ז"ל אלא דוקא במה דקלא נמי אימ'
 ליה ושמתן ז"ל פסק בש"פ כהרא"ש ז"ל ע"ש :

זכפ"ה

ומדובר לעיל היה מקום להעיר קלס
 עמ"ש כ' העלמות לב מ"ד ס' כ"ז
 דהקל במונה לבגא קודם גמר כד"ה מטעם שהיה לא
 הניקה כלל שהק' ללידה נהנו יהודי למינקת ע"ש.
 אבל האמת הוא שאין להעיר עליו שהוא לא כחב זה
 כ"א לסניף בעלמא ועיקר היתרו מטעם מיסת הולד
 יושם חומדטה חוקות על מיתמו והיא מידי דרבנן
 בהנפקה כל הטעמים ההם כחב שיש להתיר ע"ש
 ופ"ז כחב וז"ל בן חמה כי היה ראוי להחמיר עליה
 ולקנסה על אשר מסרה הולד למינקת גריה לעשות בה
 כרעונה והוא עון פלילי אחר שהולד הוא ישר' ומרעה
 אל רעה יאלו להעבירו על דה והמחמיריו יחר מההורג.
 אבל כפי הגרסה הנושה מעשה הרע הזה הוא הבעול
 שהוליד וכאז ראוי לעונש ע"ש. ומדבריו אהה דן לנד
 גמ"כ"ש שלא עברו מלידת הולד כ"א ימים מועטים לא
 כמו נדון הרב ז"ל שכבר עברו כ"א חדשים מלידה
 הולד כיש"ש ובנדון רידן האם בעלמה היא שלקחה
 בזה כידיה והולכה אותה ונסתנה לגויים עפ"י העדים
 שראו אותה וגם היא הודית בזה בודאי שראוי להחמיר
 עליה ולקנסה שלא להמליץ לה לדרי היתר אפי'
 אם היו מלויים לדרי היתר מאחר שהיא עשה המעשה
 הרע הזה שמסרה אותה לגויים והעבירה ע"ש. מכ"ש
 זק"ו בנ"ד דליה בזה לדרי היתר כנז"ל דלאו מחוסר
 חומרה וקנס לבד הוא ר"ש לאסורה אלא גם מדינא
 היא אסורה וכנז"ל :

עוד

אשובה למע שהאר"ך הכותב י"זו ברין מופקרת
 לטובה דעו כמה פעמים שהיה נקראת מופקרת
 והביא דפני' והז"ל והמ"ש ושצ"ו ז"ל ס"ל דבשני
 פעמים נקראת מופקרת. אך ה' תשיבה מאהבה ס' כ"ג
 ס"ל דלר"ך ג"פ ישגם ה' ביה מאיר ס"ל ומופקרת
 בשמה בן הוא דלכל הפחות לריכה ג"פ שאז יש לחוש
 ולדמות נדון מוכרי' מיך ז"ל ע"כ ומהו דן בגד"ז
 דמאחר שהיא פרוכה ביותר וגם היא מופקרת שזינחה
 בבירות יע"א וגם בכאן עם הערל וגם עם בעלה
 בזמן השידוכין עפ"י כוונתו אי"כ לפי"ד הגאונים הללו
 מותרת לישראל אללו ע"כ. ועיין סחוינה בדברי
 הרבנים שהביא שהוא קולר אה דבריהם שלא העמיק
 אותם כמהטנחם ועי"כ גורם לחלות בוקי סריקי מ"ו
 בדבריהם שהי' הבי"מ ז"ל כחב דמופקרת כשמה בן
 הוא שהיא מופקרת לכל ולכל הפחות לריכה ג"פ וכו'
 והוא דילג חיבות שהיא מופקרת לכל. גם הבי"מ ז"ל
 כעב דלכל הפחות לריכה שחחזק ג"פ שנבעלה לנ'
 ב"א מישראל והם עדיין באותה העיר שאז יש לחוש
 שיחזרו לקלולא שאז יש לדמות לנדון מוכרי"מ ז"ל
 ע"כ. והוא דילג והשמיע בהעתקו אה דבריו מפני
 שדבריו לא שייכו בגדוניהו להיך לכן השמיט עין
 שחשבה הבי"מ ז"ל הוא דבני ארס לפחות שלשה
 מישראל שחטאו עמה יחזרו לחטוא ולזנות עמה ויחזרו
 לקלולא מאחר שכבר חטאו עמה מקודם והם בעיר.
 אשר כ"ז אינו שייך בנ"ד דמ"ש שזינחה בבירות יע"א
 לא נשתתף בדבר הזה ולא שחשבו מזה כ"א היוס

מפיהם שהם דברו כזה ואפשר שהדברים הם שקר
 יען דעפ"י דבריהם הדבר ההוא הוא בעיר אחרת
 לכן לא נודע אם אמתה הוא שזינחה ועם מי זינחה
 ולפי"ד הבי"מ ז"ל לר"ך בדי שמהא נקראת מופקרת
 לכל הפחות שחחזק שנבעלה ג"פ לנ' ב"א מישר'
 ושיהיו עדיין הם באותה העיר שאז יש לחוש שיחזרו
 לקלולא וכו' וא"כ מנר שזינחה בבירות יע"א הנם
 שנאמר שבדבריהם אמת שזינחה עם כיון שלא נודע
 גי' עם מי זינחה דאפשר דעם גוי זינחה ולא עם
 ישראל וגם אפי' שזינחה עם ישר' אינו הוא עדיין עמה
 בעיר הזאת ולפי"ד הבי"מ ז"ל אינה נקראת מופקרת
 בזה. וגם מנר שזינחה בכאן עם הערל אינה נקראת
 לדעתו מופקרת יען כי הוא הנר"ך שיהיו ג' ב"א
 מישר' וגם מנר שזינחה עם הבעל בעת השידוכין הוא
 אינו מודה בזה. וכ"ש לפי"ד הל"ן ז"ל בס"י ליה דהב
 דלא סתיר מוכרי"מ ז"ל אלא בזמנו שנעשה כהיה
 לפרי"י הדור לזנות עם פנויות והיו מיתדים להם בסיס
 ואין יראים מעונש הרין וכבר התחילו לפתוח את
 האשה שמהי מופקרת להם משוה ההירס להינשא.
 אבל עכשיו בזמנינו שמעטים בדבה לחזנה עם פנויה
 ואפי' עש"ג מענישים ע"ז ופרי"ז הדור לא שכיחי ליכא
 למיחש להכי ואין להחיר ע"ש. והבי"ד ה"ה מוכרי"פ
 ז"ל בס' חו"ש ס"מ וכחב וא"כ עשה בזמנינו מענישים
 בירורי הקנסות בני שמזנה עם פנויה וקוגסיס
 וחובשים בבית האסורים כדי אי"כ חשם מופקרת
 ופרי"י הדור דבכה"צ 'בודאי קיל זנות לא שכיח ומה
 גם בעש"ו מנעילא יע"א וכו' מסר המליאות להיות
 עם במקום סבור מופקרת חלינה ע"ש. ודון מינה
 ואוקי' באסרין דמלמד דכפי מ"ש לעיל זאת אינה
 נקראת מופקרת. עוד בה אמינא כי שלי"ח העיר הזאת
 נעמי דמשק יע"א היא עיר ואם בישר' אנשיה יראו
 אלד"ים מקיימי מלם וכשימלא חיזה אנשים מצט
 מוער נסוגי אחר שאינם הולכים בדרבי יושר או
 ח"ר ויחדי כנולה שבעיר ה"ו עושים כל מנמחה
 ויכולתם ככל הבא מידם למטע אותם מלחטוא ולהתירס
 למושב ללכה בדרבי יושר. וכמו שנתן הודאה לה' ה"ס
 מוכרי"פ ז"ל על עי"ה אזמיר יע"א שיש בה משגיחים
 ומפקחים על ככה בן אהנו מודים לה' ומבדכים
 לאנשי יחדי כגולתנו ה"ו שהם משגיחים כואח וכואח
 על פנינו כאלה. והנם דבזמן הזה החפשיות ניהנם
 בעולם ובשאר נעשה הדור פרוק ביותר ולא יבצר
 שאחר הפמל וסבורת יביח חיזה איש עומד במורנו
 ולא ישמע לקול מורים הוא רשע בעונו ימות ובטל
 במישומו ואהנו את נפשינו הללו ואיך כזה חסר
 המליאות אהך מעיר ושנים ממספתה. אבל רובם
 ככולם מתם יראת ה' על פניהם ועירנו היא מבונה
 מכל טוב כפבורתו ויראתו יע"ל ה' יאר"ך ימיהם
 כטוב ושנותיהם כנעימים כיר"א. באופן שלעת עתה
 רחוקה המליאות בעירנו להיות מונה מופקרת והבנה
 י"זו הערים קולמוסו בענין זה להאר"ך בדברים שלא
 יועילו ולא יעילו לנדונוץ כלל :

ג

מה שעשה הכותב י"זו גי' עעם להתר שהיא
 ענייה מרודה והעניות מעבירה ע"ד"ק וכו' גם
 בזה לא דבר נכונה וכל מנמחו להרבות בדברים הדברים
 אף שאינם אמת כדי לחלוק להחיר את ההסור דאמת
 אנ"ד דבעלה רולה לגרשה ושחקק כל בגרי מלבושיה
 שהבטיחה עמה כשנשאח וגם התכשיטים של זכב ששויס
 חלף וח"ק גרוס וגם שיהן לה מעות מודים חלף
 גרוס ח"כ האשה כוונה הזאת לא טיקרי ענייה מרודה.
 ומה גם דכמה אנשים רלו שהשג בביתה לשרתם
 ושחאל

שהכלל מפיסח והשמה מכוסס ויחמו לה ככזה ללבוש
 וגם יחמו לה בכל שבע ושבע בעד שכירותה כך
 עשרים גרוש והיא ככר כל ימיה שעברו מורגלה בשירות
 בבית אנשים אחרים ואינו דבר חדש חללה ועל כל
 חלין רהוה היא לא נהרעה איך אשה כזאת אינה נקראה
 פנייה מרודה והעניות מעברה ער"ק וכו'. באופן
 דחורתי ע"כ לדדי ההיחר שכתבם הכותב י"ז ורחימי
 שהמה מכלל ימפשו ואי"ל להארך עוד בניסולם וד"ב :

עוד מילים בפומחי על מה שטענה מחדש שהוא
 בא עליה אחר שנשחררה לו והוא מכחיש
 ואומר ששבע בסי"ח וכבר כהננו לעיל שבכרי הכירא
 ז"ל בכרכי גיה סי' י"ג וכב"ד ה' מראה הנוגס
 בדליא וכתב שבכרי הרבנים הן המה דברי הסב"ץ
 ח"ב סי' רפ"ג וכו' ע"ש. לא שייכי בנ"ד מאחר שהיא
 אומרת בפי' שהיא מעוברת מהערל איך חו מי שס
 פה לאדם לומר דילמא ממנו נהעברה וכו' כנז"ל באורך.
 עוד יש רחיה גדולה לדברי סבעל שפסעס הראשונה
 כשהלך עליה ב"ד חללה היה הוא ואחר עמו ואחיה
 איך הסחירק דב"ז בליל כניסה עמו לחופה והוריה
 צפניהם צפי' שאחיה אמה הביאה לה זכוכיה קטנה
 שיש בה גבע קרוב לרס בחולים ולצעה אח בסמרטוטיס
 צהלצט הווא שיהיו נראים כדס בחולים והסחירה
 מצעלה דב"ז. ואס איחא שבכריה קן הוא האמה שבא
 עליה קודם שכתבס לחופה למס לה לעשות מחבולה
 ומרמס להסחיר ממנו דב"ז. איז שכל טענה זאה הס
 דברי שקר ודברי סבעל הס אמה וכבר שוי"א נפסס הד"א
 דכריה הראשונים ואסורה עליו משום מעוב"ת. ועיין
 כס' מראה הנוגס שס דאחר שבאי דברי החירא ז"ל
 כסס הרבנים הנו' כתב ז"ל איך שיהיה תורה יולאה
 מדכריהס דפי"כ לא אמרי' דלא חיישי' דילמא זיננה
 עס אחר ג"כ א"ד כשהוא מודה ג"כ שממנו נהעברה
 כרס אס כופר ואומר בפי' דלא נהעברה ממנו כל
 כה"ג ודאי דאסורה לו שהרי איביו שוי"א אנפשיה הד"א
 ושכ"ר בפי' בפנים מאירות ה"א כהא"פ סי"ע דכתב
 כנודנו שאירע בצחולה שישאה לאיס וכמו ד' שושועה
 אח"כ ילדה ילד. קיימח ורזנה לגרשה בטענה שכנסה
 בחוקה בחולה והיא הרה לזנונים והיא אמרה דממנו
 נהעברה שנהיהד עמה קודם ההחנה וכו' דהעלה שס
 דאף שאינו נאמן להפסדיה כח' מפני שנחיד עמה
 מ"מ לגבי דירס כיון דאין מחמירין במנה אף במולה
 מהיסון ושוי"א אנפשיה הד"א והביא רחיה לדבריו מ"ש
 בפ"ק דכסובות ד"טו וכו' ד"מ. כהדיא דאף דמייחדים
 ביאודה מ"מ נאמן לאסורה עליו ושכ"כ בא' כוכר
 מפורס דכר' מוכרש"ס דסי' קל"ז. וכיון שכן זאה
 תורה סעולס בנ"ד דכיון שהוא אומר דלא נהעברה
 ממנו ודאי דשוי"א אנפשיה הד"א ואסי"ל משום מעוב"ת
 שכ"ד ע"ש. דמדברי סו"ל אהה דן במכ"ש וק"ו לנ"ד
 דהו"א הד"א ואסי"ל דאפי' בנדון סו"ל דהיא טענה
 דמשורכה מזה זמן ז' חדשים בא עליה ונהעברה
 ממנו והוא הורה לדבריה דמוז ז"ה בא עליה אך מס
 שהיא אומרת דממנו נהעברה. בזה כפר ואמר דילמא
 חאיס אחר נהעברה דקשס שיננה עמו כך זיננה עס
 אחר קאמר סו"ל דכיון שהוא כופר ואומר דלא נהעברה
 ממנו ודאי דשוי"א אנפשיה הד"א ואסי"ל משום מעוב"ת.
 מכ"ש בנ"ד שהוא כופר בכל ואומר שלא בא עליה
 ואדרבא היא החילה וסוף אומרת שמאחר נהעברה
 אלא שטענה שהוא ג"כ בא עליה אחר שנשחררה לו
 דכזה בודאי נגמור בין לדבריה ובין לדבריו הו"א
 לכ לגבי דירס הד"א ואסי"ל כיו הניקה קד"ת. ועיין
 בפסחי. חסו' סי' י"ג. סקי"ח דהביא כחה השוכחה

באופנים שונים מחסו' חס"ס סי' כ"ה וכ"ד ולי"ב וגו"ב
 הנינא סי' ל"ה ורע"א ז"ל סי' ק"י לענין אס היא
 טוענה שממנו נהעברה והוא הכחיש והא"כ פי' סיבה
 הורה דנכנסו דין אי אמרי' שו"א אנפשיה הד"א או לא
 עש"ב. וזה לא מעלה ול"מ לנ"ד דכס עד עכשיו היא
 אומרת שמהערל נהעברה רק שטענה הוא שב"כ
 הוא בא עליה אחר שנשחררה והוא מכחיש בזה
 לדבריה שניסן היא הד"א עליו ואף אס יורה הוראה
 גמורה אח"כ לדבריה שבא עליה הודאחו זאה לי"מ ול"מ
 כלל דעדיין צאיסורה עומדת מאחר שהיא אומרת בפי'
 שמהערל מעוברת וניכרים הדברים שכן הוא האמת
 מחמת האומדנא כגדולה של הצבע בליל החופה וגם
 מהילד שהוא נ' קיימח ככן ע"ה שניכר שמאחר היא
 מעוברת יען שהיא אומרת שאחר השידוקין ומאחר
 זמן של אחר השי' עד פה לידמה לא יש כ"א חמשה
 חדשים אי"כ בודאי דהעובר אינו ממנו והו"א עליה
 הד"א בל"ן חנופה :

ועל טענה החדשה עוד שבמי שידוכה עמו סיפרה
 לו שבא עליה בערל ומעוברת ממנו והוא
 מכחיש ואומר שפ"ד שהיא בחולה נשאה והוא נשבע
 ש"ח בסי"ח על זה והיא השיבה לו שישבע שלא סיפרה
 לו ואין לו ידיעה מזה ויפטר מסכי הכחו' והיא מאמנת
 אותו בשבועתו ומחלה לו כך הכתוב בכחו' מחילה
 גו"ס ומסרה בכחובה ביד דבה"ץ שישבע ויפטר והוא
 נשבע על טענתו הח'. ע"ז איז אומר דמאחר שהיא
 האמינה אותו בשבועתו ומחלה לו בשבועתו אס סכי
 כחו' סו"ל כמי שאומ' דור לי בחיי ראשך והפטר וכ"ש
 ככאן דהיא שבעה חמורה בסי"ח. וטענה אינה
 מועילה לה לענין לישראל פתו בחוק כד"ח כאמר"ל וכל
 טענה היא כדי לחייבו בכסי הכחו' ונהרליה לחול לו
 פי' שישבע ושבע ע"ז הרי כבר מחול לו. רמחילה
 כחו' אינה לריכה קנין ולא ער"ס כמ"ס מן ב"ש
 א"ה סי' ק"ה ס"ה ומשמע דאפי' כחיבה אי"ל ומהרי
 מחילה בע"פ ועיין בסי' און אהרן מער' מ' אר"מ
 דכהב דמדברי מרן סי' ס"ז וס"פ וס"ג נר' דדוקא פי'
 כחיבה ובכ"ש חילק דדוקא אס מנרשס בכני מחילה
 בע"פ אבל אס יושבה החחו' לר"ך כחיבה ע"ב. ובג"ד
 שרולה לגרשה ובפני ב"ד היא מחלה לו וגם כחובה
 אינו בידה אלא ביד ב"ד ולא משכון בידה דכזה ילאנו
 ג"כ מ"מ"ס הבאה"ט בסי' ק"ס סק"ח כסס הסמ"ע וכו'.
 ואון אהרן שס אר"מ ל"ן על ס' ער"ס וכ"ש כפי מ"ש
 שס ב"אום ע"ל דמחי' אי"ל קנין ואפי' הפוס שסר או
 משכון בידו. כן הסכמה כחה' ז"ל דפעה מן עיין
 משכ"ר דקפ"ה ועיין ערה"ש אר"ס סי' ק"ה ע"כ.
 ועיין בסה"ק שפ"ז חס"מ סי' ג'. וחוס הו"ס דבש"פ
 א"ה סי"ן ס"ה כתב נכסי אב שאבדו או נגנבו ומחלה
 אחס לכפלה וקנו ממנה בעדים אי"ל נח"ר פשיט'
 לצעלי. ובס' דרישה ארי סק"י הביא ע"ז חמיהת ח"מ
 סקס"א וכ"ש סקמ"ז מ"מ"ס הרמב"ם פי"ז מס"א דין
 י"ט דמחלה כחובה אי"ק וכ"ש בש"ע סי' ק"ה ולמה
 כאן כתב שקנו ממנה. וכ' הוא ז"ל דכ"ז הוא לשיטתם
 דכתבו לקמן בסי' ק"ה דאף אס שפי"כ בידה מכרי
 מחי' בלא קנין אבל לפמ"ס הסמ"ע כחה"מ סי"ב
 דהפ"ס שטרא ל"מ מחי' בלא קנין לק"מ דהא דכתבו
 הרמב"ם והמחבר כמחלה כחו' דאי"ק היינו דאין כחו'
 בידה כגון דלא כתב לה כחו' ומ"מ י"ל כחו' מהנחי'
 ב"ד כוס כתבו דמהני מחי' בל"ק. אבל הכא בל"ב ע"כ
 בדכתב לה מיירי דאי לא כתב לה אין לה כלום וכל
 סיכא דהפ"ס שטרא ל"מ מחילה בל"ק משו"ס כחה
 וקנו ממנה ואפשר דמכאן סו"א הסמ"ע מ"ש כן
 סי"ב

סי"ב עכ"ל. ויש לעמוד ע"ד עמ"ס סס כס"י ק"ה ס"א יכולה אשה למכור כתובתה וכו' ואם מכרה לבעלה המכר מוכר ואסור להשהותה ויכתוב לה אחרת בעיקר הכתובה ע"כ דנ"ר מזה דמ"ס בחתילה אם מכרה כהו' לאו של עיקר הכתובה דוקא קאמר דק' ור' אל"א גם על שאר הסך הכתוב גם בכהו' ועז"א סס כס"י ע"ה הוחלת כהו' איז"ק ולא עדים. ומ"ס דבמחלת כהו' דס"י ק"ה דאיז"ק היינו דאין כתובתה בידה כגון דלא כתב לה וכו' אהמ"ר מדברי מרן שם בכל אופן הסימן נראה דהוא מדבר בדאיכא שט"כ בידה וכדברי מור"ס ז"ל שם כס"ד מנאר דאיכא שט"כ בידה ע"ס. ומנאר מדבריו שם דנדוניה שהיא בכלל נליצ' ויש כהו' בידה בזה אם מחלה אוהה מהניא מחו' ודברי מרן שם דקאמר אח"כ המחלה כהו' איז"ק ולא עדים איירי גם בכה"ג דהם דבריו חוזרים על דבריו האמורים שם כס"ד כעו"ס :

הנה ה' מראה הטובה בד' ל' בנ"ד בעברה שנישאה ומנאלת הרה לזנוים דנריך לנרשה יפשא"ק ודינא הוי דכל בלחופיה הקיימים ממה שהכניסה לו וטעמיה. וכספיק הו"ל לענין מקלה מהמטות שניתנו לו כבר פיזרן לזוכרי החופה אי' הייב הבעל לפדוט או לא ובחתילה הביא בשם ה' בני חיי' דהמטות שאין בעין אין לה כלום. ושכן מתבאר מלשון לח"ר בס"י ג"כ אבל הרב"ד ז"ל מלק עליו וס"ל דדוקא בזה ונאבד ונגנב אבל המטות שפזרן לזוכרי ואכלן הייב לשלם וא"כ הו"ל בפלוגתא מחייב. והוא ז"ל ילא לחלק ולומר דע"כ לא כתבו ז"ל דכל שבלה וכו' דאינה נוטלת אי"ד. בזהו שזינאה החת בעלה ועיקר טעמא דאיבדה עיקר כהו' וטוס' הוא משום קנס משו"ס קניסין לה דכל שבלה וכו' אין מוליאין מידו. משא"כ בזו דמה שא"ל עיקר כהו' וכו' לאו משום קנס הוא אלא ה"ע דהו' מק"ס דליהו לא כתב לה אלא ע"מ לזכרה בחולה ולא בעולה דאדעתא דהכי לא כתב לה כוכהב מוכריה"ס לכ"ע מה שהכניסה לו חפי' בזה ונאבד חייב הבעל לשלם לה דאטו אם מכר ראובן לשמעון דבר שהוא מק"ס דמקוה בטל ועגב' או נאבד אוחו המקח מי קניסין ליה לראובן שיפסיד אוחו המקח שמכר בשביל שמכר לו דבר שהיה בו מק"ס הא ודאי לא דחייב שמעון לשלם לר' מביהו וה"ג דכוחא דאמרי' דהמקח בטל דאדעתא דהיא בהולס הוא שכתב לה עיקר וטוס' אבל הא מיהא אם בלה וכו' חייב לשלם מביהו וכ"ש המטות מהמדודים שהוליאין הבעל לזוכרי ולא נאבדו מחליקן אלא שהוא הוליאין ואכלן דודאי הוא חייב לשלם מביהו כיון דעיקר טעמא דנ"ד אינו משום קנסא אלא משום דהו' מק"ס וכו' ע"ס :

וי"ש ל' לעמוד בחילוקו זה דאטו במק"ס אם הלוקח הודיעו למוכר שהמקח הוא מק"ס ושיבוא לקחתו והמוכר נחטב לקחתו וביני ביני בלה ונגנב ונאבד והלוקח לא פשע בשמירתו האם נאמר שהלוקח מחייב לשלם מביהו המורחו זה אינו מחוייב עיין בפוס"ע ח"מ ס"י רל"ב ס' כ"ב הלוקח מקח ומנאל בזו מוס' ואח"כ אבד או נגנב הכי הוא ברשות הלוקח עד שיחזיר המקח למוכר. ואם ההל"ע או נפסד מחמת המוס' ה"ז ברשות מוכר ואם הי"ל להודיע למוכר ולא הודיעו ה"ז ברשות לוקח. וכ' הסמ"ע בסק"ד כאן מיירי שאינו מולייכו למדינה אחרת משו"ס כחז' דברשות הלוקח עגב' עד שיחזיר המקח ור"ל עד שידיעו למוכר שחזר במקח ומיד שמודיעו נפטר הלוקח ועשו"ס בסק"ז. ובכאן כבר היא יודעת במוס' של הזנה מקודם שנישאה ואין לר"ך להודיע הבעל (סה)

שנשא אוהה שידוענה. וכ"ה עדיין לר"ך להודיע הבעל שנשאה שהוא חוזר במקחו כמ"ס הסמ"ע דין נמלא במקח מוס' רפ"י עד שידועו למוכר שחזר במקחו ויקחו לנפשו וכנ"ל. בנ"ד ליכא למימר הכי דמאחר דהיא מעוברת הרה לזנוים ואינו הלוי עוד בדעת הבעל אם רולה לחזור או לא מהאר שא"ל לעשות הפרשה להרחיק נדון מכמה סיבה וגם אינו יכול להיות בלא אשה כל ימי העיבור והייקה ואינו יכול לבוא עליה מלד' הדין משום מעוברת ומנ"ל הו"ל כאלו הי"ל ידעה בזה ובפיר' מהקיימים דברי הסמ"ע שכתב מיד שמודיעו נפטר הלוקח והבעל הוא פטור ויכולי לומר דבנ"ד אי"ל שמירת הבעל כלל דמהאר שהבגדים שהכניסה עמה היא יושבת עמהם הו"ל כמו שמירה בבגדים ועדיפא ממנו שהבגדים הם חתם ידה והיא הטשטשתה בהם. וכ"ס בנ"ד בענין משום המדודים שהיא נהנה אוחס' לו אדעתא דהכי להוליאם לזוכרי החופה והוא לקח אוחס' להוליאם במאכל ומשפס' כשהי' פה"י לשמחתו שהיא בחולה א"כ הן עשה דמנאלת הרה לזנוים ויכר דהו' מק"ס כל כה"ג יוהר הדעה נוטה לומר דאינו מחוייב לשלם אוחס'. ועיין בס' חק"ל חאה"ע סו"ס פ"א דכתב וז"ל דאם כנכה בחוקק בחולה ומנאלת בעולה ריכול לנרשה דהו' מק"ס אין בזה חרס רגמ"ה וכו' אך אם זה נ"מ אם בלא לנרש מלד' מק"ס למגרש מלד' איסור סופה דאם זינאה חספיו מלבד דליה לם כהו' וטוס' אינה נוטלת מזה שהכניסה לו בין בנ"ד או נ"מ כ"א מה שהו"ל בעין ואם בלה או נגנב ונאבד אין מוליאין ממנו דקד"ל בפור ס"י קפ"ו. משא"כ כשכא לנרש מלד' פטור בלי לז' איסור לא מלינו ל"א דמפסדת כהו' וטוס' אבל מה שהכניסה לו אינו מפסיד ועיין בחש"ב ח"ב ס"י ז"א והיא החסו' שהביא הב"י בשם מנאלת כתוב. וגם דאינו בשו"י ביה שלמה אה"ע ס"י י"ג שטמו ע"ט זה וכעת אין פנאי להתייבב בדבריו עם מ"ס עכ"ד. דיק דבדבריו שכתב כשכא לנרש מלד' טעמו בלי לז' איסור אינה מפסדה מה שהכניסה לו דכוותהו היא לומר דאיכא דבא לנרש מלד' טעמא שטמו היינו דכנכה בחוקק בחולה ומנאלת בעולה מואת הטענה דוקא דבא לנרשה שלא נמנאה מעוברת ג"כ שיש בזה לז' איסור להיות עמו עכשיו מלד' מעוברת כ"א דכנסה בחוקק בחולה ומנאלת בעולה דהו' מק"ס וכמ"ס בחתילה דבריו מזה הטעם דוקא הוא שבה לנרשה או קאחר הו"ל דאינה מפסדת מה שהכניסה לו אם בלה וכו'. משא"כ סיכא דאיכא לז' איסור להיות עמו עכשיו מלד' מעוברת ומנ"ל גם הו"ל ס"ל דמפסדת מה שהכניסה לו אם בלה וכו'. ומינה בנ"ד דאיכא לז' איסור ג"כ של מעוברת ומנ"ל דאינו יכול להיות עמה כהלכת' גוברין יאודאין ועיקר מה שהוא רולה לנרשה הוא מלד' האיסור שיש בה דאינו יכול להיות בלי אשה כד"ח וגם עדיין לא קיים פ"ו ולא הוה בראה וכו' ודאי י"ל דלא מיחייב הבעל לשלם מה שהכניסה אם בלה ונגנב ונאבד. ואעיקרא יש לדון דלא דמי נד"ז לדין מק"ס כדי להסתייב כמה שבלה וכו' רשנא ושנא וכנ"ל :

ועיין בפחד יצחק אות א' דק"כ טוע"ג דכתיב בשם הכי ז"ל צפ' החולץ דמקח מוגב לר"ה לריכה להמתין ופירושו הוא אפי' לדעה ר"ש שמקל בגרושה מפני שאינה נוטה לחבט מהבעל. במגה מחמיר שבושה לחבט נגד סברה מוכרי"מ ושגם פסקי ריקאנטי רמ"א פסק דמוגה לריכה להמתין כד"ח דמשום הקלקלה אין להקל עליה וכו' מוכריק"א ס"י ב'. ובד' ק"ג האריך להביא מגדולי הפוס' לאסור בזה ושהמחירי

ושבתי ר"י אין לסמוך עליהם. וצ"ל כעמוד ד' הביא
בשם מוכרחים ז"ל י"א בראובן שבצר וקדם מל"ח
בחוץ כד"ס ארבעה לכונסה אחר חלום הזמן בהיות
שחשב שאין אסור אלא לכונסה ואח"כ אמ"ל שאסור
אף לארס העלה דאין כופין אהבו לנרש וגם אין ראוי
לגדומו אלא ישב בפרישות עד מלאה הזמן ויכניס שאין
דין שנג כמזיד וכו' והעובר ע"ד חכמים בשוגג א"ת
גדו ועוד ביאר שם א"ס יש הפרש בין שוגג שלא ידע
הדין להיכא טעמה בדבר אחר וכו' פ"ט. דמוה י"ל לענין
חיוב סך הכתובה וגם חיובו במה שהכניסה עמה אם
בלה דאיתו חייב בו אף שנאמר דהי"ב לו ידעה קודם
שנשאה שהיא היתה מהפטר כמו שהיא טוענת שסיפרה
לו מקודם ואמ"ל לא איכפת וע"ס זה הוא נשאה מ"מ
מאחר שהוא מ"ס נאמר ופתי ואינו יודע שהיא מדינא
אסורה לו כל ימי הנישואין והיניקה הו"ל חיובו הוא
בטעות. דכמו דאמר' דחייב שוגג נאמר לנבי כפית
הגט והנידוי דאיתו מחייב וכנ"ל. כן אנו נאמר לענין
חיובו בממון כנ"ל דאיתו חייב החיובו בטעות הוא דלא
ידע שהיא אסורה לו עד מלאה ימי הנישואין והיניקה
והוא איתו יכול להרחיק גדות וגם איתו יכול להיות
בלא אשה וגם עדיין לא קיים תפ"ו וחלולי כל אלן
דהו לא היה איכפת ליה והיה מחייב אבל על כל אלן
דהו הו"ל חיובו בטעות ואמר' ארבעה דהכי לא נחייב:
ואגב ראיתי להגאון בשל שר' חמד זער' אישם
ס' ג' אוס"ו דהביא לדברי ה' מראה
הנונה שכתב בחתולה חתונתו לגדונו בהאשם שהיא הרה
לזוגים ונישאת בשוגג אם היא אסורה לו דכתב שם
לדברי הכנה"ג במ"ש ע"ד המבי"ט דס"ל דאם נישאה
תלא דכתב דאין ג"ל לכוף לטו"א במקום שהמ"ר
ומוכרח"א ז"ל מתירים לכהנ"ל וע"ז ס"ס וכתב וכיון
שכן מאחר דרביס ניבחו דפליגי עליהו ואף החבי"ט
ז"ל שכתב שאין ג"ל לכוף להוליא וכו' איתו אלא אם
נשאת בדיעבד אבל לכהנ"ל חז"ל ומוה"ק לדברי הרבנים
הנ"ל דאסורה להינשא וא"כ ודאי דבג"ד כותביהו דכל
הני רבנותא נקטי' ואחתא דא אסורה לבעלה כיון
שנמלאת מעוברת ע"כ. והק' עליו שהד"ח כיון דגדונו
הוא שכבר נישאת א"כ לדברי החבי"ט אין לטפו
להוליא ואין חילוק בין גדונו למ"ש הכנה"ג כמו שר'
מדבריו דבא לחלק בטשאים עכ"ד. וגם אנוי בחתולה
כלימוד סוק"ל ע"ד ושור' דיש ליישב דבריו והוא
דכתב' כתב כיון דנישאת וממלאת הרה לזוגים והיא
אסורה לו ולר"ך לקולאיה בגט וכמ"ש ההוס' בשם
השאלמות וכו' ואף דהמ"ר ומוכרח"א ז"ל מתירים
וא"כ הכא בג"ד נר' לכאורה דהיא מותרת לבעלה
האוגוס לא היא מרא דכ' זו לאו כ"ש מודו ואדברא
רביס לוחמים עליה והביא דברי המבי"ט ומ"ש ע"ד
הכנה"ג דאין ג"ל לטפו וכו' וחילק בדעתו של הכנה"ג
וכו' ושוב מור לריו לומר דבג"ד כותביהו דכל הני
רבנותא נקטי' ואחתא דא אסורה כיון שנמלאת
מעוברת. ולטולם דאיתו מחלק בין גדונו למ"ש הכנה"ג
כ"א שגא לומר שהאשם הריא אסורה לבעלה כותביהו
דכל הני רבנותא כיון שנמלאת מעוברת :

וזאת

מן המודיע"ה שאחר הטורח הרבה נהגרה
האשה הנו' מבעלה והוא הלך וגשא אשה
אחרת. ואח"כ באו קרובי האשה והודו על האמת שביום
שנולדה הבת הניקה אותה אמה מדריה ואחר שני
ימים מלידתה היא אמה בעלמה לקחה את הבת בדייה
ונתנה אותה להערלים והיו הולכים עמה אחות אמה
ומתוהה. וגם מה שטענה שאחר שגשגרה לו בא
עליה בעלה האמת הוא שלא בא עליה כדרך כל הארץ

כ"א כמו שאומר הבעל שבליה אחת בימי חבלה על
אביה היה יסן הבעל שם אללס והיא הייתה יודעת
בעלמה שהיא מעוברת מהפטר ולמה להספיר הדבר
ולחלות הפיצור מהכפל וכשהוא היה יסן שם אללס
באה אללו באישון לילה ומשכב מרגלותיו וגבר עליו
היגר ורצה לבוא עליה אך חשב לבגמו שאם יבוא
עליה כדרכה שמה חסאבר ממנו ואח"כ יהיה ניכר
קלטו והוא איתו יודע שהיא כבר מעוברת כ"א בטוקת.
בהולס הוא לוקח אותה לכן לא בא עליה כדרכה
ממקום בתולים כ"א של"כ והודו שכן הוא האמת.
ומחוק דבריהם הכרתי שהבנת היא עדינה בחיים אלל
הערלים ודברתי הרבה עמהם שימלאו חיוב הרופה
להביא הבנת מאללס ואפי' פ"י ממון ואחנתו יטפלו
ליחן להם המתון שיטנו להם וגם ניטפלו בהבנת אח"כ
בשכר הנקטה ובגידולה וישן כראו חרפה היא להם
עשו כמה דחיות לזה ואלי לא עלה בידו להביאה שלא
ידעתי היכן היא יושבת ונשאה אלל הערלים. ואחר
הגירושין כמו ג"ח באו קרוביה לומר שבאו מגידי אמת
והפירו שהבנת מתה בודאי ומבקשים תרופה להאש
להיזהר נישאת לאיש בכו"ז כד"ח שחוששים שמה יא
חיוב הקלה מהאש בעיכובכ מלינישאת שמה תלא לתר
שהלא מתה מכל וכל. וכשאתי לעלמי אחרי ראותי
דברי כר' מוכרח"פ ז"ל בס' חיים ושלוס שהחזיר
הרבה באש המיתה את הולד בידים וגם ע"י סיבה
שלא להינישאת אפי' אחר מיתתו עד כד"ח. והמחזיקו יופר
מהבורנו. וגם ה' העלמות לב ז"ל כ"כ דראוי לקנות
ולשעטש שלא להינישאת בחוץ כד"ח אפי' שמה וכו'
וכנ"ל. לכן לא ראיתי להספ"ל להחיר לה להינישאת אפי'
שמתה בבנת בודאי. ומרוב ההפלות וגם חור' הטיה
ראינס למלוא לה היסר כני שלא יא' חיוב לקקול
ושחיה ידי מסכתא עמהם. פ"כ אהבו מה שפלה
דפתי נר' הסיסר הוא דקן אמת שהרביס הגזל
החמירי בדבר שאפי' שמת קולר לא תינשא עד אחר
כד"ח וכנ"ל. מ"מ בגדו"ז אפ"ל דיש לד היסר להינישאת
אחר מיתת הולד בחוץ כד"ח כשיחלמת הדבר בעריות
ואומדנות חזקה שמתה בבנת בודאי. והוא דמאחר שהיא
היתה מעוברת מהפטר והיא היסה סבורה דכיון
שמזרע ערל היא באה נס היא כמותו שהיא ערלמה
ואינה ישראלית כלל וטועה היא בזה וכמו שכן נמלא
כמה וכמה אנשים טועים בזה וסבורים דעשהם שאין
הבנת ישראלית כלל כיון שהיא באה מזרע ערל ואינה
מזירה במרד ובמעל שיודעה שהיא ישראלית נמורה
ומסרה אותה לנכרים כ"א. בעשות מה שעשה דב"ז.
ועם שאני הוסרתי אותם כמה פעמים שהיא ישראלית
גמורה ושלא לשמות לה שום יזוק. מ"מ אוסרתי היא
היתה עם הקרובים ביום שני שאחר לידתה שבאו וספרו
לי את המאורע. הרע ושמתתי שרועים להזיק לבנת
ע"כ באתי באזהרה עמהם שהיא ישראלית גמורה ולא
דברתי עם אש הבנת בעלמה ואפשר שהקרובים לא
ספרו לה את האזהרה כנ"ל באותו היום כ"א אחר
שנתנה האש הבנת להערלים והיא ראינה שהקרובים אחות
אמה וחמותה שהזהרה אותם כנ"ל הם שבלתי עם
אש הבנת כשנשאה אותה ונתנה לערלים והם הנקראים
מודים בדבר והיא שוננת דעבדי' אשי דטעו בהכי
ולא קניסין לה. ואחר שנעשה המעשה חרפה היא
לה וקשה הדבר הרבה להביא את הבנת לכן אפשר
דמוה הנז' יש למלוא לה היסר להינישאת בחוץ כד"ח
אש אמת הדבר שמתה הבנת. וגם יש סכף עוד שלא
לקנות אותה שמה תלא לת"ד וקנסא דא הוא מדרבנן
ויש להקל בו לכן אמרתי דפתי להקל בגד"ז אש

לחזרה לעלמא ולא לחזרה לעלמא ושחייבם ורין
 חזר נאמן חף לאסור לעלמא ושחייבם עכ"ד. ואכתי
 העבד לא כננתי דבריו דאי כוונתו לפרש דברי מוהרש"ם
 ז"ל מ"ס וכללמ"ד מטבע הלשון כמו שפירשהי אנכי
 לעיל מאי האי דסיים וכסב ואין זה הכרח וכו' אלא
 שנקט כ"ן לישנא דלאסור וכו'. דמי לא ידע בכל אלה
 שכן הוא פי' דברי ר"ן דנאמן חף לאסור לעלמא
 ושחייבם באופן שלא ירדהו לעומק כונת דבריו. ולא
 שיך לפרש דבריו כמו שכתב אח"כ באות כ' ע"ד
 רי"ז שכ' סהרמ"ה פסק כר"ן וכו' נ"ב וז"ל שהרמ"ה
 מפרש נאמן חף לאסור דקאמר ר"ן לאסור לחומרא
 שלא תנשא לשוק ולא חתייבם אלא חוללה ולא מחייבמת
 וכדמפרש הרמב"ן ז"ל בס' המלחמות ע"כ. דזה לא
 שיך כאשר יראה ברואה :

עוב

שם מרן הב"י ז"ל ור' ירוחם כתב שהרמ"ה
 פסק כר"ן ונר' שטעמו מדמהמה תלמודא
 כפי' לימא מתני' דלא כר"ן ודחיק לאוקמא כר"ן.
 ואין זה הכרח דהכי אורחא דתלמודא למיברר
 לאוקומי מחני' ככ"פ עכ"ד. והב"ם ז"ל כתב דטעמן
 דפסק כר"ן ואש"נ דק"ל דכ"י מחזירו שאני ה"ו
 דרביה דר' ורביה דאבוה סוה ואין הלכה כהלמד
 במקום הרב ועוד וכו' ע"ש. ונראה מלשונו דהוא בא
 ליתן מדידה טעם להרמ"ה שפסק כר"ן וכו'. ומיחזק
 דרי"ז כ"כ כפי' הטעם הזה וכמ"ס מרן הב"י כפי'
 קג"ז כן בשם רי"ז ע"ש. ואומנם כד דייקין נוכל
 לומר דהוא בא ליכתוב טעם הרמ"ה שכחזו רי"ז
 ולאו מדידה טען כטעם הזה אבל בסוף הלשון שכתב
 ועיין במ"ס הר"י בנכ"ס ח"ג נראה דבחמילה הוא
 קאמר מדידה כטעם הזה. ומ"מ לריך לומר דלאו
 מדידה קאמר אלא הם דברי הרמ"ה דהא לשונו הוא
 כלשון הרמ"ה כאשר הביא לשונו רי"ז בנכ"ס ח"ג ע"ש
 ולע"ד דגם מרן ז"ל דקאמר נר' שטעמו וכו' לאו
 מדידה הוא דקאמר כטעם הזה אלא הם מדברי
 הרמ"ה שנתן שם עוד הטעם הזה ויטן דשם איכא
 כ"כ מבוחרים דבריו כהב' מרן ז"ל בלשון ונראה
 שטעמו וכו' ושדי ביה נגזא דאין זה הכרח. דליליה
 אלא מדידה הוא שאמר ונר' שטעמו וכו' קשה למה
 הולך לומר כן ולומר דאין זה הכרח וכו' מאחר דכפי'
 כתב שם הרמ"ה בחמיל' דשאי הכא משום דר"ן דרביה
 וכו' ומרן בעלמו הביא דבריו אלו לקמן באותו ס'.

וצריך

לרואה בס' יד מלאכי אות ר"ח דכביא
 בסוף לשונו. בשם הגהות מרדכי על
 כטובות דכתבו בשם ראב"ה דהלכה כרבי חף נר'
 אביו דאש"נ דאביו וכו' הנה כדליהא בפועלים
 אח"כ נתחבב יוסר ממנו וכו' ע"ש :

סימן ז' דין תולעים

שאלה אורחים שהיו מנויים אלל בעה"ב ונתנו
 לפניהם פולין מבושלים שכבר קודם
 שבשלום ביררו אותם מהחולעים שבהם. ואחד מהאורחים
 ההם רוצה לאכול מהם אבל לבו נוקפו שמה עדיין
 נמלא בהפולין שלא נחברו היבב ויבואו לטחך פ"ו.
 אם יש לו על מה לסמוך ויחל מהם ולא יחוש נזה:
תשובה הגה בש"ע יו"ד ס' פ"ד ס"ו כתב
 מרן ז"ל וז"ל תולעים הגדלים בפירות
 בעידם במחבר חסוב כשורן על הארץ ואסור אש"י
 אלא

יסקימו בזה להחיר. ואל חתמה על התפך לומר דטעמו
 זה רחוק הוא דברי מלאט אדם גדול הגאון הט"ב ז"ל
 דעמ"ס רי"ל לא יא' מעוב"ח אמר דדוקא מעוברת
 מישראל ולא מעוברת מהגוי דזה אינו נקרא מעוב"ח
 וכו' עד שבאו רבנים האחרונים ז"ל הביאים חזרו
 ונדחה קראו לה לס"י כנז"ל. ואיך אינו רחוק מהשכל
 שיטעו ההמון העם בזה לומר דבכה"ג שהיא מעוברת
 מהערל שהילך הוא ערל נחור וזין שכן סו"ל מה
 שנתקו הבנה להערלים בטעמו שלא ידעה שהיא ישראלית
 גמורה ולא נמרד ובמעל עשהה זאת. ולכן אם
 נחלמה הדבר שחתה הגה נוכל לסמוך על ד' ההיחזק
 הזה להסירה לישא בחוק הכד"ח ולדעה כמה מהפוס'
 דעיקר החיסור הוא מדרבנן ושיש להקל בו היכא
 דאפשר ובפרט היכא דיש חששא להאם שאלא לח"ר
 וכו"ל. ובגאונים מוהר"ח ז"ל והע"ל ז"ל שאמרו
 שראוי לקטום לא דבריו על דון כזה בולד הטלד מהגוי
 דיש מקום לטענה כ"א על ולר הולד מישראל כיעוש"ב.
 וכו' מה שג"ל לנוד להחירה לישא בחוק הכד"ח אם
 יחלמה שחתה הבנה ואם יסקימו עמדי חו"ר שירנו
 י"א ח"היה להס' לסינף כ"ד זעירא דבי רב
 הנעיר **עזרא הכהן מראה ס"ס :**

סימן ו'

במור אש"ש ס' קג"ו ס"ח אמר בשם קדושין
 י"ש לי בניס וחזר ואמר בשם מיסה אין
 לי בניס נאמן לאוסרה. והרמ"ה כתב שחוללה ולא
 מחייבמת. כתב ע"ז מרן ז"ל קך היא הגרסא
 בספרי רבי"ש ספריים שכתוב בהם אינו נאמן לאוסרה
 ונר' שזו היא הגרסא הנכונה דתניא בקי' פ' האומר
 בשעה קי' אמר י"ל בניס ובשם מיסה אמר אין לי
 בניס נאמן להחיר ואין נאמן לאסור. כלו' נאמן במ"ס
 בשעה קי' ואינו נאמן במ"ס בשעה מיהה דברי ר'
 ר' נתן אומר חף נאמן לאסור ומשמע דהלכה כרבי
 מחזירו וכן פסק ברמז"ו וכו'. ומוהרש"ם ז"ל
 בחאה"ע ס' קס"ו כתב כמו שכתב הב"י שהגרסא
 הנכונה אינו נאמן לאוסרה וכך נלמ"ד מטבע הלשון
 ט"כ. וכונתו היא דאי גרסי' אינו נאמן לאוסרה ופסק
 כרבי שאמר נאמן להחיר ולא לאסור ח"י שפיר מ"ס
 אח"כ והרמ"ה כתב שחיללה ולא מחייבמת דחשש לס'
 ר' נתן דאמר חף נאמן לאסור וכמ"ס מרן ז"ל שם
 אח"כ בשם י"ש קלם ספרי. רבינו דכתוב בהם והרמ"ה
 כתב שחוללה ולא מחייבמת. ואפשר שטעמו משום
 דחשפקא ליה אי הלכה כר' או כר"ן ופסק לחומרא.
 אבל אי גרסי' נאמן לאוסרה והיינו לאוסרה לעלמא
 אלא שחייבם וכו' לחומרא כר"ן שאמר חף נאמן
 לאסור. ואיך אינו מטבע הלשון לומר אח"כ שחוללה
 ולא מחייבמת דזהו דלא נאמן דאי כר"ן הא אינו
 ס"ל דחייבם וכבר פסק בחמיל' כמותו ואי ס"ל
 כרבי הא אינו ס"ל דאינו נאמן לאסור והיינו דמותרת
 לעלמא וכבר בחמילה לא פסק כותיה כפי גירסת
 נאמן לאוסרה ואינו מטבע הלשון לומר אח"כ והרמ"ה
 כתב שחוללה ולא מחייבמת זה נ"ל כונת דבריו.
 והנכונה"ג כתב בהגב"י אות י"ט בבינה דבריו דאם
 הכירא נאמן לאוסרה לא איש מ"ס והרמ"ה כ'
 שחוללה ולא מחייבמת דהא לס' קמייחא נ"כ נאמן
 לאוסרה קאמר ואין זה הכרח דנאמן לאוסרה פירושו
 חף להחייבם אלא שנקט ר"ן לישנא דלאסור דלפי מ"ס
 רבי נאמן להחיר ולא לאסור ופי' דברי ר' הוא נאמן

שלא פירש והוא שריחש. אבל חולעים הנמלאים בפולין ואפונים החת הקליפה והקליפה משחרת עליהם נמחוק וכשחסידי הקליפה מולאים הינחושין החסידים חותרים. לפי שהם מונחים במקום לר ולא קריין ביה השורץ על הארץ כ"ז שלא ריחש. וכי' הס"ך ז"ל הבי"ד שבאה"ע סק"ד מ"בו נר'. דכ"ז שהפרי לא נכשל יש ליטול החולע ממנו כיון שהרשב"א והר"ן ור"י אומרים אפי' במקום לר א"כ ודאי ראו' להחמיר באיסור דאורייהא. אבל ודאי אס' נכשל אפי' פרי קטן מותר כיון דבלא"ה י"א דכל פרי אפי' הוא קטן הוא ס' נדר החולע. והר"ן ז"ל כתב להחמיר אפי' בנמלאין סוף הקליפה. אבל אין איסורין ההכשיל משום שעס הינחושין סאלו. אבל כל ש"ס חשש שבחוק ההכשיל יאכל הינחושין עלמן ודאי יש להחמיר. ומור"ס ז"ל שם בנהגה כתב וז"ל ופעמים נמלא בפרי כמין נקודה שחורה והוא מקום שמתחיל החולעת להתקדם ולר"ך לעלו חשש שבחוק דאכור כמו החולעת עלמן. השו' הרשב"א סי' רע"ב. ור' ע"ז הבאה"ג הרב"י פסק לעיל כדעת הרא"ש והתוס' דכ"ז שלא ריחש מותרים והיה להרמ"א לכתוב דין זה בשו"א פ"כ. וכ"כ הבאה"ע סק"ד בשם הס"ך ז"ל וז"ל דהא כתב המחבר החולעים הנמלאים בפולין החת הקליפה מותרין וכו' ופסק הרב כוונתו וכו' וכו' ואפ"ל דהרב כ"כ לפי מ"ש בת"ח דאף בפולין יש להחמיר ליטלו משם כ"ז שלא נכשל. וזה שהס' כדברי המחבר היינו לענין דינא ול"מ שאינו אוסר ההכשיל פ"כ. וסיים בבאה"ע ז"ל ועיין מ"ש בסק"ד. בשם הס"ך דאס' יש לחוש שיאכל הינחושין עלמן דיש להחמיר פ"כ. ונר' ודאי דלא כתב בן הס"ך דיש להחמיר אלא דוקא ביכא דאיכא ינחושין בודאי אבל היכא דאיכא ספיקא בדבר שחא לא יש ינחושין גם איהו ז"ל מודה דאין להחמיר כלל :

ובש"ע שם בס"א פסק מרן ז"ל שר"ס הגדלים נמים שבכלים ושבנדרות שיתן ומערוה שאינם נוכפים מותרים אפי' שחין להם סנפיר וקסקס. לפיכך שוחה ושוחה מן ואינו חושש לשר"ס שבהם אס' יודמנו לחוך פיו. ואס' פירשו ממקום רביהן נגון. לאחורי הכור או על שפה הכלי מנחון אפי' שחזרו אסורים. ומסתמא אין לחוש שחא פירשו אבל אס' לא פירשו אלא על דופן הכלי מנפנים מותרים פ"כ. וכי' הס"ך ז"ל ובי"ה אס' פירשו לדופן הכור מנפנים ג"כ מותר. ועיין באו"ה כלל מ"א אות ז' דנתן שעס לזה ז"ל דכולין אחר הכור והכור הימר פן שה"ינ' רב' היינו אותם אלא פירשו מעולם ואוחס שפ"ל לדפני הכלי מנפנים והיו כמו ס"ס ובייני שוחה ושוחה מהס' אפי' להחמיר ואין כאן אפי' משום מר"ח הפין ע"ג. ועיין שו"ע באות א' באו"ה דהביא מ"ש שמואל בג' קישות שהל"ע באיביה אסור דבסורן על הארץ קריין ביה. וכתוב שם בהגהה או"ב דרש"י ור"ח פסקו דליה הלכחא כשמואל וכו' עד ומיהו גהנו העולם כפסק ר"י שגם בה"ג ובשאלחות פסקו כשמואל פ"ג. גם בס' גור' חו"ד כלל א' סי' ח"י דרין פול אל חומ"א"ס שטיהגין בו הימר שם במל"ס הביא שם חילוקי דינים והאחד מהם סברת ר"ח ורש"י דדחו לדשמואל ושהחולעת שבפרי שגדל במחויב אין בו איסור כלל כ"ז שלא יאל החולעת לחוך פ"ג :

אשר כפי"ה יולא לניד דמלבד דלדעה מרן ז"ל פשיטא דהס' מותרים וליכא חששא כלל. עוד כה גם לדעת המחמירים כאן בל"ד מאחר שביררו אותם הקודם וקששא הוא שחא נשאר בהם פולין שלא

נחבררו היטב נמלא דאיכא כמה ספיקי בדבר דאטיקרא לאו מעיקר דינא הם כתבו בן אלא מחומרא בעלמא כ"כ דיש להחמיר כ"ז שלא נכשל ליטלו משם. וכיון שכן שביררו אותם וחששא בעלמא שחא נשאר בהם שלא נחבררו. אי אמריין דאין לחוש חו כלל מאחר דאינו בודאי שנשאר בהם חולעים ואיכא כמה ספיקי בדבר. וסייגו ספק אטיקרא דדינא הלכחא כרש"י ור"ח דגם בשאר פרי במחויב אינו אסור אלא עד שיאל החולעת לחוך ודחו דלכחא כמין דפסקו כשמואל דפסקו כשמואל. ואפ"ל דלכחא כמין דפסקו כשמואל עדיין כאן בפולין שחא הלכחא כמין ודעי' דאפי' בלא בירור כלל הס' מותרים ואין לחוש להחמיר בהם כלל ואפי' שלא נכשלו ס' הלכחא כמ"ד דכ"ז שלא נכשלו יש להחמיר ליטלו מהס'. ואפ"ל דהלכחא כמחמירין הי"ד כשלא נחבררו יש לחוש לדבריהם להחמיר ליטול החולעת מהס'. משא"כ היכא שנחבררו לא חיישינן חו כלל שחא לא נחבררו חיזה מהס' יפה. ואף דעדיין איכא חששא שחא חיזה מהס' נשאר שלא נחבררו יפה. אמריין שחא שאוכל הוא מהס' לא בא בפיו פיגול שלא עלה כידו לאכול כ"א דוקא מה שהם מבוררים היטב דכל דפריש מרובא פריש והכור הימר פן מב' מיין אותן שלא החליעו ואותן שנחבררו מהחולעים שבהם. וכל אחד מהמטובין יש לו להלוא עלמנו כך ולאכול בשופי מאחר דליכא בה' ודאי איסור מדינא כ"א חששא בעלמא שחא נשאר עוד שלא נחבררו היטב אמרי' אפי' להחמירין הג"ל מודו בזה. וליכא בה' דין קבוע לומר כל קבוע כמחלס פמ"ד כיון דליכא ודאי איסור מאחר דמדינא שרו ומלד חומרא הוא שהחמירו ליטלו א"כ כל כי האי שנחבררו וליכא כ"א חששא בעלמא שחא נשאר בהם עוד שלא נחבררו יפה בזה אמרי' כל דפריש מרובא פריש מאחר דלא הוקבע איסורא. ודומיא ליה כהב"ה כמורה"י ז"ל בס' רב פעלים ח"א חו"ד ס' ז' דרין שהי נחמ"ס דשר האחה היא ה"ק דרהס' והיא מנוקרת ומלוחה דרין וכו' היא ש' דרהס' והינה מנוקרת מהחלב והינה מלוחה והיו בסל אחד והמשרתה לקח' דרהס' מאחת מן ועיגנה אוהה גם בנלים חתוכים דק ואכלוס והאשה ההיא אינה יודעת אס' היא מהנחה המלוחה או מאינה מלוחה. אשר יש בזה חששא מלד איסור חלב ומלד איסור דם. ומלד איסור החלב האר"ך שם בפתילה והחיר מכה הספיקות שהיו שם. וגם מלד איסור הדם כתב דיש להחמיר מעטם כל דפריש מרוב' דאמר' אותם הבשר לקחה אוהה מנחה שגמלח דאמר' מרוב' ואפ"ג דנחה שלא נמלח. הוא קבוע שם בה' עדיין לא היה בנהס' איסור דם כדי שיהיה לו דין קבוע דהדס שבנהס' הוא דם האצרים שלא פירש יכול לאוכלו כמו שהוא. ח' וא"כ איסור כדי שהאמר איקבע איסורא. דידוע הוא שאפי' באיסור דרבנן לא אמרי' כל הקבוע כמ"ש שפ"ד סי' ק"י ומנ"כ דק"ד וקבל יאודס סי' ק"י סק"ג וכמ"ס אגא ענדא נחשו' אחרת. וא"כ כ"ש בנר"ז דעדיין ליכא איסור דם בלוחה החסידה שלא נמלחה דהדס שבה מותר כיון שלא פירש. ובשביל לנלוך הדס שעליה לא חיישינן דחי ימר שהיתה מלובלכת בדם ואף אס' היחה מלובלכת ודאי איכא פפי מס' וא"כ כתיבו אינו וכו'. ואפ"ג דבכה"ג דהכור הוא חסידה אחת עומד במקום אחר והמיושע הוא ג"כ חסידה אחת הוא עומד במקום אחר אמרי' מרוב' וכו' והכלים והכלים הם בחזקה הימר ויש להחמיר מה"ס מכה הפמד דבר על חזקתו. מלבד הטעם של מרוב' הג"ל פש"ב :

והגב דנספק הראשון הגיל שמימי שמה בלכתא כרש"י ור"ח דדמו לדשמואל וכו' וזה נגד דעה מרן ז"ל ודע' דספקו כשמואל ואנן נררינן בחר"הו. מ"מ כבר כתבו הא"ח ז"ל דכל היכא דאיכא ספיקא אחרינא אפי' במקום מנהג והוקבעה הלכה עבד' ס"ס להקל עי"ן בבה"ק שפי"ז חו"ד סי' ב' דהארכתי שם במ"ד להביא דברייהם. וגם הבאתי שם דסבירא להו דהיכא דאיכא ספיקא בדבר אפי' שהיה הספק הא' נגד דעת מרן ז"ל עבד' ס"ס להקל. וגם יש מאחרונים ז"ל דס"ל דאפי' שהיו השני ספיקות ס"ס נגד דעת מרן ז"ל במה שספק השני העקומות. עכ"ז היכא דאיכא שני ספיקות בדבר אחד עבד' ס"ס להקל ע"כ. וגם שם בד' ל"א ע"א הבאתי בשם רבני הא"ח ז"ל דכל שהמחמירין אינו מדינא אלא מלך תומרא בעלמא כל שיש עוד ספק אחר בדבר אחר' דגם המחמירין ודאי דאם היה עוד ספק אחר שם היו מחמירין ע"ס :

הגורם

מהאחר דכלד ליכא ביה מיוחש כלל מחמת דאדרבא מרן ז"ל פסק להקל ולהחמיר ואנו קבלנו הוראותיו בין להקל בין להחמיר. ודוקא אי בתיים לחוש לם' המחמירין כיון דאיכא ספיקי בדבר עבד' ס"ס להקל ולומר דגם המחמירין יודו בזה. וכ"ש דאיכא עוד ספיקא רבא אחרינא כלד דכל דפריש מרוב"פ וכנ"ל. וא"כ יאכל וחדו ולא יחוש למיד' כלל ועול"מ ולוי"מ וימ"ן סלע"ד דע"ט"י :

ובלומדי

בזה ראיתי להר"י בירך פסק נאלעטי ז"ל דקונט' זכרון לראשונים שבסוף ס' ב"מ על חו"ד סי' פ"ד דלי"ן ע"ד הפרי"ם במ"ס סק"מ דכתב דעמחא הוי משום ס"ס. כתב הוא ז"ל מאן סורתיי בלכה למעשה שהי' ששאלו מי' ספר שמל"ס בו סולעים וסנטי במסנתג ואפו' ונשלו בנס. ושבו חזרו לשאוב מי' וסנטי בלוח"ה המסנתג ע"מא ומלאו חולעים במים ונדק המסנתג ומלאו בה נקב דאיכא למיחס אש גס כששאלו בפעם א' הייה המסנתג נקובה ושמה עברו החולעים דרך שם. והוריתי להחיד הפס והתבטל חס"ס. ס' אש בפעם הראשון היחה המסנתג נקובה ס' השחא הוא דניקבה ואה"ל היחה נקובה בפעם הא' שמה נימוח החולע ונחבטל ובמ"ס כרשב"א והר"ן ז"ל עכ"ד. ובס' רב פעלים ח"א בחו"ד סי' פ"ז דמ"א ע"ג מפ' החכמים י"ז בדרונס שם שהורו הביאו דברי הרב"מ ז"ל הג"ל ס"עמחא לדברייהם. וה"ס כמסור"ה ז"ל הקשה ע"ד הרב"מ ז"ל על ס"ס זה שפעם רבוא הו' כחרי נופי' והר"י פניני חי' כלל ידוע דס"ס כחרי נופי' לא עבדיק וכו' ומ"מ החכמים י"ז חזרו לקיים הס"ס הוא של הרב"מ ז"ל והוא ז"ל חזר לדחום דברייהם וכחכ דבאמת א"א לחפוס הס"ס הכוא באופן שלא יהי' כחרי נופי' דספק הראשון הוא ס' אש המים ירדו מן המסנתג קודם שניקבה ס' ירדו אחר שניקבה ואח"ל אחר שניקבה שמה נימוחו החולעים בתבטל. הנה נמלא דהו' ס"ס כחרי נופי' דספק הראשון אשה חופפו במים וס' השני אשה חופפו בחולעים. ואין אשה יכול לחפוס השני ספיקות בחולעים או השני ספיקות במים לומר ס' אש במים שנחבטל בהם התבטל הוה היה חולעים ס' לא היה ואה"ל היה שמה נימוחו הוה אינו דהמים בהם מוחזקים בחולעים דחוי"ן מקומם ומקודם מלא חולעים לפנינו ולכן אי' לומר שמה לא היו בהם סולעים. ועכ"ל לר"ך להפוס הס"ס כנ"ל וכו' וזוה מוכרח דהו' כחרי נופי' וכו' ע"כ :

וה אינו קול הוק'ל ע"ד דמאי שאל זה מדין ספק (ס)

מוכן ביו"ט ע"ז דפסק מרן ז"ל בש"ע א"ח סי' תנ"ז ס"ד דמותר משום דהו' ס"ס ע"ש. והרי התם הו' כחרי נופי' דספק האחד הוא בדבר המוכן אש הוא מוכן או לא וס' הב' הוא ביו"ט אש הוא קדש ונר"ך הכן או הוא חול' ואי"ל הכן. והתם הוא מנהג בכל חפלות ישראל והוקבעה הלכה לכל אנשי הגולה לעשות יו"ט בכל חומרות משום ואל תפוס וכו' ועבד' ס"ס כה"ג. והנה דהא"ח ז"ל פליגי על מרן ז"ל דבין זה וס"ל לאסור. מ"מ לא מטע"ז הוא דפליגי עליו עי"ן בבה"ק שפי"ז חו"ד סי' ב' שהארכתי בזה ע"ש. ומוכרחים אנו לומר דהפס' אפי' דהו' כחרי נופי' עבד' ס"ס להחיד ה"ס משום דאיכא מ"א דנר"ך הכן הוא דוקא כשכחו יו"ט והא' בהא תליא וא"כ חשיב כחד נופא וכיון דאיכא ספיקא בדבר עבד' ס"ס ולא הו' כחרי נופי'. א"כ גם בנדון הרב ב"מ ז"ל נאמר כן דמאי דאנן בעינן שלא תהי' המסנתג נקובה מקודם הוא בשביל שלא ירדו החולעים שבמים שם המים מחוץ המסנתג והא' בהא תליא. דאם לא היה חששה נקיבה המסנתג בשביל החולעים שבמים מאי איכפת לן בזה אש היא נקובה או לא אי' דחששה היא דוקא בשביל החולעים וא"כ חשיב כחד נופא ושפיר עבד' ס"ס גם שבמים שם מוחזקים שיש בהם חולעים ואמר' ס' שמה לא היחה נקובה המסנתג מקודם ולא נשאר החולעים. במ"ס ס' היחה נקובה מקודם ונשאר החולעים במים ואה"ל היחה נקובה וכו' שמה נימוחו. ועי"ן ג"כ במ"ז ז"ל באר"ם סי' תמ"ב סק"ד דכתב ויש מקילין לטעום ביו"ט האחרון ש"פ מעיד של כל השנה וכו' ונ"ר דזכו משום דכוא ספק אש הי' ב"י כששלו בו וכו' ע"ש. דזכו ג"כ הו' כמו ס' מוכן וכו' ומוכ"ל דכיון דהא' בהא תליא ה"ל כחד נופא ושפיר עבד' ס"ס. גם הפרי"ם ז"ל חו"ד סי' ל"ז סק"ג בד"ה ואם וכו' פסק ס"ס כה"ג דכתב וז"ל הי' נראה דאסור למוכרו לגוי' דילמא ימכרנו לישרי וכו' ואחר העי"ן נר' דשרי משום דהו' ס"ס ספק שנוי זה ימכרנו לישרי ואח"ל ס' יאכלט פס כשר וכל זה אש כבר עשאו אבל אסור לעשות לכה"ח למוכרו לגוי' עכ"ל. ויינו ודאי משום דהא' בהא תליא ה"ל כחד נופא. גם עי"ן בש"ע א"ח סי' תס"ז בבאה"ט סק"ב דהביא בשם הא"ח ז"ל היכא דאיכא לפוקי אי נמלחלת ממי פירות ובה"ז או מדברים המחמירין י"ס להקל לאוכלו בפסח אף אש חייב' פכה ס"ס שמה ממי פירות נמלחלת ואה"ל מדברים אחרים נחמין דלמא לא נחמין בו כלום ע"כ. ועוד אי' חמ"ס על כמסור"ה ז"ל דבספרו רב פעלים ח"א סי' ל"ב עתה"ח הביא דברי החש"י סי' רס"ז. בסו"ס דנחמין אש מזהיר על שניחת בהמטו בחוס' שבה אז לא. וכחכ הוא לנדונו דיש בו ס"ס ס' הלכה גמ' דה"ה בזה"ז דרבנן ולכ"ע לא גזרו בבהמט' שבת דרבנן. ואה"ל הלכה כמ"ד רה"ר בזה"ז דאורייתא שמה אינו מזהיר של שניחת בהמטו בחוס' שבת וס"ס זה הוא מחמיר. אמנם עכ"ז אין ל"ל להחמיר איבור שבת לכשת' במ"ס בלבד. ועוד דספק זה של רה"ר הוא נכ"ט מפני שיש סוברים דעת מרן ז"ל שקבלנו הוראותיו רה"ר בזה"ז מן החו' וא"כ לדידהו הו' ספק זה נגד מרן ז"ל ע"כ ל"ל להורות שלא הפעה האשה כואם לשלוח שלוחה בקרון בבהמות שלה אחר שקבלה שבת עכ"ד. והרי התם שהס"ס ששעה הו' כחרי נופי' דהספק הא' הוא ברפ"ר בזה"ז אי' הו' דרבנן ובה"ה ה"ה הוא על שניחת בהמטו בחוס' שבת שמה אינו מזהיר והו' ממש כחרי נופי' וחר"ט. וזה שלא הסכים הוא ז"ל מטעמים

מטעמים אחרים להחיר יש לבט'ד לרחוק לומר דמ"ט
 דאין לסמוך להסיר חיבור שבה לכתח' במ"ט בלבד.
 הא לאו מידי דלא מלאנו דחיבור שבה נשמה משאר
 חיבורים ש"ט דכמו דשאר חיבורי הו' מחירים במ"ט
 גם לכתח' ויש מהפוס' דס"ל דגם בחיבור פרוה
 שהיר"ט במ"ט בלבד כן ג"כ הוא לגבי חיבור שבה.
 ואם כוונתו לחוש לסברה הרא"ס ז"ל דס"ל גם היכא
 דחיבא ס"ט אין להחיר לכתח' סברתו זאת היא לכל
 החיבורים ש"ט לא שגא חיבור שבה ל"ט שאר חיבורים.
 וכבר רבו עליה גדולי הפוס' וס"ל דהיכא דחיבא ס"ט
 בחיבור חורה מחירים גם לכתח' ועיין ג"כ במ'
 פ"מ ח"א ס"כ דבין דכסב אי חיבא מאן דסבר דאין
 חיבור דרבנן אף דרבנן סיבירי דהו' דאורייתא עבדי
 ס"ט לכתחילה אף לדעה הרא"ס ז"ל עיין במ' און
 אהרן מער' בס' ברות ס' שהביא דבריו ע"ש.
 ובסה"ק עמ"ד שם הנאהי דמקן ז"ל ס"ל מהמה שפסק
 בחיבור מוכן דהפסק מוכן ביו"צ מותר ועיין בדברי
 הפוס' דכתבו דחיבור מוכן הוא מדאורייתא ע"ש.
 גם מ"ט דהפסק זה של רה"ר הוא גרוע כי יש סוברים
 דעת מקן ז"ל דה"ר בזה"ט מה"ט והו' ספק זה ע"ד
 מקן שקבלנו הוראותיו. גם לזה כבר כתבו האחר' ז"ל
 דהיכא דחיבא ס"ט בדבר מחירים אפי' שהוא ע"ד דעת
 מקן ז"ל וימ"ט אפי' ששני הספיקות הם ע"ד דעתו ז"ל
 עבדי' ס"ט להסיר וכנ"ל. ומכ"ט הכא דהפסק זה של
 רה"ר אי הו' בזה"ט דאורייתא לדעת מקן ז"ל אינו
 מוסכם מהכל שכן הוא דעת מקן ז"ל ד"מ בזה וס"ל
 בדעתו דס"ל דה"ר בזה"ט הוא דרבנן. וא"כ נודאי
 לפ"ד האחר ז"ל דעבדי' שפיר ס"ט להסיר מלך זה
 וכנ"ל. באופן דמגדדים אלו שלא הסכים להסיר כדמות
 יש לבט'ד לרחוקם וכנ"ל. ולפי דבריו שכתבן ס"ל
 שם לעצמם ולבטל ס"ט מכת דהו' כחרי גופי והוא
 מהסתימה עליו וז"ל:

ובעיקר

דיט של הרב"מ ז"ל מלבד מה שכתבנו
 לעיל בחזוק דבריו כה"ט שפסקה וכנ"ל.
 עוד יש לי להחיר מלך אחר בזה ס"ט והיינו דמאחר
 לדנותו הוא המים הם מי נשמים והם מוחרים כמ"ט
 פ"ן בספיק' א' והבחנו דבריו לעיל. וגם דברי האו"ה
 מה שנתן טעם לדין זה. ועיין ג"כ במ' שאנה אריס
 ח"א בשאר' ס"י יד דל"ד ע"ג דכתב דבפרישה שכתבקים
 שנתון הכלי לדופן מודים הכל דלא חיישינן אף שהוא
 ספק דאורייתא מכת חוקת היח' בדחייתא שם בפוס'
 עכ"ל. ומור"ט ז"ל אשר לשאוב בכלי ולאחות מהם וז'
 הש"ך טעם לזה והכ"ד הכאה"ט סק"ג דחיישינן שגא
 פריש' בדופני הכלי דדוקא על שפת הכלי הוא דלא
 שריח' לפרוש. אבל בדופני הכלי מנפנים שניה דרש'
 זאסרי' דדוקא כשפירש' שם המסקה מכלי אל כלי הוא
 דשרי וכו' ע"ש. ומסתמיות דברי מקן ז"ל נר' דלא
 חייש לזה. ומאחר דלדעת מקן הם מוחרים כשפירשו
 לדופן הכלי והכור מנפנים ואפי' בכלי אחר שאינו
 בו המים ומסתמא לא חיישי' שגא פירשו לחון מהכלי.
 ומור"ט הוא שאוסר לשאוב בכלי דחייש לשמא יפרשו
 בדופני הכלי וכנ"ל. מטעה שפיר יש להחיר כדון
 הרב"מ ז"ל דדין דין אחת מכת ס"ט זה והוא באופ"ז
 אפי' לדעת מור"ט ז"ל ס' אס פירשו לדופני הכלי
 שאינו בו המים ס' לא פירשו ואח"ל שפירשו ואחסרו
 ס' נימוחו. וגם לסברה מאן דסבר דבטי' שיהיה ס"ט
 מהפסק ס"ט זה הוא מהפסק באופ"ז ס' נימוח הקולע
 ס' לא נימוח ואח"ל דלא נימוח ס' אס פירש' למקום
 האוסרו ואסר ס' לא. וכ"ז אפי' לס' מור"ט ודע'
 יש להחיר מכת ס"ט הכל משא"כ לס' מקן דעתי' הם

מוחרים בשופי בלא זה. ועיניך הרווחת בכללי הש"ך
 ז"ל במ' ק"י סג"י דכתב רבוחא יותר מזה וז"ל וכן
 אס עבר וביטל טוך יב"ח פירות ש"ט לחוש שבהם
 חולעיהם סהן בלא בדיקה מותר מעום ס"ט שגא אין
 שם חולע ואח"ל היה שגא נימוח. ואפ"י שא"א
 להחפך מ"מ כיון שאין שני הספיקות שוין וכו' אין
 אחס יכול לחסור התבטיל אח"כ ידוע ש"ט שם חולע
 וא"כ תחילה לריך אחת לדון אס יש שם חולע או לא
 ע"ש. הולפ"כ:

עוד

דחיית' ש"ט לעמוד ע"ד היה כמוהר"מ ז"ל
 ממ"ט הוא ז"ל במ' ר"ט אה"ט ס"י ה' בח"א
 דע"ו ע"ב על דברי ה' ארעא דישר' בח"א שזינתה
 ולא נודע מי הבועל אס חסורה בכל אנשים דילמא זה
 הבועל וגאסרה כבר עליו. דכתב הוא ז"ל דיש להחירה
 לכל אדם מטעם ס"ט והוא ס' זינתה עם ישראל או
 גוי ואח"ל עם ישראל שגא אינו זה הבא לישא אותה.
 ואין לחוש במ"ט זה משום דהיי' ס' חד בגופו וס' חד
 בהפרובתו דהא כהנו הש"ך ופ"מ דאס יש ב' חרעגולות
 אחת כשרה ואחת ספק עריפה וגמלא בינה בחלך
 הבילה כשרה משום ס"ט ולא היו זה ס' בגופו וס'
 נחפרובה מפני כי ה' ספיקות באין כאחד וא"א
 לבילה לבוא לפניך אלא בשני ספיקות וכל כהא לא
 הו' סבו"ב כי על הבילה אנו דנים וכו'. והגם דיש
 חולקים בזה הנה כל גדולי האחר' ז"ל ס"ל כפי בפשיטות.
 וכנ"ד היה לאשה חוקת היח' מעיקרא עכ"ד. ועיין
 בכללי הס"ט אל הש"ך ז"ל ברות ס' פ"ט שחי החרעגולות
 וכו' שהחיר הבילה ע"ש. וא"כ גם אחתו צד"ל כן
 דיש ס"ט כתבש"ל שנתבטל מקודם דעליו אנו דנים
 להחירו דאפי' שגאסל אה"ט הם כסרי גופי עכ"ז יש
 למשוח ס"ט ולהחירו:

עוד

יש כפי מצנה לומר דיש להחיר ממ"ט ה' זכור
 לאזכרהם חו"ד ברות חרעגוה בשם שה"ג ז"ל
 שפסק ס"כ אחר בנזק החיבור ואב"ט. ושכתב עליו
 מוהר"מ ז"ל דאין זה ס"ט להחיר לדעת ר"י ואפי' כ'
 דר"ט חולק וס"ל דמיקרי ס"ט מע' כל הפוס' חולקים
 ופסקו כר"י. ואפי' דמקן כתב דלא אמרס ר"י רק
 כשנודע הספק קודם שנתערב. אבל אס לא נודע רק
 אחר שנתערב מיקרי ס"ט אפי' כה"ג שאינן בנזק
 אחר וע"א מ"מ כל הפוס' חולקים עליו וק"ל כוונתו.
 ומה שפסקה בלק"ט ס"ט כזה ס"ד בח"א דנוהגין כמקן
 אבל אין ס"ל כרובא דרובוא. וזכור לדד לפשוט ס"ט
 כזה ס' אי הלכה כר"י או כר"מ ואח"ל כר"י דילמא
 הפיקר כס' מקן דלא אמרס ר"י. אלא כשנודע הספק
 מקודם שנתערב. אבל בדחייתא בעל"ט ידעם כגמייס
 שרי אף במ"ט כזה. אלא שחור בו מ"ט קעמיס חדא
 דיש מחלוקת אי עבדי' ס"ט כה"ג. וחו' דר"ט הוא
 יחיד בדבר ולא נכנס החת הספק. וצוד הביא שם
 שהש"ג כס"ל חור להשיבו לומר דאין קבלנו הוראותיו
 של מקן ז"ל דמקן ס"ל דאס לא נודע הספק עד אחת
 החפרובה עבדי' ס"ט להחיר הכי נקטינן וסברנ"ד
 ג"כ משה ס"ט כזה. ואפי' במחלוקת יחיד עם רבים
 ואפי' קבע מקן הלכה כרבים עכ"ז סברה היחיד
 חשיב לפשוטה ס"ט ושכן ס"ל להרב"ד ע"ש. א"כ הי'
 דלא נודע הספק כ"א אחר החפרובה עבדי' ס"ט להחיר
 לדיון דבהריה דמקן גרידן דס"ל ברעה ר"י דלא אמר
 דלא עבדי' ס"ט כפרי גופי ומרי עניי כ"א קודם
 כשנודע הספק קודם החפרובה אבל אס לא נודע
 הספק כ"א אחר החפרובה גם ר"י מותר דסברין
 ס"ט להחיר אף דהו' כחרי גופי ומ"ט א"כ צ"ד דחיבא
 ס"ט

ס"ס ס' שהמים שנתנו בהכשיל הראשון עדיין יש בה
 תולעים שהיתה המסננת נקיבה כששגנו בה המים
 הראשונים ס' לא היה בהם תולעים שלא היתה
 המסננת נקיבה מקודם והחיל שהיתה נקיבה מקודם
 והיו בהמים תולעים נימוחו והכשיל הוא כחוקת הימר
 משיקרא ושרי :

ועיניך

הרואה שם בשו"ת השוב"ג המבוארים
 הדברים ביותר דמוהרמ"א ז"ל מודה הוא
 שכן ס"ל למרן בהמ"כ דאם לא נודע הספק וכו'
 עבדו ס"ס להפיר ושעדותו של הל"ק"ט על מעשה רב
 ששני הכ"ד הגדול ס"ס כה"ג להפיר אין לעלער
 אחריהם כי הם חז"ל וגרידו בחריה דמין ז"ל ואין
 לנטות מדבריו גם כי רבים תולקים עליו. וגם הרדב"ז
 ז"ל י"ל ללמד לומר דסבר כמרן ז"ל. ומה שהביא מוהרמ"א
 ז"ל בס' פשטא משה חיר"ד ס' א' תשו' מוהרימ"ט
 ז"ל להוכיח מזה דעתו משכחה להקל בס"ס הכאים
 אחד בנזף והכתיב לאו שמה מחי"א דים מקום ללמד
 ולומר דמח"א הכיא במה ה"ד ללא נודע הספק בנתיים
 וסבור סו"ל כס' מרן בב"י משס מ"כ. והשו"ג ז"ל
 שם בס"ל האריך עכ"ד מוהרמ"א ז"ל דכל מקום
 גם בחיל גרידן בחריה דמרן ז"ל ועבדו ס"ס להפיר
 כוונתו אף דמור"ם ז"ל והל"ק כמוסו תולקים עליו
 אכן בחריה דמרן גרידן הן לקולא הן לתומרא ושם
 הרב"ד ז"ל ס"ל להלכה הן ושכן ראוי לפסוק
 כמרן. ובתב שכן פסק מרן בש"ע בהיו"ט ס' תלו"ס"ד
 ספק מוכן מותר ביו"ט"כ משום ס"ס עש"ב דכתב דהא
 כהא דתר במוכן ותר ביומא ואש"י"ה שרי והורה נו
 מור"ם מולא הכיור ושסיקתו יפה לו ושכ"פ הרב"ד
 ז"ל בס' ו' בחסרה סמרה בשוף דהתיר מס"ס וכו'
 דהשני ספיקו אינן בנזף אחד ובש"א דתר בגבס
 של שוף ותר במחלוקת הגבאים וכו' ושזכו דעה
 הרדב"ז ז"ל שדעתו דעה עליון כמרן כשהיא דמ"כ
 וכו' וט"ס המורה דאין ראיה מהרדב"ז וכו' יש לדחות
 וכו' עש"ב. ולפי מ"י דהביא ראיה מהביא דס' מוכן
 ביו"ט"כ עלה בדעתו אנכי הפשוט להביא ראיה ג"כ
 מהביא שאמרו בדין נגע נוי בדין ס' על ישר' ס' על
 נוי והחיל על נוי ס' נגע ס' לא נגע דגס ס"ס זה
 כו' כהרי גופי דהינו ס' נגע ס' לא נגע והחיל
 נגע שמה אינו נוי אלא ישר' דהוי כהביא דס' מוכן
 ס' שאינו מוכן שמה היום מול הוא. ושזו הדרי כי
 דליכא ראיה מהביא דס' נגע וכו' דהביא דמ"א למ"ט
 בר"פ האשה ד' פ"ו דקתני איש ואשה ששאו לרביהן
 להקין הספל ונמלא. דס' על המים ר"י מסהר וקי"ל
 כוונתו דהס' השני ספיקות הס' בדם שמה מהאי"ט או
 מהאשה והחיל מהאשה שמה אינו מן המקור ולא הו'
 כו' ספיקות כהרי גופי אלא בדם שאנו באים לטבחו.
 קן ג"כ בדין שאטו באים להחירו אמר' ס"ס כזה ס'
 נגע ס' לא נגע והחיל נגע ס' שמה הוא ישר' שנגב.
 וכמו שכן אשה רואה בס' שער' רחמים לכמהר"פ
 ז"ל בחיר"ד ס' י"ד שהביא לדברי הרא"ם ז"ל
 בחוספסותו להסמ"ג בה' מגילה בדינא דפוספוס ש"ינו
 מולא אפי' מינו ולא אמר' ביה ס"ס משום דס"ס בחרי
 גופי לא אמר' ושהק"א ז"ל ת"א ס' י"ט הביא
 ראיה דלא כוונתו מן דינא דאיס' ואשה ששאו לרביהן
 וכו' שהרי גם בחרי גופי עבדו ס"ס דהתם ה"ט ס'
 מהאי"ט ס' מהאשה והחיל מהאשה שמה אינו מן המקור
 כמ"ס בני ור"ט שם. והשע"ר ז"ל שם האריך בזה
 והקשה עליו וכתב דאמר האמת אין זה ס"ס בחרי
 גופי דהחיל וס"ס הכ' דשמה אינו מן המקור ב'
 באשה. מש"כ גב' שומסוס דהחיל שמה נקיבה הוא

בנזף המולא והס' הכ' המחירו הוא בנזף מולא כאשר
 הביא עליו בס' ישר' ד"ך פ"ג יעו"ט. כן אנו נאמר
 בדין היין וכנז"ל וליכא ראיה ממנו. ובר מן דין הדיא
 דין מוכרחים אנו לתפוס הס"ס בלופ"ו ס' על ישר'
 ס' על נוי והחיל נוי ס' נגע ס' לנ"ג וכמו שיראה
 הרואה דתמילא לריך אהה לדון על פניו העליה
 אס על ישר' או על נוי והחיל אהה הן על הנגישה
 וא"כ הביא שמה ושמה שכתב הש"ך בכלליו בס'
 ק"י ס"ו והבאתי דבריו לעיל :

ואחר

ההבוננות רואה אנכי דהראיה שהביא
 האהל"י ז"ל מהביא דפסק מרן בש"ע
 ס' מוכן מותר משום ס"ס וכנז"ל אחמה"ר לאו ראיה
 מספקה לדינו דהתם השני ספיקות הס' באים כאשר
 ולא שייך שם לומר נודע כספק קודם או אח"כ כאשר
 עיני הרואה חמונה מישרים :

אחכ"ר

בס' רב פעלים ת"א חיר"ד ס' כ"ב
 שהביא שם דהתם א' הקשה עליו במ"ט
 בס"ה רב ברכות אוח ס' בטנין ההרנגולים שנמלאת
 הסכין פגומה וכו' שחרד שלא לעשות ס"ס בטנין שיהיו
 סבוס"ב. דמה בכך דכיון דכבר נתעברו קודם שטרם
 הספק וקי"ל שאם לא נודע הספק עד לאחר התעוררת
 עבדו ס"ס אפי' סבוס"ב כמ"ס מרן ז"ל בב"י ס' כ"ז
 בשם המ"ב והש"ך בס' ק"י בקצור ס"ס אלא פסק
 להחיר בהפ"מ וי"ד נמי אין הפ"מ גדול מזה וכו'. גם
 אפי' אס הס"ס הוא נגד החוקק נמי מהני בלא טרם
 כמ"ס הכו"פ ז"ל בבית הספק דקל"ה דר"ה ומה וכו'
 ושכ"כ על לבונה ס' ק"י ס"א בסופו פ"ט. וה' כמורה"א
 ז"ל השיב לו דמ"ט קי"ל אס לא נודע הספק עד
 לאחסי"ה עבדו ס"ס אפי' סבוס"ב. זה אינו מוסכס
 להלכה דיש בזה מחלוקת גדולה ואנו אין לנו אלא
 דברי מרן ז"ל בש"ע ס' ק"י ס"ט שפסק בסתמא דהין
 לעשות סבוס"ב בכל נושא ולא חילק בין נודע ללא
 נודע ובין כפ"מ להפסד מוטע. וכן אחת דמרן בב"י
 הביא בשם המ"כ דעבדו ס"ס אף רבים קמחי ובערתי
 פליגי בזה וס"ל דכלל נושא לא עבדו ס"ס סבוס"ב
 והס' וכו' וכאשר הביא כ"ז מוהרמ"א בתשו' שגם' אהל
 יוסף ושהב"ד ז"ל סלי"ט וגם אינו סל"ט ושמהרדב"ז
 ז"ל אין הוכחה וכו'. ומה שטען האהל"י דאין אחכ"ר
 דמרן סמכין וקבלנו סודותיו בין לקולא בין לתומרא.
 אחכ"ר הוא איכא רבים דס"ל דזה הכלל אינו אלא
 ע"ד שפסק בש"ע ולא עמ"ט בב"י. וגם למאן דסבר
 האי כללא אחיא גם עמ"ט בב"י. זה דוקא אס יאמר
 וכן כלכה או ושרי נקטינן וכיולא בלשונות אלו אבל
 אס מעתיק ולא דבר כלום אינו בכלל זה גם ממה
 שפסק בש"ע ס' ק"י דסוס"ב בסתמא ולא חילק כלום
 מוכח דליה ליה חילוק של המ"כ וכו' והביא שם מכתב
 פוס' דלא ס"ל חילוק של המ"כ ושעל כן בס' רב
 ברכות יפה עשה להשמר כס"ס שלא יהיה סבוס"ב
 עש"ב. ואנכי הדל קל"ט ע"ד ששרי מוהרמ"א ז"ל
 גופיה דפליגי על האהל"י חילי ומודה דמרן ז"ל ס"ל
 כהמ"כ דהביא בב"י ושגס הרדב"ז ת"א ס' סכ"א
 שהחיר מכה ס"ס י"ל דסבר כס' מרן דכלל נודע
 בנתיים גם לסכרה ר"י מקרי ס"ס. אלא שאין להוכיח
 כן בהחלט יכו'. וגם תשו' מוהרימ"ט שהביאה הת"מ
 שעתה ס"ס כזה סבוס"ב י"ל דסבור כס' מרן בב"י
 משס מ"כ. ושזכו עדותו של הל"ק"ט שהעיד על מעשה
 רב בעי"ק שעשו רבני מתא בדה"ג שהכשירו בס"ס
 כזה סבוס"ב ואין לערער אחריהם מאחר דגרידו בחריה
 דמרן ודעתו כס' המ"כ לכן נטו להקל אף שרבים תולקים
 בזה

ולפקק עליו כלל מכמה דדים שכתבו לעיל בס"ד והול"מ. וה' יאיר עיינו בחורמו אכ"ר :

כ"ד הבוסח באל שושע ורב

כלער עזרא הבהן טראב ס"ט.

סימן ח'

חזה הוית שכתב ה' כמוהר"ח ז"ל בס' רב פעלים ח"א סי' י"ד חמאה שהיא

ש"ן דרסה ולקחו ממנה ד"ה פעמים לכמה מיני חכשילין ומאכלים וכו' בחוך רביע שעה וכשנאו עוד ליקח ממנה מלאו בחוכה חתיכה בשר י"ב דרסה. ושאלו ממנו על החכשילים והמאכלים אם הם מותרים וגם על החמאה כשארחה אם היא מותרת. והאריך שם להשיב דמזל איסור בכ"ח אין כאן דחששה כבוש דאיסור בכ"ח הוא דרבנן וגודע דק"ל בש"ע י"ד סי' ק"ה סוף ס"א דספק כבוש בכ"ח מותר וכו' ושם בדף ל"ח פ"ג כתב שראה לה' בעל כסא דהורסנא סי' רפ"ה שהעלה בשר בחמאה אינו איסור משום בכ"ח מה"ח אלא מדרבנן. וכבש הוא ז"ל דדין זה הוא מחודש היפך מה שג"ר מכל ספרי הפוס'. ושראה לה' שואל ומשיב עליהאם ח"ג סו"ס ק"פ דהביא דבריו וכתב דאף שדבריו הם חדשים ולריכוס בירור רב עכ"פ כדאי הוא להיות סניף לכל מ"ש פ"כ. וכתב הוא ע"ז לי נר' דקשה הדבר לעשות ד"ז אפי' לסניף עכ"פ ע"ש. וקודם גמר דבר אומר אני איש עפ"י דדיוו של ה' בעל כסא דהורסנא ז"ל אינו דין חדש דכבר ה' מ"כ בסולת למנהג כלל פ"ה כתב דסיגון לא הו' בכלל נישול. וכ"כ מוהר"ם ש"ך ז"ל בחי' לחולץ סופכ"ה דכבד שסיגו בחמאה הו' דרבנן וכ"כ המ"י שם דנשאל חמאה המעורבת עם חלב אי שרי להדליק ממנו והשיב דסיגון אין איסור מה"ח. ובפרמ"ג בפתיחה ל"ה בכ"ח שם הביא זה פ"ה. ובס"ק ש"ז חו"ד סי' ו' דפ"ל ע"ד כבא"ח כ"ו. והערתו ע"ד הרשב"ן ז"ל ע"ש. וס' כסא דהורסנא וכו' שואל ומשיב אינם מלויים אחי. ומכתיבה על הרפ"ע וכו' שואל ומשיב ז"ל דנעלם מהם כ"ז דדיוו של הכסא"ה ז"ל כבר הובא בס' הקודמים ואינו דין חדש ויש לעשותו סניף גדול לעה סניף. וסיוחר היפ"ח דהוא ז"ל בעלמו שם בס' ס' הקודם בד' ל"ז ר"ש ע"כ הביא דברי רש"ל שסביר להקל בדין סניף וכתב דאין ללמוד ממנו להקל בכ"ד חדא דדין סניף דרש"ל הוא ע"ד דרבנן בודאי כמ"ש שפ"ד וכו' דכאן הוא כ' דר' בכ"ח בלא רוסב דלא הו' דרך נישול ולא עדיף מעיגון ע"ש. ואיך בכאן הוא דחה דברי הכסא"ה דכתב בשר בחמאה אינו איסור אלא מדר'. וק"מ עליו מאחר דבשר בחמאה לא הו' דרך נישול אלא סיגון וכו' :

וכתב שם כמוהר"ח ז"ל דבגדו י"ש חשש כבוש דאיסור חורה שהוא איסור דם דאיסור הכבוש בדם הוא איסור מה"ח. ובייט דיש להספק אולי אותה החתיכה ש"ב עדיין לא נמלחה שהחזול הביאחה מנחם אחרים קודם שנמלחה ונפלה ממנה לחוך החמאה שלא היחה מנוסה ואיכה ספק כבוש באיסור דם דאיסור מה"ח. ולכאורה דיש בזה ס"ס ס' אם חס נמלחה החתיכה או לא ואח"ל לא נמלחה ס' נכבשה מעל"ע. כרם אין מועיל ס"ס זה משום דבר ס"ס בשר גופים הספק הא' הוא בחתיכה וס' הכ' הוא

בזה. ובודאי דמוכרחים אנו לומר דס"ל לכל הרבנים סג"ל דאין להוכיח מדברי מרן בשה"ס סי' ק"י ס"ס שפסק בסמחה דאין לעשות סבו"ב ולא חילק בין טודע ללא טודע כגהים דלא ס"ל כחילוק המ"כ אלא דסבר כוונתו ואין דגריגין כהריה פסקין כוונתו כהחילוק שהביא בב"י בשם המ"כ וכמו שכתב האהל"י ז"ל אף דמור"ם ואלף כמותו חולקים עליו אכן קבלנו כוונתו בין לקולא בין לחומרא. ומ"ש כמוהר"ח ז"ל ע"ד האהל"י ז"ל בזה דזה הכלל רבים ס"ל דזה אינו אלא ע"ד שש"ע ולא עמ"ש בב"י. וגם למאן דסבר האי כללוא גם עמ"ש בב"י זה דוקא אם יאמר וכן הלכה או וכו' נקטיק וכיוצא בלשונות אלו אבל אם משתיק ולא דבר כלום אינו בכלל זה. אחמאה טובא דאינו ז"ל בעלמו כתב היפך מזה בספרו רב פעלים ח"ב חמאה סי' י"ד דפ"ה ע"ד וז"ל שם וסוד נ"ל לכוונה בס"ד דעתה מרן ז"ל כאשר כתבנו ממה שהביא בב"י סי' רנ"ג ס"ב סאו' הרשב"א סי' ס"ז וכו' וכיון דהשו"ו דהרשב"א הביאה מרן בב"י משמע דסבר כוונתו. ועיין לה' דע' אמה י"ד סי' י"ז שכתב אם מרן בב"י הביא סברא אחת ולא כתב חילוק כ"ו משמע דסליה. ועיין להאהל"י סי' כ"ט ול' ועיין יד אהרן ח"ה סי' ש"ב בהגב"י וכו' הנדש"ש ז"ל ב"ד סי' י"ב דף פ' ע"ד וז"ל וגם מרן בב"י הביא שתי סאו' דהריב"ש והרשב"ן כמשנה סתמיה ולא כתב שיש מי שחולק עליהם ולא פקפק על דבריהם הא ודאי דס"ל לכתחילה ייטבו דאלת"ה לא הו' סתיק ואפי' שלא הביא דבריהם בש"ע הרב"ה דנים מחודשים מביא בב"י ואינו מביא בש"ע ע"ש ועיין להקה"ל בא"ח סי' י"ד שהפריז על המדה שכתב דברי מרן בב"י הם יוסר עיקר מהש"ע לכתוב עליהם. והגם שגאון חידתי ז"ל פקפק בדבריו ביוסף אומן סי' ס"ט היינו על מ"ש שם עיקר יוסר מהש"ע. אך אם לא כתב בש"ע הפך ב"י ודאי שמכין עמ"ש בב"י כמ"ש בש"ע. ובמ"א ככתבי בס"ד בזה. ולפ"ה שפיר מלינו גילוי דעתה מרן ז"ל דסבר כמ"ש הרשב"א ממה שביא בב"י עכ"ד. הרי לך דדבריו ז"ל כנ"ל הם סהראי ייטבו ממש ול"ז ול"ע. ואנכי בעורי כה"ק שפ"ד חו"ד סי' ד' בארכתי כפ"ד בזה אי קיבלנו כוונתו מרן גם כמ"ש בב"י ובחתי והבאחי דברי הפוס' ז"ל כמה וכמה שדברו בזה וגם העירתי ע"ד כמוהר"ח ז"ל כמ"ש בס' רב ברכות באות ק' דיוחר פשיט"ל דמ"ש בב"י בפלוגתא הם מחיאה. דאין לא רגש מדברי הש"ע ז"ל דמוכח מדבריו דשמועוהו היא ע"ד מרן שכתבו אבל דבריו שכתב וסבבים הם נחשבים כדבריו שש"ע ולכסוף חסיקנא מכל האמור שם בשם הפוס' ז"ל דפ"ד פלוגתא ל"ג וכמוהו גדול כה מוחזק לומר ק"ל אם לא שכתב רגשו לפסוק כוונתו. או כל לשון המסופק בש"ע כחאן ס"ל. ובכ"י או בכ"ה או בשאר גילה דעתו אוליין. לפרש דבריו בש"ע כגילוי דעתו כנ"ל עש"ב :

מעתה כפי כל האמור ומדובר לעיל בגד"ז של הס"ס שלא נודע נתיים עד לאחרי"ה אי עבדי' ס"ס סבו"ב דמרן ז"ל בש"ע לא גילה דעתו בפ"י ובכ"י הביא דברי המ"כ דבלא טודע הספק בנתיים עד לאחרי"ה עבדי' ס"ס סבו"ב גם לר"י אמר' דמללא כתב שיש מי שחולק עליהם ולא פקפק הוא על דבריהם ודאי דס"ל כוונתו וכמ"ש מוהר"ח"ה והאהל"י וכמ"ש הלק"ט שפשו כבדו"ג מפשט רב בזה וכנ"ל. ודברי החכם המשיב ע"ד כמוהר"ח ז"ל נלע"ד שם שריים וקיימים. וגם דיוו של ה' בדרך משה ז"ל שסתיק את החכשיל ממה ס"ס אין לערער

הוא בתמאה אם קיבלה טעם מהבשר בכבישה מעל"ע או לא קיבלה טעם דמחא לא נכבשה מעל"ע והוא ס"ם בשני גופים דלא עבדי' ויש טור שקפוק אחר בסס"ז משום דהכא בדין הדם איחזוק איסורא דכל בשר יש בו דם ואיכא מ"ד דבאיחזוק איסורא לא עבדי' ס"ם וכו' וגם אין לומר בל"ד איכא רוב המסייע דהוא מלוח וכו' ומאחר דבאיסור זה דם שהוא מהח' אין להחיר לא משום ס"ם ולא משום רוב גשאר רק ס' א' שחא לא נכבש מעל"ע וק"ל בספק כבוס באיסור תורה מלבד בב"ח ספיקו להחמיר וכו' ואין להחיר טמא סס"ז ס' אם נכבש שיטור כבישה ס' לא נכבש והח"ל נכבש שחא הלכה כמ"ד דבדם היולא משערין ואין משערין בכל החתיכה כמ"ס השוה"ס ס' ס"ט אות כ"ד והסכים הוא לזה. דזה אינו דהא הרב שם כתב דבאיסור תורה אין להקל בזה וכו' ויש לאסור החמאה לאכילה בין בליון בין בבישול ולר"ן למוכרה לגוי וגם הבשר אסור באכילה עש"ב: **ומע'** חמאי הישיבה י"ו כחבו עליו בזה שלא ראה להחיר כס"ם ס' נמלח וס' נכבש משום דהו כשני גופים כתבו דהיא דספק אם התרנגולת טריפה שנמלח בה בילה שנתמה בקליפתה דאין להחיר הביצה מס"ם והוא ס' אם התרנגולת טריפה וס' אם הביצה נגמרה קודם שנתרפה משום דלגבי הביצה הו כשני גופים. י"ל דשאני החס שאין אלו באים להחיר כ"א הביצה אבל התרנגולת שהיא טריפה אסורה ולכן לגבי הביצה הו שני גופים. משא"כ הכא דאנו רואים להחירו מס"ם והוא ס' החתיכה נמלחה ס' לא נמלחה והח"ל ל"ג ס' לא שהתה מעל"ע והכל הוא ס"ם בנוף אחד בחתיכה. אבל גבי תרעולת הספק הא' לא נאמר אלא בתרעולת והס' סב' לא נאמר אלא בבירה דוקא ולכן הו כשני גופים. וכחבו דעתה נראה להס לאסור החמאה מטעם בשר שנתעלס מן העין וכו'. וכמוב"ח ז"ל תור לדחות להס כס"ם ששעו דהא דס"ם כהרי גופי לא מהני הוא משום דבעין השני ספיקות בנוף זה הדבר שאנו באים להחירו וכל שאין בו רק ס' אחד לא מהני ליה ס' אחד שהוא בנוף אחד. ולכן כחבו כיון דלגבי הביצה הו ס"ם במרי גופי לא חסני. והענין הזה גם בל"ד ק"ד הוא דלהחיר החמאה בעין שיהו השני ספיקות בתמאה. ומלך מה שנה' להס לאסור החמאה מטעם בשר שנתעלס מן העין. דהא אה דביריבס דמלך זה הוא מותר גמור. ורק ההשע ש"ס לאסור החמאה היא משום איסור דס עש"ב:

ואנכי בעיניי ק"ל דבנדון הנ"ל יש מקום להחירם מכתה טעמי שיבארו לקמן בס"ה. והוא כי הנה בדין חתיכה הראויה להתכבד כתב מרן ז"ל בש"ע ז"ד ס' ק"א א"ב אין לה חהר"ל א"כ איסורה מחמת טעמה כגון נבילה ובב"ח. אבל אם נאסרה מחמת שקיבלה טעם מאיסור ולא היה בה ס' לבטלו אפי' למי שסובר חמ"ל אין לה דין חהר"ל. וכי מור"ם ז"ל ואפי' חתיכה שלא נמלחה בטילה דאין איסורה מחמת טעמה רק מחמת דם הבלוט בה שס ות"ה ס' ק"ט ע"כ. ולגבי חתיכה איסור דאוסרת תבירתה כתב מרן ז"ל בס"י ק"ה ס"ז הא דחתיכה איסור דאוסרת תבירתה נגיעתה דוקא כשאיסורה מחמת טעמה כגון נבילה או בב"ח. אבל אם אין בה איסור אלא מה שבלע ממקום אחר אינה אוסרת תבירתה אחרת הנוגעת בה אפי' אם נללו יחד. וכי הבאה"ט בסק"ג בשם מוהר"ל ז"ל דחתיכה בלע בה דם של טעמה מיקרי ג"כ נאסרה מחמת בלוט ולא איסור מחמת טעמה ע"כ. ואין הסבור לנבאה"ס לטב"ח זה בשם מוהר"ל שרי מור"ם ז"ל (ס)

גבי דין חהר"ל בס"י ק"א כ"כ בשם הארוך ות"ה כנול:

ועיין באריה כלל כ"ט אר"ג דכהב וז"ל וכו' שהמירו שלרין קליפה וכן הא דתהאיה גבר דאוסר כולה ה"ד כשהאיסור החתיכה מנופה כגון גופ' וכו'. אבל אם נאסרה רק ע"י בליעה כגון חתיכה שנעשה חס ביבש לחתיכה שנעש בנוף האיסור וכו' או נפל דם או שאר איסור שאינו מפעפע ח"ל אחד מן אפי' אם האיסור רותח וכו' ק"ל כר"ב ור"פ שאיסור הבלוט בחתיכה ממקום אחר אינו מפעפע מחל"ל בלתי רותח אפי' לכדי קליפה ואפי' בוו ע"ג זו או שנאללו יחד וכו'. גם שם באות ו' כתב וז"ל ולכ ש"ס וכתל שנהבטלו בדמה וחלכה וכן כל שאר בשר שנחבטל בלי מליחה אעפ"י שהאיסור מדם עלמו ונבלע בכלו לא מיקרי איסור מנופו ואי נוגעות חמיה לחתיכה אחרת אפי' ליכא ס' מותרות ואפי' ועג"ו. שהרי גוף החתיכה של הישר היחה והיחה מותרת לאוכלה חי בלתי מליחה כלל ומה שנאסר ע"י בישול אינו אלא מבליעת האיסור שמורתו ובלוטה דם פליטה והילכך לא אמרי' שמפעפע ביבש אפי' לכדי קליפה ואפי' בחתיכה שמינה שומר לא יחא כח לנאסר וכו' מיהו נר' דיש להחמיר בהן להלכה מיהא קליפה וה"ה לענין ביטול חי כזה חהר"ל ונתערבה בטילה וכו'. גם עיין באריה כלל ד' אות ה' דכתב ק"ל דדם משרק שריק ואינו מפעפע מחל"ל בחתיכה ולליה. גם בכלל ו' כתב באות י"ד דהדם אינו מפעפע אפי' באותה חתיכה מלמטה למעלה. וכ"כ באות ט"ז דהדם אינו מפעפע וכ"כ במקומות אחרים שהדם אינו מפעפע ואפי' דם הבלוט במלח אינו חוזר ואוסר את הבשר שאין המלח חשוב אלא באיסור חתיכה דם ודם אינו מפעפע עיין בכלל כ"ד א"ד:

המתבאר מהאמור דחתיכה בשר שלא נמלחה לא מיקרי איסור מנופו ואינה אוסרת תבירתה דהדם אינו מפעפע לחתיכה אחרת גם במליחה ולליה כ"א ע"י בישול ברובע עם חתיכות אחרות ואין בהם ס' לבטל או נאסרים הכל באכילה. וגם זה האיסור אינו רק מדרבנן וכמ"ס הא"ה כלל ז' בדין בשר שהודח ולא נמלח ונחבטל בלא מליחה דכתב דאיסורו רק מדרבנן שהדם שפרש ממנו ע"י הבישול לא חיקרי דם בעין ע"ה. וגם בכלל ה' נכתה מקומות שפס בלשונו דם פליטה אין איסורו רק מדרבנן ע"ה. וכונת לשון דם פליטה היא נאסרת להדם הנפלט מהבשר ע"י מליחה או לליה או בישול וכל אחד כדונו והכל האיסור הוא מדרבנן. משא"כ דם בעין יש בו איסור מדאורייתא לאסור אחרים שכתבו איסורא דאורייתא וספיקו להחמיר. ובדואי דבשר שלא נמלח ונכבש בדבר אחר שיטור כבישה שהיא כ"ד שעות אינו אוסר דמו רק מדרבנן דלא חסיר דם הנפלט ע"י כבישה מהנפלט ע"י מליחה ולליה ובישול דמאחר דאמרינן כבוס כמבוסל א"כ דבר הנלמד הו כדבר הנלמד וכיון דלא חשיב הכבוס לאסור כ"א אחר עבור כ"ד שעות דאז הו כמבוסל אבל מקמי הכי לא א"כ בעת האוסר היינו בשעור כבישה חשיב כמבוסל וכמו דבבישול לא הו איסורו רק מדרבנן כן ג"כ דינא הכי הו כבוסל דאיסורו הוא מדרבנן ובספיקו אזלינן להקל. ודוקא דבר הנכבש בדם בעין הו איסורו מדאורייתא וספיקו להחמיר. ולע"ד דזכו דיוק דכרי הא"ה דבכ"מ קאמר דם פליטה לכלול דכל דם הנפלט ע"י מליחה ולליה ובישול וכבוס הו איסורו מדרבנן לאפוקי דם בעין וללול דבר הנכבש בו הו איסורו דאורייתא. וזהו

וזהו דבריו בשר שהודת וגפול לתוך ליר שמים מעורבים
 זו כחב בכלל ו' אוח י"ח דאפי' אם ספק לנו אם
 שהה בחוכו שיפור כבשה או אם המים המעורבים
 בהם מועטים היו סדיר ולקולא כדמפרש במרדכי
 פליה דהא דאמר' דם האברים שפי' אסור מהיה
 הג"מ היכה דלא מולחו אבל מילחו היו איסורו מדרבנן
 וה"ט לפי שאין ראוי להקריב ע"ג המזבח וכ"ש דם
 שפולט בכח הלליה מבשר שלא נמלח אפי' קודם שליש
 ללייתו שאין איסורו אלא מדר' אך אי ודאי אישתיה
 שם כשי' כבשה אין נפקוחא ברהיחמו ואסור והיו
 כבשר שהיה כשריית המים דלעיל דעניה דרבנן ע"כ.
 ולעיל בכלל ב' אות ה' כחב בשם המרדכי פליה בשר
 שהיה מעל' כשרייה מים הראשונים הים בעין שהודת
 ממנו נהערכ במים וזוהר וגבלע כבשר דבין כל כבש
 שהרי הוא כמבושל ושוב אינו יולא עוד בשום מקון
 ואסור אף לל'ל. וסמור"ס ז"ל הציב דהיינו אם לא
 היה כאן כ"ח מעט מים והרבה בשר עד שאין במים
 ובכשר עלמו שמים לבטל הרוב. וסיים שם האו"ה אך
 אין לדין הכא כלל שיהא שם ס' נגד כל הבשר מטעם
 דלא ידעינן כמה דמא נפיק מיניה כמו כבישול דהא
 הדחה אין מוליא דם ואין לחוש כאן אלא למשע דם בעין
 שעליו ואפי' אין בכשר אלא אחד מהשליש מהמים
 דהיינו שלש חלקים מים ואחד בשר מותר ע"כ. דכפי
 האמו"ל מובנים דברי החו"ד ז"ל מ"ס בסי' פ' בחידושים
 אות י"ד ובביאורים אור' דדם היוולא ע"י כבש או
 מליחה או ביטול ג"כ מדרבנן ומותר בספק ע"כ.
 וכמורה"ח ז"ל בס' ר"פ חו"ד שם בס' י"ד הבי"ד
 וכחב דם' אמרי בינה דמ"ח ע"ג הק' עליו דהא להדיא
 מבואר בלו"ה כ' ל' אפי' דם כבש נדם אסור מהיה
 ובכל הדברים אסור כבש מהיה לבד בנ"ח. ועוד
 מבואר שם דדוקא שם דדוקא שם כבש בנ"ח אמרי' לקולא וכו'
 ובדם אף דם ששלו היו דרבנן ע"י כבישה לא היו
 דר'. וזה דלוא"ה כ' ו' שם הוא ענין אחר דאפי' עלה
 מטעם אחר כיון דאין דם נגנב לבשר המלוח רק
 שמהערכ במים וכו'. ומלבד זה כחב הרש"ח בנ"ח
 דכיון דם מן החו' החמירו כספיקו בשל הו' וא"כ ודאי
 ספק כבש דם אסור וכו' ודברי ה' המשיג על חו"ד
 נכונים וברורים דבאמת האו"ה לא קאמר דהו' דרבנן
 רק בנגבש התערובת של המים והדם משום דתערובת
 זו אינו רהוי להקדשה. אבל ממשו של דם הן דם בעין
 הן דם שנבשר דחשיב בעין הו' אסור מהיה וז"פ.
 וא"כ אין לשמוך ע"ד החו"ד בזה דאנב שטפיה כחב כן
 וזה ברור מאחר דהוא כל מליה מן או"ה ומלנו לאו"ה
 עלמו בכלל ל' אפי' דמוכה להדיא מדבריו דליכא כבש
 מותר מהיה אלא רק בנ"ח. וכ"כ להשפ"ד בס' ק"ה
 סק"ג שכ"כ בפשיטות והביא ראיה מדברי האו"ה כ'
 ל' או"ה שכחב בשר בתוך דם כבש אסור מהיה ע"ש
 וכן מורה"ש ז"ל בשואל ומשיב קמח ח"ג סי' ס"א
 כ"כ והביא דברי שפ"ד הנו' וכו' ע"ש. וס' אמרי בינה
 אינו מגוי חמ"י ואנכי לא ידעתי מאי קק"ל לכמורה"ח
 ז"ל ע"ד החו"ד ז"ל מדברי האו"ה ז"ל כ' ל' דהתם
 הוא קאמר דהכבש דם אסור מהיה וכונתו היא
 דבשר או דבר אחר שנכבש דם הוא אסור מהיה
 ובכא אפי' החו"ד ז"ל הוא מורה בזה. ובכונ"ד אמרי'
 דספק כבש אסור מהיה. משא"כ דברי החו"ד ז"ל
 הוא דדם היוולא ע"י כבש או מליחה או ביטול הוא
 מדרבנן ומותר בספק. ול"ק ול"מ מדברי האו"ה עליו
 כלל דדברי החו"ד הם כבונגא אמריגא מדברי האו"ה.
 ופ"ש דהא דהאו"ה כ"ז הוא ענין אחר וכו' גם את
 זו לא ידענא מאי קא מקשה עליו בשופן שאנכי הראוה

שכל דבריו הם מקשה אחת. ודבריו החו"ד ז"ל הם
 נכונים וברורים למעיין בהם היטב וכנ"ל :

וא"כ מאחר שנתבאר דחתיכת בשר שלא נמלחה
 היא הדם שבה אין אסורה מחמת עלמה רק
 מחמת הדם הבלוע בה ואינה אסורה חבירתה אפי'
 ע"י ללי מ"ש בלוגן בכבישה ואפי' שהיה מעל'ע שהדם
 אינו מפעפע. וכבר נתבאר ג"כ דדם היוולא ע"י כבש
 ומליחה ובשול איסורו הוא מדרבנן ומותר בספק. א"כ
 הכא דליכא ס' שחא שהיה מעל'ע או לא התמחה
 מותרת. וחתיכת הבשר ג"כ מהיה דאם שהיה מעל'ע
 אין איסורה מדאורייתא רק מדרבנן והשתא הכא דליכא
 ס' אם נכבשה מעל'ע הו"ל ספיקא דרבנן ומותרת
 ע"י הדחה לאבילה. ולחשבת דם שפ"ג הבשר וכהו
 האו"ה כלל ד' או"ה דאין בשום חתיכה ס' נגד דם
 שעליו עיין בכנה"ג סי' ס"ט הנב"י אות קמ"ו רהארך
 בדבריו הג"ל וכתב שכונתו היא אין בה נגד דם
 והמלח אבל נגד דם לבד יש ס' ע"כ. ולדעת הח"ח
 הבי"ד הבאה"ש סי' ס"ט סק"ג דהא דאין לך חתיכה
 שיש בה ס' נגד דם שעליו היינו בסתם. אבל אי
 ידעינן שיש בה ס' ודאי מהני בדיעבד ע"כ. הנה בכאן
 בנ"ד אין לחוש לזה דמאחר דיש חמאה מרובה שהבשר
 בתוכה הם מלערפים יחד לבטל דם שפ"ג הבשר
 וכבר כתבנו לעיל בשם האו"ה דבין בשר שהיה כשריית
 מים הראשונים מעל'ע דאין לדין כהא שיהא שם ס'
 נגד כל הבשר דאין לחוש כאן אלא למשע דם בעין
 שעליו ואפי' אין בכשר אלא אחד מהשליש מהמים שהיינו
 ג' חלקים מים ואחד בשר מותר. ולפי' דזוה כונת
 מרן ז"ל בש"ע סי' ס"ט סע"ו שכחב בשר כשלוכלך
 בדמים שגשרה במים מעל'ע י' אופרים לאוכלו כ"א
 ללי אפי' יש במים ס' כנגדו ע"כ דכונת דבריו שאמר
 ס' כנגדו היינו כנגד דם שפ"ג הבשר. ואף דהנה"ג
 הנב"י אות רל"ז כתב דהת"ח פליג על האו"ה וס"ל
 דכפי כנגד כל החתיכה ע"ש. מ"מ נוכל לומר דדוקא
 פליג עליו היכה דודאי איכא דם שפ"ג הבשר משא"כ
 בספק לא פליג :

המורה מהאמו"ל דכנ"ז של ה' כמורה"ח ז"ל
 יש להחיר הכל מאחר דליכא איסור רק
 מדרבנן וספיקא דרבנן לקולא וכאמור. ומתהימה עליו
 ועל חמ"י הישיבה י"ז שלא נתנו לכ' לזה להחיר אותם
 בפשיטות מטעם הג"ל. ומה שכחב לאסור מזה דם
 דהו' ספק מורה ושאין להחיר מטעם ס"ס ס' נמלחה
 ס' לא נמלחה ואח"ל לא נמלחה ס' שחא לא שהיה
 מעל'ע דהו' השני ספיקות בשרי נופי' ואין בעיני
 שיהיו בנוף אחד וכו' וכנ"ל. הנה מלבד מה שכתבנו
 לעיל דליכא בזה רק איסור מדרבנן וספיקו מותר.
 עוד אני אומר דהן אמת דבעלמא באיסור הורה בעי'
 שיהיו השני ספיקות בנוף אחד. מ"מ בנדון הג"ל י"ל
 דיש לעשות הס"ס אפי' שהם בשני גופים דהנה ה'
 ז"ל ז"ל בחו"ד סי' ז"ך דק"ח התיר לקראים ליכא
 שפחה בט' ס"ס דהיינו ס' שחא ממזר ודאי הוא ואח"ל
 ס' ממזר הוא שחא ה' כע"ד עיקר איסור השפחה
 אינו אלא מדר"ס. וכ' ה' כפי אהבן ז"ל בת"א דג"ד
 ע"א דכונתו היא דכיון דאיסור מדרבנן הוא אזלי'
 לקולא. והקשה עליו הוא ז"ל אי"כ נמלחו ב' הספיקות
 משם אחד וכה"ג לא הו' ס"ס והוא היפך דברי החו"ס'
 ומוהר"א ז"ל ומה זו סמכיה על ס"ס כזה. ובספרו
 כפ"א ח"ב ד"ז ע"ד חור בו ה' ז"ל המהימה זאת
 וכתב דודאי כשהספק מתגלגל לרבנן עבדי' ס"ס אף
 דהו' משם אחד. והא דלא עבדי' ס"ס משם אחד היינו
 כששני הספיקות היו כדאורייתא אבל במחללגל לרבנן
 לא

לא איכפה לן אי הוה סם אחד כמבואר מדברי כל הפוס' שהבאתי פה. גם מ"ש בכפי ח"א ד"ד שהדין עם הדב"ח כמה שהשיג על הפז"ח שפעה ס"ס בדין העגור. עמה הדרי בני שהדין עם הפז"ח כיון שמתגלגל לדרכן די בחדא ספק שחא אין בזה"ו דין עבד ע"כ ע"כ. אי"כ גם לגבי שני ספיקות שר"ך שיבזו בגוף אחד אם הספק הוא מתגלגל לדרכן עבדי" ס"ס גם דה"ו בשני גופים כמו בשני ספיקות דהו משם אחד דמחי שחא זמ"ז דבין דמתגלגל די בספק אחד. אי"כ גם דעיקר איסור הדם הוא דאורייתא הנה השחא הכא דחתיכה הבשר שיש בה דם של עלמה היא היחה מותרת דמותר לאכולה חיה והדם שבו אינו נאכר כ"א ע"י פליטה ודם הפליטה בין בביבול ובין בכבוס מעלי"ע דהו כמבוסל ובין במליחה ולליה הוא איסורו מדר' כמו שנתבאר לעיל ואיכא הכא חרי טפיקין ס' נמלחה או לא וס' שהחה מעלי"ע או לא חו לא קפדין שיהיו שני הספיקות בגוף אחד כיון שאיסורו מתגלגל לדרכן ובלא"ה הוא יתיר בספק אחד דהיינו ס' נכבס או לא חו לא משנחין שיהיו שני הספיקות בגוף אחד. ולכשהדקדק היטב שני הס' הוה בחד נופחא דמאחר דחתיכה הבשר היא מותרת דיכול לאכולה כשהיא חיה אי"כ נוכל לומר שפיר ס' נמלחה ולא יש בה דבר האוסר ונאסר כשיולא ממנה אח"כ ס' לא נמלחה ועדיין יש בה דם שאוסר ונאסר כשיולא ממנה אח"כ ואח"ל שלא נמלחה שחא לא ילא ממנה הדם שלא נכבסה מעלי"ע ועדיין כשהירבה היא עומדת. וה"ל כדן ספק על ישראל ס' גוי ואח"ל גוי ס' נגע ס' לא נגע דעבדין ס'ס ומתירין היין כן ג"כ אנו נאמר בנד"ז וה"ל חרי הס' בחתיכה שיש בה דם. ומאחר דלגבי חתיכה הבשר אע"פ דבס' אחד יש לה היחר מלך בבית דאיסורו רק מדר' מ"מ שייך ביה שפיר ס'ס להחירו מלך איסור דם וכנז"ל אי"כ גם החמאה אנו מתירין אותה מה"ט דאין סברא שיהא חמור כה הנאסר דהיינו החמאה מנה האוסר אותה שהיא הבשר שיש בה ספק דם וזה ברור :

ומ"ש כמורה"ח ז"ל עוד וז"ל גם יש עוד פקטוק אחד בס"ס הנו' משום דהכא בדין הדם איסתוק איסורא דכל בשר יש בו דם. ואיכא מ"ז ס"ס באסתוק איסורא לא עבדי. ואע"פ דאיכא רביס דס"ל היכא דאינו סותר החוקה עבדי" ס"ס גם באסתוק. עכ"ז איכא דפליגי ע"ז וס"ל גם דאינו סותר החוקה לא עבדי' באסתוק עכ"ל. אחת"ל אמרנו לע"ד דלא מיקרי הכא אסתוק איסורא חסום דכל בשר יש בו דם. דאע"פ דבבשר יש בו דם מ"מ הדם שבו אינו אוסר כ"א עד שיכא נפרש לחון וכ"ז שהוא בלוע בתוכו הוא מותר ואי"כ לא מיקרי אסתוק איסורא ושפיר עבדי" ס"ס. והגם דאיכא דפליגי עלייהו מ"מ דכבה"ג מודו דלא מיקרי אסתוק ושפיר עבדי" ס"ס להחיר ופשוט. ומלבד זה יש לעמוד מה"ט דפסק מור"ס ז"ל חו"ד ס' ל"ו ס"א דלנון אס' יש ס' אס נחתך בסכין של איסור אזלין לקולא. והש"ך ז"ל כתב דמשמע אף שידוע שהסכין ב"י אלא ס' אס נחתך בו אלא כמ"ח וחלינא שרי ופקשה עליו דהא ליחא דכלוקין אין להחיר. וכמ"ש ז"ל הק' עניו דהא יש לירק הכוה חוקה היחר והעמד דבר על חוקתו דלא נחתך של איסור ואף בשל חורה אזלין לקולא. ואף שה' חולדוה ילחק השיג על הכו"פ בזה וכו' ח"מ דדברי רמ"א נכונים ודלא כהש"ך עיין בכ"ז בפתיח חש' סס סק"ב וגם כתב סס שה' שיבה ליון דעתו כהכו"פ ע"ס. ולפי דבריכם של הפוס' הגדולים

אשר סס דס"ל להקל. למה כאן בהחמאה שהיא בחוקה היחר לא נעשה ס"ס ונעמדנה על חוקתה להחר מאחר שאפי' באיסור של חורה אזלין לקולא. ויען דאין דעמי ללולה כעה ואין לי פנאי לא יוכלה לעמוד בטוב עד"ז : **עו"כ** סס וז"ל ואין להחיר מנה סס"ז ס' נכבס שיטור ס' לא נכבס ואח"ל נכבס ס' הלכה כמ"ד בדבס היולא משעריין ואין משעריין בכל החתיכה כמ"ס הערוה"ש בס"ס ס"ט אוח כ"ד וסס"ס הוא לזה. דזה אינו דהא כתב ה' סס דבאיסור חורה אין להקל בזה ולא החיר הלא משום דרוסי"פ ס"ל דס שגטלו דרבנן ועוד פשה סניף אחר סס דליהיה בנ"ר עכ"ד. הוא ז"ל אזיל בסברתו דבנ"ד איכא דבס זה של הפליטה איסור חורה. ולכן נסה דעתו להחמיר בכל לדיי החומרות ולא נעה דעתו לסברה המקילין. דהמשיין יראה דעוד היום יש לך להקל שהרי מור"ס ז"ל בס' ק"ה ס"א פסק דספק כבוס אוסר מלבד בב"ח דאז"ל לקילא דמח"ה אינו אוסר רק בביבול ממס. וג' הבא"ט סק"ג כבוס פ"י שאנו רואים שנכבס רק שיש ס' אס נכבס מעלי"ע. והפ"י הכיח דין זה בל"ע ודעתו להחיר בספק. והפ"ח כרמ"א ובנה"כ כה"ט. ובפתיח השו' סק"ג כתב שהכו"פ דעתו כה"ט דדוקא בספק שיש כאן ב' חתיכות אחת נכבסה במעלי"ע ואחת בפחות ולא ידעין מי הוא הנכבס מעלי"ע והו דעביקו אוסר. אבל אס' יש ספק אס סוגה כבוס מעלי"ע או פחות יש להקל דאוקמיין בחוקה כשרות ובשור"ח ח"י ס' סוי"ב השיג עליו דעביקו כדעת רמ"א ול"ן פמש"ל ס' ל"ז סק"ב ע"א. וסס דבריו שהבאנו לעיל ואין מפשט הלשון דפלוגחיהו היא גם באיסור חורה דיש דס"ל דבספק אס נכבס מעלי"ע או לא להקל דאוקמיין בחוקה כשרות. ואי"כ שפיר י"ל ס"ס להקל בנ"ד והוא ס' הלכתא כה"ט ודע"י דספק כבוס כי האי גם באיסור חו' יש להחיר דאוקמי' בחוקה כשרות ס' הלכתא כרמ"א ודע"י דגם בספק כי האי יש לאסור ואח"ל הלכתא כרמ"א ודע"י דספק כבוס כה"ג אוסר ס' הלכתא כמ"ד בדבס היולא משעריין וכו' והוא מההפך ג"כ למאן דבני מההפך. וזהו גם לפי סברתו דבנ"ד הו ביה איסור חורה שפיר הו ביה ס"ס וכנ"ל ושרי. משא"כ לדידי דבנ"ד ליה ביה כ"א איסור דרבנן דדוקא דבר הנכבס בדם בעין הו איסורו מדאורייתא וספיקו להחמיר. ויש אע"ד לדברי מדברי האו"פ כלל ל' או"א דכתב בשר הפל שגפל לחון דס או יין או במסקה אחר אפי' שאין איסורו מגופו. וכן שרין מה שגפל לחון מאכל לין שיש בו רובב או שאר לחלוותיה ומשכתי ביה יוס שלם אוסר מה"ט דכבוס ס"ס כמבוסל וכו' ע"ס. הרי דנקט בלשונו בשר חפל שגפל לחון דס ולא נקט ג"כ בשר חפל שלא נמלח שגפל למיס'. היינו. משום דהתם איסורו הו רק מדרבנן וספיקו להקל וכמו שהארכנו לעיל באופן דכפי כל האמור"ל יולא דבגדון הגיל חתיכה הבשר ידחמה וביא. מותרת וגם החמאה היא מותרת הלעז"כ. ולי"מ וימ"ן כ"ד הלעז"ר עמ"י ס"ט :

ואג"ר טב להביא מה שראיתי לה' כמורה"ח ז"ל סס בספרו רב פעלים חו"ד ס' סוי"ב דכתב דבנ"ד איכא ס"ס והוא דדם שמתלו או שגלו הוא פלוגתא דיה מדאו' וי"א מדר' ואע"ג דהרמב"ם ז"ל ס"ל שהוא מדאו' וכ' הכו"פ ז"ל בס' פ"ז דבין דמין ז"ל בס"י פ"ז ס"ז העתיק לשון הרמב"ם משמע דס"ל שהוא מה"ט. אין זה הכרח כ"כ בדעת מרן כיון דלא נחיה לשנין זה בש"ע ומלין למחר דלא הכריע להלכה לא כמר ולא כמר. ועיין להפ"ח ס' ס"ט

לִב סִיָּה כְּסִי קָיו. עֵינַן בַּס' שׁוֹלְחַן גְּבוּהַ עַל סִי קָיו
 דִּבְרֵי מִשְׁהִיָּק סְפוּס' עִד מִרְן דְּדִבְרֵי סְתָרִי אֶהְדִּי
 מִסִּי לִב לְסִי קָיו וְחִירָטוּ וִישְׁבוּ. וְהוּא זֵל הֶקֶז עַל
 חִירוּלָס וְלֹא עֵרַב. לוֹ כִּיֹּא דִבְרֵי מוֹהֲרִיקִים זֵל מִשׁ
 בַּסִּי לִב דְּבַסִּי לִב מִדְּבַר בְּהִיכָא שְׁאִינוּ מְכִירָה דְּאִס
 מְכִירָה אִינֵה יִתְרַח כֻּלָּל. וּבַסִּי קָיו הוּא כְּשִׁמְכִירָה וְכוּ'
 וְקִלְס לְדִבְרֵי מִמִּשׁ מִרְן הִבִּי בַּסִּי הִרְשִׁבִיֹּא זֵל עִשְׁבִּי.
 וְאִנְכִי הִפְטוּס לְדַעְתִּי הִקְלָה גִרְלִי דְּדִבְרֵי הַס נְכוּיִס
 וּבְרִירִיס. אֲשֶׁר כִּפִּיזוּ בְּגִדוֹן שֶׁל כְּמוֹהֲרִיָּת זֵל לִיכָא
 לְמִימַר שׁוֹב סֶפֶק הֵנוּ סֶפֶק הַלְכָה כְּסִי לִב דְּחִתְּכִיכָה
 מוֹתֵרָת וְכוּ'. מֵאַחַר דִּאֲחָף לְפִי דְּבִרְוִי שְׁבַסִּי לִב יוֹלָא
 דְּהִתְרַגְּלוּת עֲלַמָּה הִיא אִסוּרָה בְּגִיד כִּיּוֹן שְׁפִיֹא נִכְרָת.
 וְהַס בַּסִּי לִב הוּא מִדְּבַר עַל שְׁאִינוּ מְכִירָה אֶבֶל אִס
 מְכִירָה אִינֵה יִתְרַח כֻּלָּל וְכוּנִיל :

הַקִּמְחִי דְּכִתְבֵי מַעֲטָה יִפֵּה כְּתוּבֵי הַמַּחֲבֵר וְהַהֲגִיָּה
 בְּכַחַן דְּבִטְיִילָה בְּרוּב מִשׁוּס דְּרַס שְׁמַלְחוּ וּבְשִׁלּוּ אִינוּ אֶלֶף
 מִדְּרִי וְלֹא אִסִּי לְמִינֵעַ בְּאִיסוּר דְּאִוִּי וְכוּ'. הִרִי דְּסִיל
 בְּפִשְׁטוּת דִּיל בְּדַעַת מִרְן דְּסִיל שְׁהוּא מִדְּרִי. וְעוּד
 אִיכָא דְּקִימִי בְּשִׁטָּה זוּ וּמוֹכְרִיל דְּסִיל דְּאִין הוֹכְחָה
 מֵהָא דְּנִקְטָה לְשׁוֹן הִרְמִזְבִּיס. וְהַשְׁחָא יֵשׁ לַעֲשׂוֹת סִיס
 דְּהִינּוּ סִי הַלְכָה כְּסִי לִב סִיד דְּהַחֲחִיכָה מוֹתֵרָת סִי
 הַלְכָה כְּסִי קָיו סִיא דְּחִתְּכִיכָה עֲלַמָּה אִסוּרָה. וְאִחִילִי הִי
 כְּסִי קָיו דִּילְמָא הִי כְּמִיד דְּסִי שְׁבִשְׁלוּ דְּרִי, וְיֵשׁ לְלִרְקָה
 עַס זֶה עוּד סֶפֶק גִּי וְלִמְרִי אִסִּיל סִי כְּמִיד דְּסִי שְׁמַלְחוּ
 וּבְשִׁלּוּ דְּאִוִּי שְׁמָא סִי כְּמִיד דְּמִשְׁבִּיב זֶה מִיָּן וּמִינוּ דְּבַטְל
 מִסִּיָּה בְּרוּב וְהוּי רִק אִיסוּר דְּרַבְּנָן וְאִחִיכִי כְּשִׁהוּסִיפוּ
 עֲלִיו מִיס וְנִתְבַּטְל בַּסִּי הוֹתֵרָה הַהִתְרַגְּלוּת עֲלַמָּה גִיכִי
 וְגִי סְפִיקוֹת אֶלּוּ הַס מִתְּהַפְּכִיס וְלִכְךָ יֵשׁ לְהַחִיר הַתְּרַגְּלוּת
 בְּשׁוּפִי עִיכִי עִי. הִנֵּה מִשׁ וְעַשָּׂה סִיס סִי הַלְכָה כְּסִי

תם ונשלם ספר עזרא.

